

کارگزاری اردیبهشت ایرانیان

کارگزار رسمی بورس اوراق بهادار و کالا

جزوه آشنایی با معاملات در بورس اوراق بهادار

"آمادگی آزمون معاملات آنلاین اوراق بهادار"

تهیه و تدوین:

واحد معاملات برخط کارگزاری اردیبهشت ایرانیان

بهمن ۱۳۹۶

ویرایش اول

بخش اول:

آشنایی با مقدمات سرمایه گذاری در بورس اوراق بهادار

۱- مفهوم و طبقه بندی بازارها

ابتدا به تعریف بازار می‌پردازیم. هرگاه شرایطی فراهم شود که بین خریدار و فروشنده رابطه برقرار شود و معامله‌ای صورت پذیرد، بازار تشکیل شده است. این شرایط می‌تواند مکان خاصی باشد یا شبکه‌ای ارتباطی مثل اینترنت. در بازارها به طور کلی دو نوع دارایی، مورد معامله قرار می‌گیرند: دارایی‌های واقعی و دارایی‌های مالی. دارایی‌های واقعی همان دارایی‌های فیزیکی هستند مثل زمین، ساختمان و انواع کالا؛ اما دارایی‌های مالی یا دارایی‌های کاغذی، دارایی‌هایی هستند که ارزش آن‌ها به پشتوانه یک دارایی دیگر تعیین می‌شود. مثل سهام یک شرکت که دارنده آن به نسبت سهام خود در دارایی‌ها و منافع شرکت مذکور سهامی می‌شود.

به عنوان نمونه، بورس بازاری است که در آن دارایی‌های مختلف مورد معامله قرار می‌گیرند و رسمی بودن، شفافیت و برخورداری از پشتوانه محکم قانونی از مهم‌ترین تفاوت‌های این بازار با بازارهای سنتی می‌باشد. می‌توان بازارهای مالی را از دیدگاه‌های مختلف طبقه‌بندی کرد:

۱-۱ طبقه بندی بازارهای مالی بر اساس مرحله انتشار

بر این اساس، بازارهای مالی به دو بازار اولیه و ثانویه تقسیم می‌شوند. بازار اولیه بازاریست که ناشران (شرکت‌های نیازمند به سرمایه)، اوراق بهادار خود را برای اولین بار به عموم عرضه می‌نمایند. در واقع بازار اولیه بازاریست که در آن شرکت‌ها، تامین مالی می‌نمایند.

بعد از عرضه اوراق بهادار در بازار اولیه، برای این که سرمایه‌گذاران بتوانند مجدداً این اوراق را مورد داد و ستد قرار دهند، نیاز به بازار دیگری است. به چنین بازاری که در آن اوراق بهادار، قابلیت داد و ستد پیدا می‌کنند، بازار ثانویه می‌گویند. بازار ثانویه این امکان را برای سرمایه‌گذاران فراهم می‌کند تا اوراق بهادار خریداری شده خود را هر زمان نیاز داشتند، به فروش رسانده و یا آن را به اوراق بهادار دیگر تبدیل کنند. پس یکی از مهم‌ترین وظایف بازار ثانویه این است که قابلیت نقدشوندگی اوراق بهادار منتشر شده در بازار اولیه را افزایش می‌دهد.

نکته مهم این که بازار اولیه و بازار ثانویه، صرفاً بر اساس مرحله انتشار اوراق، از یکدیگر متمایز می‌شوند و لزوماً دارای دو مکان فیزیکی متفاوت نمی‌باشند.

۱-۲ طبقه بندی بازارهای مالی بر اساس سررسید تعهد مالی

از این دیدگاه نیز می‌توان بازارهای مالی را به دو دسته تقسیم کرد:

- ✓ **بازار سرمایه:** بازاری است که در آن اوراق بهادار با سررسید بیشتر از یک سال (نظیر اوراق مشارکت و یا انواع اوراق صکوک) و یا فاقد سررسید (نظیر سهام عادی شرکت‌ها)، مورد معامله قرار می‌گیرند. می‌توان از بازار سرمایه به عنوان بازار ابزارهای مالی بلندمدت نیز نام برد.
- ✓ **بازار پول:** بازاری است که در آن اوراق بهادار با سررسید کمتر از یک سال مورد معامله قرار می‌گیرند. می‌توان از بازار پول به عنوان بازار ابزارهای مالی کوتاه مدت نیز نام برد؛ ابزارهایی که در مقایسه با ابزارهای بازار سرمایه، درجه نقدشوندگی بالاتری دارند و از ریسک و بازده کمتری برای سرمایه‌گذاران در مقایسه با ابزارهای بازار سرمایه برخوردارند.

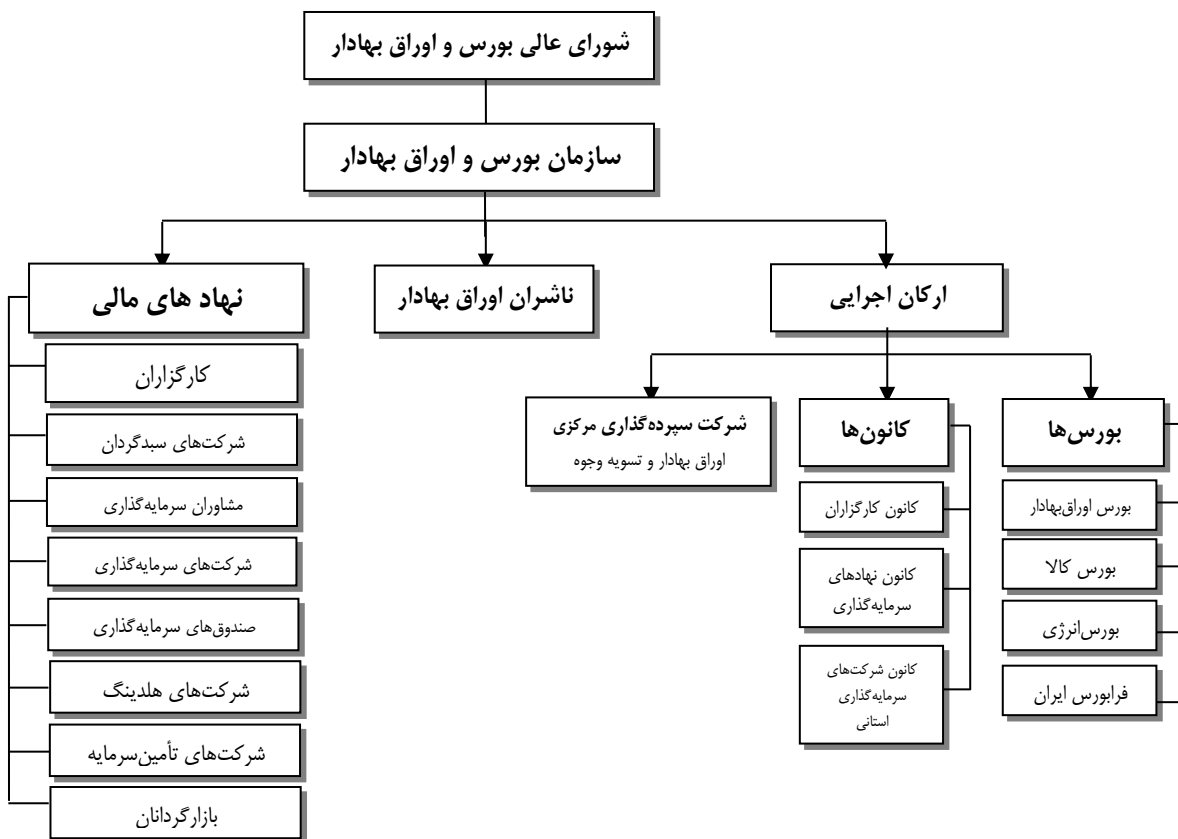
۱-۳ طبقه بندی بازارهای مالی بر اساس نحوه پرداخت

از این دیدگاه می‌توان بازارهای مالی را به دو دسته تقسیم کرد:

- ✓ بازار نقدی: بازاری است که در آن اوراق بهادار به صورت نقدی و برای واگذاری فوری مبادله می‌شوند.
- ✓ بازار آتی(مشتقه): بازاری است که در آن یک نوع قرارداد بین طرفین منعقد می‌شود و دارنده آن را ملزم یا دارای اختیار می‌نماید که دارایی مالی خود را در زمانی در آینده بخرد یا بفروشد. به عبارت دیگر، در این بازار، تحویل دارایی مالی مورد معامله، به آینده موکول می‌شود.

در این جزوه با توجه به موضوع مورد بحث به تشریح بازار سرمایه خواهیم پرداخت.

۲- ساختار بازار سرمایه کشور

(شکل: مهم ترین ارکان و تشکل های بازار سرمایه کشور)

۲-۱ ارکان نظارتی بازار

۲-۱-۱ شورای عالی بورس و اوراق بهادار

براساس قانون بازار اوراق بهادار، شورای عالی بورس، بالاترین رکن بازار اوراق بهادار است که تصویب سیاست های کلان بازار را برعهده دارد.

بطور خلاصه وظایف مهم شورای عالی بورس به شرح زیر است:

- ✓ اتخاذ تدابیر لازم جهت ساماندهی و توسعه بازار اوراق بهادار و اعمال نظارت عالی بر اجرای این قانون.
- ✓ تعیین سیاست ها و خط مشی بازار اوراق بهادار در قالب سیاست های کلی نظام و قوانین و مقررات مربوط.
- ✓ و سایر موارد ...

۲-۱-۲ سازمان بورس و اوراق بهادار

سازمان بورس و اوراق بهادار، یک مؤسسه عمومی غیردولتی است که وظیفه نظارت بر حسن اجرای قوانین، تهیه و پیشنهاد آئین‌نامه‌های لازم برای اجرای قوانین و تهیه و تدوین دستورالعمل‌های اجرایی آن را برعهده دارد. سازمان بورس، دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل بوده و از محل کارمزدهای دریافتی و سهمی از حق پذیرش شرکت‌ها در بورس و سایر درآمدها اداره می‌شود.

سایر وظایف مهم که بر عهده هیئت مدیره سازمان بورس می‌باشد به شرح زیر است:

- ✓ ثبت و صدور مجوز عرضه عمومی اوراق بهادار و نظارت بر آن.
- ✓ درخواست صدور، تعلیق و لغو مجوز تأسیس بورس‌ها و سایر نهادهایی که تصویب آن‌ها بر عهده شورا است.
- ✓ صدور، تعلیق و لغو مجوز تأسیس کانون‌ها و نهادهای مالی که در حوزه عمل مستقیم شورا نیست.
- ✓ و ...

۲-۲ ارکان اجرایی بازار اوراق بهادار (اشخاص تحت نظارت)

۲-۲-۱ تشکیل‌های خودانتظام

تشکل خودانتظام، تشکلی است که برای حسن انجام وظایفی که به موجب قانون بازار اوراق بهادار بر عهده دارد و همچنین برای تنظیم فعالیت‌های حرفه‌ای خود و انتظام بخشیدن به روابط بین اعضا، مجاز است ضوابط و استانداردهای حرفه‌ای و انضباطی را که لازم می‌داند، با رعایت قانون بازار اوراق بهادار، وضع و اجرا کند. بورس‌ها، کانون‌ها و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، جزء تشکل‌های خودانتظام به حساب می‌آیند. بورس‌ها شامل بورس اوراق بهادار، بورس کالا، بورس انرژی و فرابورس و کانون‌ها شامل کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار، کانون نهادهای سرمایه‌گذاری و کانون شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی می‌باشند.

۲-۲-۲ بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس

می‌توان بورس‌های فعال در کشور را بر اساس حوزه فعالیت آن‌ها به دو حوزه بورس‌های اوراق بهادار و بورس‌های کالایی طبقه‌بندی کرد. بورس اوراق بهادار و فرابورس، به عنوان تشکل‌های فعال در حوزه اوراق بهادار به شمار می‌روند. (شرکت بورس اوراق بهادار تهران و شرکت فرابورس ایران، متولی انجام امور عملیاتی در حوزه اوراق بهادار می‌باشند). بورس کالا و بورس انرژی نیز به عنوان تشکل‌های فعال در حوزه کالا به شمار می‌روند. (شرکت بورس کالای ایران و شرکت بورس انرژی، متولی انجام امور عملیاتی در حوزه کالا می‌باشند).

۲-۲-۲-۱ شرکت بورس اوراق بهادار تهران

شرکت بورس اوراق بهادار تهران (سهامی عام)، یکی از تشکل‌های خودانتظام است که به موجب قانون بازار اوراق بهادار، تأسیس گردیده است.

فعالیت‌های مهم شرکت بورس اوراق بهادار عبارت است از:

- ✓ تشکیل، سازماندهی و اداره بورس اوراق بهادار به منظور انجام معاملات اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس توسط اشخاص ایرانی و غیر ایرانی مطابق قانون و مقررات
- ✓ پذیرش اوراق بهادار از جمله اوراق بهادار ناشرین خارجی مطابق قانون و مقررات
- ✓ تعیین شرایط عضویت برای گروه‌های مختلف از اعضا

✓ تعیین وظایف و مسئولیت های اعضا و نظارت بر فعالیت آن ها و تنظیم روابط بین آنها مطابق قانون و مقررات

✓ تهیه، جمع آوری، پردازش و انتشار اطلاعات مربوط به سفارش ها و معاملات اوراق بهادار

✓ نظارت بر فعالیت ناشران اوراق بهادار پذیرفته شده مطابق قانون و مقررات

۲-۲-۲-۲ شرکت فرابورس ایران

با هدف توسعه صدور و مبادله ابزارهای مالی و پوشش خلاءهای ناشی از نداشتن دسترسی بخش عمده ای از صاحبان صنایع به بازار سرمایه تشکیل شد. مهم ترین وظیفه فرابورس ایران، ساماندهی و هدایت بخشی از بازار سرمایه به حساب می آید که شرایط ورود به بورس اوراق بهادار را نداشته یا تمایل به ورود سریع تر به بازار را دارند، می باشد؛ لذا رویه پذیرش شرکتها و تنوع شرایط پذیرش به گونه ای است که شرکتها با احراز حداقل شرایط و در سریع ترین زمان ممکن، امکان ورود به بازار فرابورس را داشته و از کلیه مزایای شرکت های پذیرفته شده در بازار اوراق بهادار استفاده کنند.

۲-۲-۲-۳ شرکت بورس کالای ایران

در حال حاضر در بورس کالای کشور، که به عنوان یکی از تشکلهای خودانتظام به حساب می آید، دادوستد انواع محصولات صنعتی و معدنی، فرآورده های نفت و پتروشیمی و کشاورزی در قالب معاملات نقد، نسبه و سلف و معاملات ابزارهای مشتقه از جمله قراردادهای آتی انجام می شود.

اهداف بورس کالای ایران، عبارت است از:

✓ ایجاد بازاری قانونمند و سازمان یافته جهت تسهیل داد و ستد کالاها

✓ سامان دهی بازار کالاها از طریق ساز و کارهای اجرایی ناظر بر تعهدات و تضمین منافع طرفهای معامله

✓ کشف شفاف قیمت کالاها بر اساس تعامل و تقابل عرضه و تقاضا و نیاز بازار

✓ و سایر موارد ....

۲-۲-۲-۴ شرکت بورس انرژی

شرکت بورس انرژی، یکی دیگر از تشکلهای خودانتظام است که به عنوان چهارمین بورس کشور با رأی شورای عالی بورس در سال ۱۳۹۰ و به منظور عرضه محصولات نفت و مشتقات نفتی، برق، گاز طبیعی، زغال سنگ و سایر حامل های انرژی، تشکیل و تحت نظر سازمان بورس و اوراق بهادار به فعالیت مشغول شد.

۲-۲-۳ کانون ها

کانون ها، تشکلهای خود انتظامی هستند که به منظور تنظیم روابط بین اشخاصی که طبق این قانون به فعالیت در بازار اوراق بهادار اشتغال دارند، طبق دستورالعمل های مصوب سازمان بورس، به صورت مؤسسه غیردولتی، غیرتجاری و غیرانتفاعی به ثبت می رسند. مهم ترین کانون های فعال در بازار سرمایه کشور عبارتند از: کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار، کانون نهادهای سرمایه گذاری و کانون شرکت های سرمایه گذاری استانی.

۲-۲-۴ شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه

براساس قانون جدید بازار سرمایه ایران، شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه به منظور انجام امور پس از معامله از قبیل نگهداری موجودی سهام سرمایه گذاران، تسویه معاملات، امور پایاپای و نقل و انتقال اوراق بهادار تاسیس شده است.

فعالیت های اصلی این شرکت عبارتند از:

- ✓ افتتاح و نگهداری حساب وجوه و اوراق بهادار بازارهای خارج از بورس، بورس های اوراق بهادار و کالایی متعلق به سهامداران، کارگزاران، سایر نهادهای مالی و اشخاص حقیقی و حقوقی.
- ✓ درج، کدگذاری، نگهداری، تسویه و پایاپای معاملات کالاها، اوراق بهادار و سایر ابزارهای مالی.
- ✓ سپرده گذاری و امانت پذیری انواع اوراق بهادار در سامانه عملیاتی شرکت.
- ✓ سپرده نمودن اوراق بهادار وثیقه شده نزد هر شخص حقیقی یا حقوقی ذی نفع و ایجاد تسهیلات لازم برای اشخاص ذی نفع جهت کنترل سپرده ها به منظور اطمینان بخشی از عملکرد شرکت و فک رهن اوراق مذکور به درخواست ذی نفع وثیقه.
- ✓ قرض دهی، قرض گیری و هرگونه مبادله اوراق بهادار به عنوان واسطه.
- ✓ تهیه و ارائه گزارش های مورد نیاز کارگزاران و مشتریان.
- ✓ به کارگیری شیوه های مناسب و ابزارها و روش های الکترونیکی برای تسویه وجوه و پایاپای اوراق بهادار.
- ✓ انجام اقدام های شرکتی برای شرکت های سهامی عام.
- ✓ ارائه خدمات تخصصی به بورس های اوراق بهادار، بازارهای خارج از بورس و بورس های کالایی.
- ✓ ایجاد و اداره صندوق تضمین تسویه.

۲-۳ نهادهای مالی

مهم ترین نهادهای مالی فعال در بازار سرمایه ایران عبارتند از:

۲-۳-۱ شرکت های کارگزاری

طبق قانون بازار اوراق بهادار ایران، کارگزار/ معامله گر، یکی از نهادهای مالی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آنها یا به نام و حساب خود معامله می کند. در واقع، کارگزاران به نمایندگی از طرف خریداران و فروشندگان سهام، معامله انجام می دهند و در ازای آن کارمزد دریافت می کنند. در هیچ بورسی، امکان معامله مستقل برای سرمایه گذاران وجود نداشته و حتماً می بایست هرگونه خرید و فروش از طریق یک کارگزار، صورت گیرد. سازمان بورس و اوراق بهادار، مجوز تاسیس و فعالیت کارگزاران را صادر و بر فعالیت آنها نظارت کرده و همه ساله، شرکت های کارگزاری را مورد رتبه بندی قرار می دهد. یک شرکت کارگزاری می تواند به معامله اوراق بهادار و یا کالا در بورس های اوراق بهادار و یا بورس های کالایی بپردازد. همچنین کارگزاران می توانند پس از اخذ مجوزهای لازم، فعالیتهایی نظیر مدیریت صندوق های سرمایه گذاری، سبدگردانی اوراق بهادار، ارائه خدمات مشاور عرضه و پذیرش، بازارگردانی اوراق بهادار یا کالای پذیرفته شده، خدمات معاملات برخط و خدمات مشاوره سرمایه گذاری را انجام دهند.

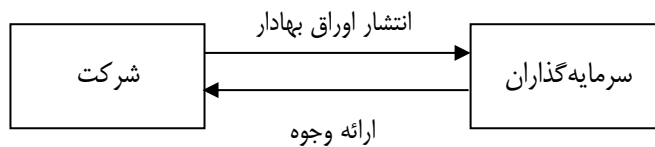
کارگزاران از طریق شعب، دفاتر معاملاتی و تالارهای اختصاصی یا ایستگاه های معاملاتی واقع در تالارهای شرکت بورس، به سیستم معاملات بورس مرتبط بوده و به خرید و فروش جهت مشتریان خود می پردازند.

(ایستگاه معاملاتی، رایانه‌ای است تحت اختیار کارگزاری که با اخذ مجوز و نصب نرم‌افزارهای لازم به سامانه معاملات بورس متصل است و کارگزار از طریق آن می‌تواند سفارش‌های خرید و فروش مشتریان را اجرا کند).

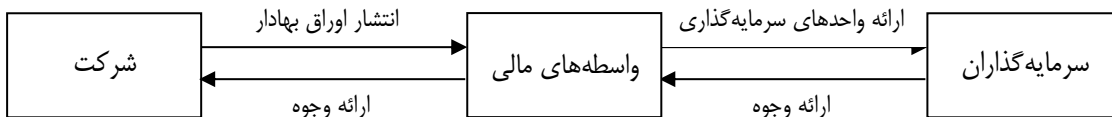
۲-۳-۲ صندوق‌های سرمایه گذاری

پیش از معرفی صندوق‌های سرمایه‌گذاری، به تعریف سرمایه‌گذاری مستقیم و سرمایه‌گذاری غیرمستقیم می‌پردازیم: خرید اوراق بهادار شرکت‌ها توسط اشخاص و از طریق کارگزاران، نوعی سرمایه‌گذاری مستقیم می‌باشد؛ در صورتی که همین اشخاص، خرید اوراق بهادار را از طریق واسطه‌های مالی مانند صندوق‌های سرمایه‌گذاری انجام دهند، نوعی سرمایه‌گذاری غیرمستقیم صورت گرفته است.

سرمایه‌گذاری مستقیم:

سرمایه‌گذاری غیرمستقیم:

شکل ۲ - مقایسه سرمایه‌گذاری مستقیم و غیرمستقیم

صندوق‌های سرمایه‌گذاری یکی از واسطه‌های مالی مهم هستند که با تجمیع سرمایه‌گذاری‌های سرمایه‌گذاران فردی، مجموعه‌ای متنوع از اوراق بهادار را ایجاد نموده و آن را مدیریت می‌کنند. این نوع صندوق‌ها در سال‌های اخیر به طور فزاینده‌ای رشد یافته‌اند و خود را به عنوان یکی از تأمین‌کنندگان اصلی منابع در بازارهای مالی، مطرح ساخته‌اند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری دارای امیدنامه و سایت اینترنتی مجزا هستند که در آن‌ها اطلاعاتی نظیر حداقل مبلغ لازم برای سرمایه‌گذاری، اهداف صندوق، کارمزدهای صندوق و ... مشخص شده است. سرمایه‌گذاران در ازای سرمایه‌گذاری در صندوق‌ها، گواهی سرمایه‌گذاری دریافت می‌کنند که در این اوراق بهادار متحدالشکل، مشخصات صندوق، سرمایه‌گذار و مبلغ سرمایه‌گذاری درج می‌گردد. ارزش خالص دارایی‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری یا NAV، که عبارتست از ارزش مجموعه سرمایه‌گذاری صندوق تقسیم بر تعداد سهام آن، توسط مدیران صندوق محاسبه شده و گزارش می‌گردد. در کشور ما، صندوق‌های سرمایه‌گذاری عمدتاً در انواع زیر تشکیل شده و به فعالیت مشغول‌اند:

۲-۳-۲-۱ **صندوق سرمایه‌گذاری در سهام:** این صندوق‌ها در اندازه کوچک یا بزرگ تشکیل می‌شوند. حداقل ۷۰ درصد از دارایی‌های این صندوق‌ها در سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس یا بازار اول فرابورس سرمایه‌گذاری می‌شود. این صندوق‌ها دارای سود تضمین شده نیستند و به جهت ریسک بالای خود، و امکان کسب بازده بالاتر، بیشتر مورد توجه سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر قرار می‌گیرند.

۲-۳-۲-۲ **صندوق سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت:** این صندوق‌ها معمولاً در اندازه بزرگ تشکیل می‌شوند. حداقل ۷۰ درصد از دارایی این صندوق‌ها در اوراق بهادار با درآمد ثابت و حداقل ۱۰ درصد در سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، و بازارهای فرابورس سرمایه‌گذاری می‌شود. این صندوق‌ها دارای سود تضمین شده می‌باشند.

۲-۳-۲-۳ صندوق سرمایه‌گذاری مختلط: این صندوق‌ها معمولاً در اندازه بزرگ تشکیل می‌شوند. دارایی‌های این صندوق‌ها، حداقل ۴۰ درصد در اوراق بهادار با درآمد ثابت و ۴۰ درصد در سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس سرمایه‌گذاری می‌شود. این صندوق‌ها دارای سود تضمین شده نیستند ولی مزیت استفاده از مزایای هر دو ابزار سرمایه‌گذاری، با درآمد ثابت و سهام را دارند که این امر امکان کسب بازده مناسب با ریسک معقول را به این صندوق‌ها می‌دهد.

۲-۳-۲-۴ صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس (ETF): صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس^۱ یا ETF، یکی دیگر از انواع صندوق‌های سرمایه‌گذاری هستند که اگرچه همانند صندوق‌های سرمایه‌گذاری عادی می‌باشند ولی مانند یک سهم در بازار سرمایه، معامله و قیمت آن‌ها در نتیجه عرضه و تقاضا مشخص می‌شود. به منظور سرمایه‌گذاری در صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله، این امکان برای عموم سرمایه‌گذاران (حقیقی و حقوقی) فراهم است تا در زمان تاسیس صندوق، در پذیره‌نویسی واحدهای این صندوق‌ها به ارزش هر واحد، ۱۰,۰۰۰ ریال مشارکت کنند. خرید واحدهای ETF مستلزم وجود کد معاملاتی فعال در سیستم شرکت سپرده‌گذاری مرکزی بوده و سازوکار خرید و فروش آن‌ها، مشابه ساز و کار خرید و فروش سهام عادی شرکت‌ها می‌باشد.

۲-۳-۲-۵ صندوق‌های سرمایه‌گذاری به سه روش به سرمایه‌گذاران خود سود می‌دهند:

- ✓ سود ناشی از معاملات سهام یا اوراق مشارکت موجود در سبد سرمایه‌گذاری
- ✓ سود نقدی سهام و یا سود پرداخت شده به اوراق مشارکت موجود در سبد سرمایه‌گذاری
- ✓ افزایش ارزش سهم سرمایه‌گذار در صندوق سرمایه‌گذاری که سرمایه‌گذار می‌تواند با فروش سهم خود در صندوق سود کسب کند. معمولاً صندوق‌ها این امکان را به شما می‌دهند که به جای دریافت سود نقدی، آن را دوباره در خود صندوق، سرمایه‌گذاری کنید و بدین ترتیب مالک تعداد بیشتری از واحدهای صندوق شوید.

۲-۳-۲-۶ مهم‌ترین مزایای صندوق‌های سرمایه‌گذاری عبارتند از:

- ✓ مدیریت حرفه‌ای: یکی از مزایای مهم صندوق‌های سرمایه‌گذاری آن است که توسط گروهی از تحلیل‌گران و افراد حرفه‌ای مدیریت می‌شوند و همین مساله نکته بسیار مهمی برای سرمایه‌گذاران به ویژه سرمایه‌گذاران خرد و غیر حرفه‌ای به شمار می‌رود.
- ✓ تنوع: براساس تئوری‌های مالی با افزایش تنوع در سرمایه‌گذاری می‌توان خطر سرمایه‌گذاری را کاهش داد و کاهش قیمت یک سهم را با افزایش در سایر اوراق بهادار جبران کرد. معمولاً سبد صندوق‌های سرمایه‌گذاری بزرگ حاوی ده‌ها سهم و یا اوراق مشارکت متنوع است تا خطر سرمایه‌گذاری به حداقل برسد.
- ✓ سادگی: سرمایه‌گذاری در صندوق‌های سرمایه‌گذاری ساده است و نیازی به تحلیل‌های پیچیده ندارد.

۲-۳-۲-۷ مهم‌ترین معایب صندوق‌های سرمایه‌گذاری عبارتند از:

- ✓ مدیریت حرفه‌ای: همانطور که مدیریت حرفه‌ای یکی از مزایای صندوق‌های سرمایه‌گذاری است یکی از معایب آن نیز به شمار می‌رود. چون مدیران حرفه‌ای ممکن است به فکر منافع خود باشند و همواره در

^۱ Exchange Traded Fund (ETF)

جهت بهتر شدن بازده سرمایه گذاران عمل نکنند (به ویژه اگر درآمد آن ها ارتباط چندانی با سود صندوق نداشته باشد).

✓ تنوع زیاد: تنوع بیش از حد ممکن است سبب کاهش بازده سرمایه گذار شود زیرا اگر در یک سهم سود زیادی کسب کنید به دلیل آنکه آن سهم بخش کوچکی از سبد را تشکیل می دهد، بازده شما تغییر چندانی نخواهد داشت.

۲-۳-۳ شرکت های سببگردان

شرکت سببگردان، یک شخص حقوقی است که پس از اخذ قرارداد، برای سرمایه گذاران و به نام خود آن ها، سببی از انواع اوراق بهادار تشکیل داده و این سبد را مدیریت می کند. شرکت سببگردان در ازای ارائه این خدمت، از سرمایه گذاران کارمزد دریافت می کند. سببگردان موظف است پیش از تشکیل سبد سرمایه گذاری برای فرد، میزان ریسک پذیری او را مورد ارزیابی قرار داده و سبد سرمایه گذاری متناسب با میزان ریسک پذیری وی تشکیل دهد. میزان سرمایه فرد برای استفاده از خدمات سببگردانی باید حداقل ۱۰ میلیون تومان باشد. در حال حاضر، خدمات سببگردانی در بازار سرمایه ایران توسط شرکت های سببگردان و یا شرکت های کارگزاری دارای مجوز از سازمان بورس ارائه می شود.

تفاوت عمده میان صندوق سرمایه گذاری و سببگردانی در این است که در سببگردانی، سرمایه گذار خود مستقیماً مالک سهام و سایر اوراق بهادار خواهد شد و سببگردان به وکالت از طرف سرمایه گذار، اقدام به خرید و فروش اوراق بهادار به نام خود سرمایه گذار می نماید؛ این در حالی است که در صندوق سرمایه گذاری، فرد به صورت غیرمستقیم مالک سهام و سایر اوراق بهادار خریداری شده توسط صندوق خواهد شد.

۲-۳-۴ شرکت های مشاور سرمایه گذاری

مشاور سرمایه گذاری، شخصی حقوقی است که پس از اخذ مجوزهای لازم از سازمان بورس، در قالب قراردادی مشخص، درباره خرید و فروش اوراق بهادار به سرمایه گذاران مشاوره می دهد. این مشاوره علاوه بر توصیه به خرید، فروش یا نگهداری اوراق بهادار به سرمایه گذاران و اظهارنظر راجع به روند قیمت یا معاملات اوراق بهادار در آینده و ارائه تحلیل های بنیادی و فنی (تکنیکی) به منظور راهنمایی سرمایه گذاران، شامل ارائه خدمات مشاوره به شرکت ها در زمینه افزایش سرمایه، پذیرش و عرضه آن ها در بورس ها و ... می شود.

۲-۳-۵ بازارگردانان

بازارگردانان، نهادهای مالی هستند که پس از اخذ مجوز از سازمان بورس، با تعهد به افزایش نقدشوندگی، تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین، و محدود ساختن دامنه نوسان قیمت آن، به داد و ستد آن اوراق بهادار می پردازد. در واقع هدف اصلی یک بازارگردان، افزایش نقدشوندگی، به حداقل رساندن نوسانات قیمت اوراق بهادار، حفظ ثبات و ایجاد تعادل برای اوراق بهادار خاصی است که آن اوراق را معامله می کنند.

۲-۳-۶ شرکت های تأمین سرمایه

شرکت های تأمین سرمایه، یکی از مهم ترین نهادهای مالی فعال در بازار سرمایه کشور هستند که با اخذ مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار و به عنوان واسطه میان ناشر اوراق بهادار و عامه سرمایه گذاران، می توانند فعالیت های پذیره نویسی، تعهد پذیره نویسی، تعهد خرید اوراق بهادار در عرضه های ثانویه، بازارگردانی، مشاوره، سببگردانی، کارگزاری و فعالیت های مشابه را انجام دهند. به جهت طیف گسترده خدمات مالی قابل ارائه توسط شرکت های تأمین سرمایه، به این نهاد مالی، اصطلاح سوپرمارکت های مالی را نسبت داده اند.

۲-۳-۷ شرکت‌های سرمایه‌گذاری

شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌هایی مالی هستند که منابع مالی مورد نیاز خود را از طریق فروش سهام خود به مردم تأمین کرده و از این طریق در سبد متنوعی از اوراق بهادار سرمایه‌گذاری می‌کنند. به عبارت دیگر، یک شرکت سرمایه‌گذاری، مجموعه‌ای از وجوه متعلق به تعداد زیادی سرمایه‌گذار را در یک پرتفوی مشترک، سرمایه‌گذاری کرده و به مدیریت آن می‌پردازد. نکته مهم این که هدف شرکت‌های سرمایه‌گذاری، کسب انتفاع بدون کسب کنترل شرکت سرمایه‌پذیر و بدون کسب توانایی انتخاب یا تعیین یک یا چند مدیر یا رکن اداره کننده شرکت سرمایه‌پذیر می‌باشد. در ایران، بسیاری از شرکت‌های سرمایه‌گذاری، در بورس پذیرفته شده‌اند و در زمینه‌های تخصصی سرمایه‌گذاری می‌کنند.

۲-۳-۸ شرکت‌های هلدینگ (شرکت‌های مادر)

شرکت‌های هلدینگ به شرکت‌هایی گفته می‌شود که از طریق خرید سهام مجموعه‌ای مشخص و تقریباً ثابت از شرکت‌ها با هدف اعمال کنترل، مدیریت بر آن شرکت‌ها را در اختیار می‌گیرند. بعضی از شرکت‌های هلدینگ، تلاش می‌کنند تا با تحصیل سهام شرکت‌هایی که عموماً در صنایع مشابه فعالیت می‌کنند، یک چرخه یا زنجیره را ایجاد کرده و یک گروه تخصصی را تشکیل دهند و از این طریق ایجاد هم افزایی نمایند. بعضی دیگر از شرکت‌های هلدینگ تلاش می‌کنند تا در تمام شرکت‌های موجود در یک صنعت خاص، سرمایه‌گذاری کرده و تا حد امکان، مدیریت اکثر شرکت‌های موجود در آن صنعت را در اختیار بگیرند؛ و از این طریق ضمن تخصص یافتن کامل در سرمایه‌گذاری در آن صنعت خاص، از کل سود مربوط به آن صنعت نیز بهره‌مند شوند.

۲-۴ ناشران اوراق بهادار

ناشران شرکت‌هایی هستند که به منظور تأمین مالی خود اقدام به انتشار سهام خود در بورس می‌نمایند. طبق ضوابط سازمان بورس، کلیه شرکت‌های سهامی عام با سرمایه ثبتی بیشتر از ۱۰ میلیارد ریال باید علاوه بر مرجع ثبت شرکت‌ها، نزد سازمان بورس نیز به ثبت برسند.

کلیه شرکت‌های ثبت‌شده نزد سازمان، ملزم به رعایت دستورالعمل‌ها و مقررات مصوب سازمان بورس بوده و بایستی اطلاعات مالی خود را در قالب فرمت‌های مشخص در فواصل زمانی معین بر اساس دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات، در سامانه کدال به نشانی www.codal.ir منتشر نمایند.

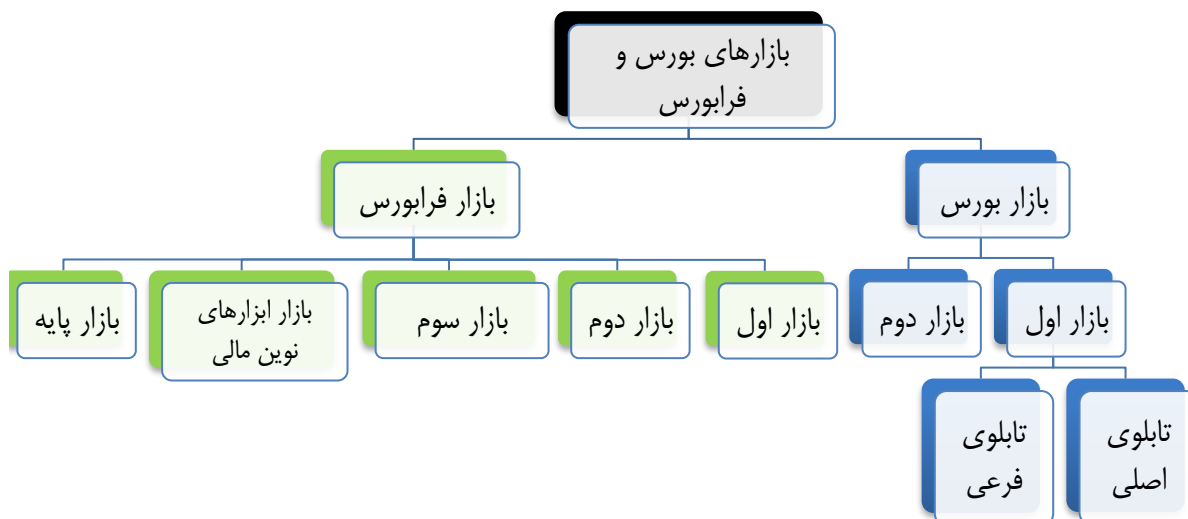
کلیه شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان بورس، ممکن در یکی از سه وضعیت زیر قرار داشته باشند:

- ✓ اوراق بهادار آن نزد سازمان ثبت شده و در بازار بورس پذیرفته شده باشد که در این صورت به آن شرکت، ناشر بورس می‌گوییم.
- ✓ اوراق بهادار آن نزد سازمان ثبت شده و در بازار خارج از بورس پذیرفته شده باشد که در این صورت به آن شرکت، ناشر خارج از بورس (فراپورس) می‌گوییم.
- ✓ اوراق بهادار آن نزد سازمان ثبت شده ولی در بورس یا بازار خارج از بورس (فراپورس) پذیرفته نشده باشد که در این صورت به آن شرکت، ناشر غیربورس می‌گوییم.

۳- ساختار بازارهای بورس، فراپورس و نحوه پذیرش سهام شرکت‌ها

شرکت‌های سهامی عام ثبت شده نزد سازمان بورس، برای پذیرفته شدن در بازارهای بورس یا فراپورس باید حائز شرایط لازم باشند.

۳-۱ نمودار طبقه بندی بازارهای بورس و فرابورس ایران

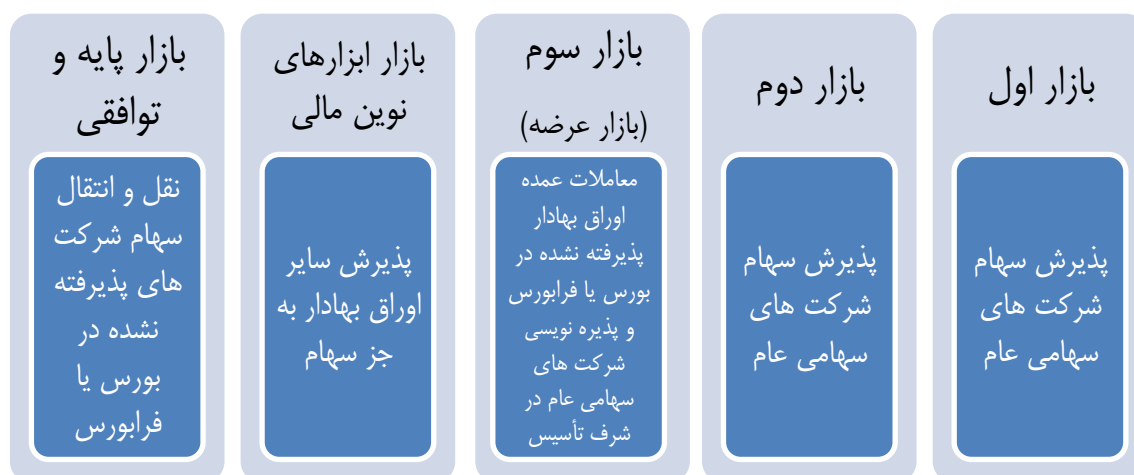
۳-۲ بورس اوراق بهادار تهران

دارای دو بازار است، بازار اول و بازار دوم بازار اول از دو تابلوی اصلی و فرعی تشکیل شده است. پذیرش سهام عادی شرکتها در بورس با توجه به شرایط خود و معیارهایی صرفاً در یکی از تابلوهای بازار اول یا در بازار دوم صورت می پذیرد.

۳-۳ فرابورس ایران

دارای پنج بازار مجزا با کارکردهای متنوع می باشد

- ۱- بازار اول
- ۲- بازار دوم
- ۳- بازار سوم
- ۴- بازار ابزارهای نوین مالی
- ۵- بازار پایه و توافقی

شکل ۳- بازارهای مختلف فرابورس ایران

کارکردها و مهم ترین شرایط پذیرش یا عرضه سهام شرکتها در هر یک از بازارهای فرابورس عبارتند از:

۳-۳-۱ بازار اول

در بازار اول فرابورس، علاوه بر سهام شرکت‌ها، واحدهای صندوق های سرمایه‌گذاری بانام هم پذیرش و معامله می‌شوند. مهم‌ترین شرایط پذیرش سهام عادی شرکت‌ها در این بازار عبارتند از:

۱. حداقل ۱۰ درصد از سهام ثبت شده آن شناور بوده و تعداد سهامداران آن حداقل ۲۰۰ نفر باشد.
۲. حداقل دو سال از زمان بهره‌برداری عملیات یا ارائه خدمات آن گذشته باشد،
۳. آخرین سرمایه ثبت شده آن حداقل ده میلیارد ریال باشد،
۴. زیان انباشته نداشته باشد.

۲-۳-۳ بازار دوم

در این بازار، صرفاً سهام شرکت‌های سهام عام پذیرفته می‌شوند. در این بازار سهام شرکت‌های زیانده، تازه تاسیس، شرکت‌های سهامی خاص که قصد اجرای افزایش سرمایه و تبدیل به سهامی عام را دارند و شرکت‌های کوچک پذیرفته شده مورد مبادله قرار می‌گیرند.

۳-۳-۳ بازار سوم

بازار سوم فرابورس، بازار عرضه اوراق بهاداری است که در بازارهای بورس یا بازار اول و دوم فرابورس پذیرفته نشده‌اند؛ به عبارت دیگر، در این بازار، اوراق بهادار مورد پذیرش قرار نگرفته و صرفاً عرضه اوراق، مدنظر است. عرضه عمده انواع سهام و حق تقدم و ابزارهای نوین مالی و همچنین پذیره نویسی شرکت‌های سهامی عام در شرف تأسیس، در این بازار قابل انجام است.

۴-۳-۳ بازار ابزارهای نوین مالی

پذیرش سایر اوراق بهادار از جمله انواع صکوک، انواع اوراق با درآمد تضمین شده از جمله اوراق مشارکت، گواهی سپرده بانکی و ... صرفاً در این بازار صورت می‌پذیرد.

۵-۳-۳ بازار پایه و توافقی

این بازار شامل شرکت‌هایی است که صرفاً در فرابورس درج شده اند و مراحل پذیرش در فرابورس را به دلیل نداشتن شرایط لازم، طی نکرده اند و در واقع فرابورس صرفاً تسهیلات معاملاتی آن‌ها را فراهم می‌کند. این شرکت‌ها الزام چندانی به ارائه گزارش‌های مربوطه به فرابورس را ندارند.

۶-۳-۳ مهم‌ترین مزایای پذیرش در بورس یا فرابورس برای شرکت‌های متقاضی (سرمایه‌پذیران) عبارتند از:

- سهولت تأمین مالی شرکت‌ها و امکان انتشار اوراق مشارکت
- برخورداری از بخشودگی مالیاتی
- شفافیت کشف قیمت سهام شرکت
- کاهش مالیات نقل و انتقال
- سهولت در تغییر ترکیب سهامداران و انتقال پذیری شرکت
- ارتقای سیستم‌های اطلاعات حسابداری و کنترل‌های داخلی شرکت
- معرفی شرکت و محصولات آن به طیف وسیعی از اقشار جامعه و افزایش اعتبار شرکت

۴- ابزارهای مالی قابل معامله

اوراق بهادار از نگاه شرکت یا صادرکننده آن به منظور تأمین مالی طرح‌های تولیدی یا دیگر نیازمندی‌های مالی منتشر می‌شود و با فروش آن به مردم، منابع مالی مورد نیاز شرکت گردآوری می‌گردد. به اوراق بهادار از دید صادرکننده آن، ابزار

مالی اطلاق می‌شود. از طرف دیگر خریداران این اوراق بهادار به منظور بهره مندی از مزایای این اوراق آن را می‌خرند و از دید آنان این اوراق یک دارایی مالی محسوب می‌شود.

۴-۱ اوراق بهادار بازار پول

اوراق بهادار با سررسید کمتر از یک سال، اوراق بهادار بازار پول نامیده می‌شوند. برخی از انواع اوراق بهادار بازار پول عبارتند از: سپرده های پس انداز و گواهی های سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت.

۴-۲ اوراق بهادار بازار سرمایه

اوراق بهادار بازار سرمایه اوراق بهاداری است که سررسیدی بیشتر از یک سال دارند و می‌توانند کم ریسک یا با ریسک بالا باشند.

۴-۲-۱ اوراق سهام

۴-۲-۱-۱ سهام عادی

متداول ترین نوع اوراق بهادار در بازار ایران است. در کشور ما، ارزش اسمی سهام عادی شرکت های سهامی عام پذیرفته شده در بورس یا فرابورس، ۱،۰۰۰ ریال می‌باشد. تعداد سهام منتشر شده شرکت برابر است با سرمایه ثبت شده شرکت تقسیم بر ارزش اسمی آن. در نتیجه شرکتی با سرمایه ۵۰۰ میلیون ریال، دارای ۵۰۰ هزار سهم است. سهامداران به نسبت تعداد سهام عادی خود، مالک شرکت هستند؛ در نتیجه اگر کسی یک میلیون سهم از ده میلیون سهم شرکتی را داشته باشد، مالک ۱۰ درصد آن است. هر یک از سهامداران شرکت، به نسبت مالکیت خود، در مجمع عمومی شرکت دارای حق رای هستند.

❖ حقوق سهامداران عادی

از مسایل بسیار مهمی که به ویژه سهامداران تازه کار با آن مواجه هستند، حقوقی است که فرد سهامدار به خاطر داشتن سهم شرکت از آن برخوردار است. در این بخش به طور خلاصه برخی حقوق و مسائل مهمی که سهامدار باید از آن مطلع باشد شرح داده خواهد شد:

۱. مالکیت شرکت: سهامداران به نسبت تعداد سهام عادی خود، مالک شرکت هستند. مساله بسیار

مهم آن است که مالکیت شرکت به معنی مالکیت بر اموال و دارایی های آن نیست. به عبارت دیگر اگر شما مالک ۲۰ درصد شرکت سهامی عام باشید نباید انتظار داشته باشید خودروی شرکت در ۲۰ درصد اوقات در اختیار شما باشد! مالکیت شما به معنای داشتن حق در سود شرکت و حق رای در مجمع عمومی آن است. اداره و مدیریت شرکت کاملاً در اختیار هیئت مدیره منتخب مجمع عمومی بوده و شما قادر به دخالت در آن به عنوان سهامدار نیستید. تنها در صورتی که شرکت سهامی عام منحل شود شما پس از کسر بدهی ها و هزینه های قانونی به میزان سهم خود در دارایی های شرکت سهم خواهید داشت.

۲. حق اداره شرکت (حق حضور و حق رأی در مجامع عمومی شرکت): هر سهامدار حق دارد در

اداره شرکت دخالت کند و این حق از طریق مشارکت در مجامع عمومی شرکت فراهم می‌شود. انواع مجامع شرکت عبارتند از:

✓ مجمع عمومی مؤسس: اولین مجمعی است که صرفاً هنگام پذیره نویسی و ایجاد شرکت، تشکیل می‌شود و پس از شکل گیری شرکت، برگزاری آن دیگر موضوعیت ندارد.

✓ مجمع عمومی فوق العاده: به طور کلی هر امری که مستقیماً باعث تغییر اساسنامه شرکت شود و یا متضمن تغییر در اساسنامه شرکت باشد، باید به تصویب مجمع عمومی فوق العاده برسد. اموری مانند افزایش سرمایه و یا انحلال شرکت.

✓ مجمع عمومی عادی: سایر اموری که تصمیماتی غیرعادی محسوب نمی شوند و سبب تغییر در اساسنامه شرکت نمی گردند، در این مجمع به تصویب می رسند. مانند انتخاب اعضای هیأت مدیره، انتخاب بازرس یا بازرسان شرکت، تصویب صورت های مالی، تعیین پاداش مدیران شرکت، تصویب تقسیم سود و ...

مجمع عمومی عادی سالی یک بار و حداکثر تا ۴ ماه پس از پایان سال مالی شرکت باید تشکیل شود ولی چنانچه به دلایلی، مجمع عمومی عادی در مواعد زمانی دیگر در طول سال برگزار شد، به آن مجمع، مجمع عمومی عادی به طور فوق العاده می گوئیم.

سهامداران می توانند در مجامع شرکت کرده و رای دهند. البته توجه داشته باشید معمولاً رای سهامداران عمده تعیین کننده بوده و رای سهامداران خرد (به ویژه آنجا که اکثر سهامداران خرد در مجمع حضور نمی یابند) اثر چندانی در تصمیم های مجمع ندارد.

۳. سود سهام

هر شرکت سود خالص هر سهم را در پایان سال مالی اعلام می کند. اعلام سود به معنای پرداخت آن نیست. به عبارت دیگر شرکت می تواند سود کسب شده را صرف موارد دیگر نماید. تعیین این مساله به پیشنهاد هیئت مدیره و با تصویب مجمع عمومی شرکت است. البته طبق قانون تجارت، تمامی شرکت های سهامی در صورت وجود سود خالص، ملزم اند ۱۰٪ از آن را بین سهامداران خود تقسیم کنند. معمولاً شرکت هایی در حال رشد هستند، سود نقدی کمتری را پرداخت کرده و سود خود را صرف طرح های توسعه ای خود می کنند. در صورت پرداخت سود، سهامدار به میزان سهم خود، سود دریافت خواهد کرد. البته بین اعلام پرداخت سود و پرداخت آن فاصله ای وجود دارد که بسته به شرکت فرق می کند؛ اما در هر حال طبق قانون تجارت، همه شرکت ها ملزم اند حداکثر ظرف هشت ماه پس از تاریخ برگزاری مجمع عمومی سالانه خود، که در آن پرداخت سود سهام به تصویب رسیده، سود سهامداران را پرداخت نمایند. برای این که سهامدار مشمول سود شود باید در زمان مجمع صاحب سهم باشد. به عبارت دیگر اگر شما سهام خود را یک سال نگه داشته و روز قبل از مجمع بفروشید، هیچ سودی به شما تعلق نخواهد گرفت. البته با پرداخت سود نقدی، قیمت سهام شرکت به اندازه سود پرداخت شده افت می کند.

۴. تغییرات قیمت سهم

مهم ترین سود فعالان بازار سرمایه، سود ناشی از افزایش قیمت سهم است که معمولاً بسیار بیشتر از سود نقدی است. به همین دلیل در انتخاب سهام، معمولاً پرداخت سود نقدی چندان مهم نیست. نکته قابل توجه آن است که وقتی سهم شرکتی در بازار بورس معامله می شود، عوامل بسیار زیادی سبب تغییرات قیمت آن می شوند. عامل اصلی که سبب تغییر قیمت سهام شرکت ها می گردد، عرضه و تقاضای بازار است که خود آن نیز به عوامل متعددی از جمله عملکرد شرکت، مسایل سیاسی و اقتصادی و جو عمومی بازار وابسته است. به همین دلیل ممکن است در کوتاه مدت قیمت سهام شرکتی با وجود عملکرد بسیار مناسب به دلیل جو بد بازار افت کند.

۴-۲-۱-۲ سهام ممتاز

سهام ممتاز نوعی سهم است که ماهیتی دوگانه دارد یعنی هم از سود مشخص و هم برخی از ویژگی های سهام عادی برخوردار است. به عنوان مثال سهام ممتازی که دارای سود ده درصد بوده و ارزش آن ۱،۰۰۰ ریال است در آخر سال مالی ۱۰۰ ریال سود دریافت خواهد کرد. همچنین سهام ممتاز از نظر پرداخت سود بر سهام عادی اولویت داشته و پس از پرداخت سود سهام ممتاز، سهامداران عادی، سود دریافت خواهند کرد. معمولاً سهام ممتاز در مجمع عمومی شرکت دارای حق رای نیست. در بورس اوراق بهادار کشورمان، فقط سهام عادی شرکت های سهامی عام دادوستد می شود.

۴-۲-۲ اوراق ناشی از افزایش سرمایه شرکت های سهامی عام**۴-۲-۲-۱ حق تقدم (افزایش سرمایه از محل آورده)**

شرکت های بورسی می توانند به منظور توسعه فعالیت های خود افزایش سرمایه دهند. افزایش سرمایه به روش های گوناگونی انجام می شود. یکی از روش های افزایش سرمایه، افزایش سرمایه از محل آورده نقدی است که می تواند با اعطای حق تقدم خرید به سهامداران فعلی به انجام رسد. در این روش، شرکت به میزان درصد افزایش سرمایه، گواهینامه حق تقدم منتشر می کند و آن ها را به سهامداران خود می دهد. سهامداران در صورتی که بخواهند در افزایش سرمایه شرکت مشارکت کنند، باید به ازای هر گواهینامه حق تقدم، مبلغ ۱،۰۰۰ ریال به حساب شرکت واریز کنند.

۴-۲-۲-۲ سهام جایزه (افزایش سرمایه از محل سود انباشته)

روش دیگر، افزایش سرمایه از طریق سود انباشته می باشد. در این روش، شرکت سود انباشته خود را که طی سال های گذشته به دست آورده، به حساب سرمایه منتقل می کند و در نتیجه سهامداران جهت شرکت در افزایش سرمایه، نباید مبلغی پرداخت کنند. این روش را افزایش سرمایه از محل اندوخته نقدی نیز می گویند. سهام منتشر شده در این حالت، سهام جایزه نام دارد.

۴-۲-۳ اوراق بهادار با درآمد ثابت

اوراق بهادار با درآمد ثابت به هر نوع سرمایه گذاری اطلاق می شود که حقوقی از نوع حقوق صاحبان سهام برای دارنده آن ایجاد نکند و منتشر کننده (قرض گیرنده) آن را موظف کند تا تحت یک برنامه زمانی مشخص، مبالغ معینی را به دارنده آن اوراق پرداخت کند. به عبارت دیگر، اوراق بهادار با درآمد ثابت، اسنادی هستند که به موجب آن ها ناشر متعهد می شود مبالغ معینی را در فاصله های زمانی مشخص، به دارنده اوراق پرداخت کرده و در سررسید، اصل مبلغ را بازپرداخت نماید. دارندگان این اوراق برخلاف صاحبان سهام عادی، ادعای مالکیت یا حق رأی در شرکت منتشر کننده اوراق را ندارند و در واقع فقط وام دهندگان به ناشر هستند. آن ها پول خود را به ناشر قرض می دهند و در عوض سود ثابتی را دریافت می کنند و در سررسید نیز اصل سرمایه خود را پس می گیرند.

۴-۲-۳-۱ اوراق مشارکت

اوراق مشارکت، نخستین ابزار مالی اسلامی بود که جهت جایگزینی اوراق قرضه، معرفی و برای نخستین بار در سال ۱۳۷۳ منتشر شد. بر اساس قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت مصوب مجلس شورای اسلامی، اوراق مشارکت، اوراق بهادار با نام یا بی نامی است که به قیمت اسمی مشخص و برای مدت زمان معین (با سررسید معین) منتشر می شود و به سرمایه گذارانی که قصد مشارکت در اجرای طرح های عمرانی-

انتفاعی دولت یا طرح‌های سودآور تولیدی، ساختمانی و یا خدماتی را دارند، واگذار می‌شود. دارندگان این اوراق به نسبت قیمت اسمی و مدت زمان مشارکت، در سود حاصل از اجرای طرح، شریک می‌شوند.

۴-۲-۳-۲ گواهی سپرده سرمایه گذاری

گواهی سپرده مدت‌دار ویژه سرمایه‌گذاری از ابزارهای تامین مالی مبتنی بر بدهی است که در دو قالب گواهی سپرده مدت‌دار ویژه سرمایه‌گذاری خاص و عام عرضه می‌گردد. گواهی سپرده خاص، به منظور تامین مالی طرح‌های مشخص جدید سودآور تولیدی و ساختمانی و خدماتی و نیز توسعه و تکمیل طرح‌های سودآور موجود با سررسید مشخص و گواهی سپرده عام توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری با سررسید مشخص منتشر می‌شوند. این گواهی‌ها می‌توانند به صورت بانام یا بی نام منتشر شوند. علاوه بر آن، این گواهی‌ها قابلیت انتقال به غیر یا بازخرید قبل از سررسید را نیز دارند.

۴-۲-۳-۳ اوراق اجاره (صکوک اجاره)

اوراق اجاره، یکی از ابزارهای مالی اسلامی است که قرارداد یا عقد اسلامی اصلی به کار رفته در آن، عقد اجاره بوده و از جمله اوراق بهادار با درآمد ثابت محسوب می‌شود. این ابزار مالی اسلامی از سال ۱۳۸۹ در بازار سرمایه کشورمان به کار گرفته شده است. اوراق اجاره علاوه بر فراهم کردن شرایط لازم جهت تأمین مالی بنگاه‌های تولیدی و خدماتی، همانند اوراق مشارکت، قابلیت خرید و فروش در بازار ثانویه (بورس و یا فرابورس) را نیز دارد.

۴-۲-۴ اوراق مشتقه

اوراق مشتقه، اوراق بهاداری هستند که به خودی خود ارزش ذاتی ندارند و ارزش آن‌ها براساس دارایی اصلی دیگری تعیین می‌شود. به عبارت دیگر براساس یک دارایی اصلی، اوراق بهاداری فرعی ایجاد می‌شود. این اوراق بهادار با وجود آن که ارزش ذاتی ندارند ولی مانند یک اوراق بهادار مستقل در بورس معامله می‌شوند. ابزار مشتقه بسیار متنوعی در بازارهای بین‌المللی وجود دارند ولی مهم‌ترین آن‌ها در ایران اختیار معامله و قرارداد آتی هستند که در ادامه به طور خلاصه شرح داده می‌شوند:

۴-۲-۴-۱ قرارداد آتی (Future)

قراردادی است که در آن فروشنده تعهد می‌کند در سررسید تعیین شده، تعداد معینی از سهم پایه را به قیمتی که در زمان انعقاد قرارداد تعیین می‌شود بفروشد و در مقابل خریدار متعهد می‌شود آن سهام را در تاریخ سررسید خریداری کند. تعداد سهام مشخص شده در هر قرارداد بیانگر اندازه قرارداد است و تمامی آن‌ها، سهام شرکتی است که در نماد معاملاتی قرارداد آتی مشخص شده است. این نماد به صورت ترکیبی از علامت اختصاری سهم پایه، سال و ماه سررسید قرارداد می‌باشد. هر نماد معاملاتی در دوره مشخصی از سال معامله شده و پس از آن وارد دوره تحویل می‌گردد که این دوره پس از آخرین روز معاملاتی آغاز و تا انتهای ماه قرارداد ادامه دارد و طی آن تسویه فیزیکی یا نقدی صورت می‌گیرد.

۴-۲-۴-۲ اوراق تبعی یا اختیار معامله (Option)

اوراق بهاداری است که به موجب آن فروشنده اوراق متعهد می‌شود در صورت درخواست خریدار، تعداد مشخصی از سهم پایه را به قیمت اعمال، معامله کند. خریدار اوراق می‌تواند در زمان یا زمان‌های معینی

در آینده طبق قرارداد، معامله را انجام دهد. فروشنده اوراق اختیار معامله در قبال این تعهد، مبلغ معینی از خریدار اوراق دریافت می‌کند. برای جلوگیری از امتناع فروشنده اوراق از انجام قرارداد، فروشنده ضمن قرارداد متعهد می‌شود مبلغی را به عنوان وجه تضمین نزد کارگزار بورس یا اتاق پایاپای قرار دهد و متناسب با تغییرات قیمت اوراق اختیار معامله، آن را تعدیل کند. هر یک از خریدار و فروشنده می‌توانند در مقابل مبلغی معین، اختیار یا تعهد خود را به شخص ثالثی واگذار کنند که وی جایگزین آن‌ها خواهد بود. اوراق اختیار معامله می‌تواند به صورت اختیار فروش یا خرید باشد. اوراق اختیار فروش تبعی که در ایران از آن با عنوان بیمه کردن سهام یاد می‌شود، ابزاری جهت پوشش ریسک سرمایه‌گذاران و تشویق آن‌ها به سرمایه‌گذاری بلندمدت می‌باشد که با استفاده از آن، اطمینان لازم برای کسب حداقل بازده موردانتظار برای سهامداران فراهم می‌گردد.

۵-۲-۴ اوراق حق تقدم استفاده از تسهیلات مسکن

اوراق حق تقدم استفاده از تسهیلات مسکن، اوراقی است که توسط بانک مسکن صادر شده و دارنده آن می‌تواند به ازای هر ورقه حق تقدم استفاده از تسهیلات مسکن، مبلغ پانصد هزار تومان وام مسکن دریافت کند. از سال ۱۳۸۹ و پس از تایید شرعی معامله این اوراق توسط کمیته فقهی سازمان بورس، این اوراق، به عنوان یک ابزار مالی جدید، قابلیت نقل و انتقال در بازار ابزارهای نوین مالی فرابورس ایران را پیدا کردند. حداکثر مبلغ تسهیلاتی که یک فرد از طریق خرید این اوراق می‌تواند دریافت کند، در حال حاضر، ۸۰ میلیون تومان برای هر واحد مسکونی می‌باشد. سقف مبلغ تسهیلات برای زوجین نیز در حال حاضر، ۱۰۰ میلیون تومان است. همچنین در حال حاضر، به همراه وام فوق‌الذکر، بطور همزمان امکان دریافت وام جعاله به مبلغ ۲۰ میلیون تومان نیز وجود دارد. با توجه به موارد فوق، برای دریافت یک وام ۸۰ میلیون تومانی خرید مسکن، فرد متقاضی باید ۱۶۰ برگ از اوراق فوق خریداری نماید و برای دریافت وام ۲۰ میلیون تومانی جعاله، باید ۴۰ برگ دیگر را نیز خریداری نماید. شرایط و ضوابط خرید و فروش این اوراق همانند ضوابط خرید و فروش سهام عادی است و متقاضیان باید برای خرید و فروش این اوراق، از طریق مراجعه حضوری به کارگزاری و یا از روش‌های غیرحضوری اقدام نمایند. فرابورس ایران برای هر یک از ماه‌های سال، یک نماد معاملاتی تسهیلات مسکن به نام "تسه" تعریف می‌کند که مدت اعتبار اوراق گواهی حق تقدم استفاده از تسهیلات مسکن صادره در هر نماد معاملاتی، جهت نقل و انتقال (خرید و فروش و هبه) و استفاده از تسهیلات از محل آن، حداکثر دو سال از زمان صدور آن، می‌باشد که این مدت با نظر بانک مسکن و در شرایط خاص حداکثر تا دو دوره شش ماهه قابل تمدید می‌باشد.

بخش دوم:

آشنایی با مفاهیم، اصطلاحات و سازوکار معاملات در بازار

۱- مفاهیم و اصطلاحات

۱-۱ **سرمایه گذاری:** سرمایه‌گذاری یعنی صرف نظر کردن از مصرف در زمان حال به امید مصرف بیشتر در آینده. سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار به معنای خرید سهام معمولاً با دو دیدگاه انجام می‌شود. بهره‌بردن از افزایش قیمت آن و یا سرمایه‌گذاری برای بهره بردن از سود سالیانه سهم.

۱-۲ **بورس یا بازار سهام:** یک بازار سازماندهی شده است که با هدف خرید و فروش سهام یا هر نوع اوراق بهادار دیگری شکل گرفته است. تفاوت بازار بورس به عنوان یک بازار مالی با بازار فیزیکی در آن است که در این بازار سهام و اوراق قرضه بجای کالا مورد معامله قرار می‌گیرد. بورس اوراق بهادار به معنای یک بازار متشکل و رسمی سرمایه است، که در آن سهام شرکت‌ها و اوراق مشارکت، تحت ضوابط و مقررات خاص، مورد معامله قرار می‌گیرد. برای معامله در بازار بورس، هر شخص حقیقی یا حقوقی نیاز به یک کارگزار رسمی و کد معاملاتی دارد. همچنین باید توجه داشت که علاوه بر خرید مستقیم می‌توان با روش‌های غیرمستقیم نظیر صندوق‌های مشترک سرمایه‌گذاری و یا قراردادهای سبدگردانی نیز در بازار سرمایه ایران اقدام به خرید و فروش سهام نمود. بورس اوراق بهادار، بازار رسمی و سازمان‌یافته سرمایه است که در آن خرید و فروش سهام شرکت‌ها و اوراق بهادار تحت ضوابط، قوانین و مقررات خاصی انجام می‌شود. تعیین قیمت سهام در بورس، بر اساس عرضه و تقاضا صورت می‌گیرد. در بورس اوراق بهادار، یک سرمایه‌گذار می‌تواند با سرمایه هرچند کوچک خود، در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس سرمایه‌گذاری نماید. سرمایه‌گذاران بورس، برای خرید و فروش سهام می‌بایست این کار را از طریق شرکت‌های کارگزاری بورس انجام دهند. انواع بورس‌ها عبارتند از بورس اوراق بهادار، بورس کالا، بورس فلزات، بورس کشاورزی و... در بورس افراد حقیقی و حقوقی توسط کارگزاران به داد و ستد می‌پردازند و در آن خریدار و فروشنده می‌توانند یک فرد یا یک شرکت باشند. این خرید و فروش تابع قوانین خاصی است؛ که در مورد همه و با هر مقدار سرمایه به صورت یکسان برخورد می‌کند.

۱-۳ **سبد سهام، سبد دارایی یا پورتفوی مشتری:** ترکیبی مناسب از سهام یا سایر دارایی‌هاست، که یک سرمایه‌گذار آنها را خریداری کرده است. هدف از تشکیل سبد سهام، تقسیم کردن ریسک سرمایه‌گذاری بین چند سهم است؛ بدین ترتیب، سود یک سهم می‌تواند ضرر سهام دیگر را جبران کند.

۱-۴ **حق تقدم سهام یا حق تقدم خرید سهام:** پس از اعمال افزایش سرمایه در یک شرکت از محل آورده نقدی، سهامدارانی که در زمان افزایش سرمایه، سهام شرکت را در اختیار داشته‌اند به نسبت درصد افزایشی که در سرمایه شرکت داده شده است دارای اولویت برای افزایش سرمایه خود و خرید سهام جدید شرکت و حفظ درصد سهام داری خود هستند. بر این اساس مطابق قانون به این سهام‌داران گواهی حق تقدم تعلق می‌گیرد. به عنوان مثال اگر شرکتی ۵۰ درصد افزایش سرمایه داشته باشد و سهامداری در زمان اعمال افزایش سرمایه تعداد ۱۰۰ سهم از سهام این شرکت را داشته باشد، تعداد ۵۰ حق تقدم خرید سهام در اختیار خواهد داشت. پس از اعمال افزایش سرمایه در یک شرکت فرصتی به منظور انجام معاملات حق تقدم‌ها در نظر گرفته می‌شود، در این دوره سهامدارانی که تمایلی به استفاده از حق تقدم‌های تعلق گرفته به خود ندارند می‌توانند در بازار اقدام به فروش حق تقدم سهام خود نمایند.

۱-۵ **نماد:** خلاصه اسم کامل شرکت سهامی است که در بورس معمولاً از آن برای نام بردن از سهم استفاده می‌شود. معمولاً سهام هر صنعت با حرف خاصی در ابتدای آن مشخص می‌شود.

برای مثال، نماد شرکت‌های صنعت خودرو و قطعات با "خ" آغاز می‌گردد همانند، شرکت ایران خودرو با نماد "خودرو"، شرکت سایپا با نماد "خسپا" یا شرکت ریخته‌گری تراکتورسازی ایران با نماد "ختراک" یا نماد شرکت‌های صنعت پالایش نفت و شیمیایی با "ش" آغاز می‌گردد همانند، شرکت پالایش نفت بندرعباس با نماد "شبندر"

یا نماد شرکت های صنعت بانکی و سرمایه گذاری با "و" آغاز می گردد همانند، شرکت بانک ملت با نماد "وبملت". البته این شرایط همیشه هم صادق نیست! مثلا "سمایه" که نماد شرکت بانک سرمایه است.

۶-۱ نماد باز یا بسته: به نمادی که قابل معامله باشد نماد باز و به نمادی که به هر دلیل قابلیت معامله را نداشته باشد، نماد بسته گفته می شود.

۷-۱ شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه: شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، یک شرکت سهامی عام است که بر پایه قانون بازار اوراق بهادار تشکیل شده است و بانک ها، شرکت های کارگزاری و سازمان بورس و اوراق بهادار سهامداران اصلی آن هستند. شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، مسئول تسویه و پایاپای معاملات اوراق بهادار و همچنین ثبت و سپرده گذاری اوراق بهادار است و در کنار انتقال غیر فیزیکی اوراق بهادار، اقدام به چاپ گواهی سپرده گذاری و نقل و انتقال سهام، معادل سهام خریداری شده برای خریدار و مانده سهام (در صورت وجود) برای مشتری فروشنده می کند. شرکت سپرده گذاری اقدامات دیگری از جمله اصلاح مشخصات مشتریان را نیز بر عهده دارد.

۸-۱ برگ سهم: برگه سهم یا سند سهام، یا گواهینامه نقل و انتقال اوراق بهادار، ورقه ای است، که بر روی آن اطلاعات، میزان مشارکت، تعهدات، و منافع صاحب سهم در یک شرکت سهامی نوشته می شود.

۲- انواع شاخص ها

شاخص یک معیار آماری است که تغییرات در یک اقتصاد یا بازار بورس را نشان میدهد. در مورد بازارهای مالی، شاخص یک سبد فرضی از کلیه سهامی است که در آن بازار خرید و فروش می شود و میانگین تغییرات قیمت همه سهام را نشان می دهد. روش اندازه گیری هر شاخص، منحصر به همان شاخص است و نمی توان رقم فعلی یک شاخص را با شاخصی دیگر مقایسه کرد؛ بنابراین برای مقایسه دو شاخص مختلف بهتر است درصد تغییرات شاخص ها را نسبت به روز یا ماه قبل با هم مقایسه کرد. از شاخص کل و سایر شاخص های بورس اوراق بهادار می توان برای سنجش عملکرد سهام و صندوق های سرمایه گذاری استفاده کرد.

شاخص بازار سهام روشی برای اندازه گیری بخشی از بازار سهام است. این شاخص بیانگر روند عمومی قیمت سهام همه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار است. طبق فرمول طراحی شده تغییر قیمت شرکت های بزرگتر که در عین حال سرمایه بیشتری نیز دارند بر نوسان شاخص تاثیر بیشتری می گذارد.

سرمایه گذاران باید به دو نکته ذیل توجه نمایند:

نکته ۱- افزایش شاخص کل به معنای سودآوری کلیه سهام موجود در بورس نیست و نیز این مساله کاهش شاخص کل هم به معنای زیان در کل سهام موجود در بورس نمی باشد.

نکته ۲- یکی از مهم ترین مسایل در سرمایه گذاری بورس تشکیل سبد سهام است. سرمایه گذاران باید از هر صنعتی یک نوع از سهام آن صنعت را در سبد خود داشته باشند.

۱-۲ شاخص های بورس اوراق بهادار تهران

۱-۲-۱ شاخص قیمت کل یا تپیکس (TEPIX): این شاخص که از سال ۱۳۶۹، محاسبه و منتشر می شود، شاخصی جامع است؛ یعنی کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس را در برمی گیرد.

۲-۱-۲ شاخص صنایع: در این شاخص، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران، بر اساس صنایع مختلف و به شیوه ISIC، به ۳۵ صنعت طبقه‌بندی و تفکیک می‌شوند و برای هر صنعت شاخص قیمتی با فرمول مشابه شاخص قیمت کل، محاسبه می‌گردد.

۲-۱-۳ شاخص ۵۰ شرکت فعال تر: این شاخص، نشان دهنده سطح عمومی قیمت ۵۰ شرکت فعال تر بورس است. معیار و ملاک انتخاب این ۵۰ شرکت، نقدشوندگی یا تعداد روزهای داد و ستد شرکت‌ها در بورس است و این ملاک را در مورد کلیه شرکت‌های بورس، در دوره‌های سه ماهه مورد بررسی مجدد قرار می‌دهند تا شرکت‌های فعال تر در هر دوره، به عنوان شرکت‌های مشمول در این شاخص لحاظ شوند.

۲-۱-۴ شاخص قیمت و بازده نقدی یا تدپیکس (TEDPIX): این شاخص از سال ۱۳۷۷، محاسبه و منتشر می‌شود و کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس را در برمی‌گیرد. تغییرات این شاخص، نشان دهنده بازده کل بورس است. یعنی هم بازده قیمتی و هم بازده نقدی پرداختی. شیوه وزن‌دهی و محاسبه این شاخص، همانند شاخص قیمت کل است و تنها تفاوت میان آن دو در شیوه تعدیل آنهاست. در واقع این شاخص، علاوه بر مواردی که موجب تعدیل شاخص‌ها می‌شوند، در صورت پرداخت سود نقدی نیز تعدیل می‌گردد. (در واقع تعدیل این شاخص، اگر این شرکت‌ها سود نقدی پرداخت نکنند، همانند تعدیل شاخص بازده قیمت کل است.)

۲-۱-۵ شاخص بازده نقدی یا تدیکس (TEDIX): این شاخص بیانگر سطح عمومی بازده نقدی پرداختی شرکت‌هاست و مقدار آن از تقسیم پایه یا مخرج شاخص قیمت کل بر پایه شاخص قیمت و بازده نقدی (بازده کل) به دست می‌آید.

۲-۲ شاخص فرابورس (قیمت و بازده نقدی)

- محاسبه شاخص قیمت و بازده نقدی (شاخص کل) فرابورس ایران یا آیفکس (IFX)، با ورود اولین شرکت پذیرفته شده در سال ۱۳۸۸ با عدد پایه ۱۰۰ آغاز شد. این شاخص، کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بازارهای اول و دوم فرابورس را در برمی‌گیرد. در این شاخص نیز اگر نماد شرکتی بسته باشد، یا برای مدتی معامله نشود، قیمت آخرین معامله آن را در شاخص لحاظ می‌شود. معیار وزن‌دهی شاخص فرابورس، تعداد سهام منتشره شرکت‌هاست و این امر منجر به تأثیر بسیار زیاد شرکت‌های بزرگ، در شاخص می‌شود. بازده نقدی پرداختی شرکت‌ها باعث تعدیل پایه این شاخص می‌گردد.

۳- انواع قیمت‌ها

در طول یک روز معاملاتی، سهام یک شرکت می‌تواند به قیمت‌های مختلف در درون یک بازه قیمتی مشخص که از آن با عنوان دامنه نوسان روزانه قیمت آن سهم یاد می‌شود، معامله شود. این دامنه نوسان روزانه در بازارهای بورس اوراق بهادار و فرابورس $\pm 5\%$ می‌باشد. دامنه نوسان روزانه قیمت اوراق بهادار قابل معامله در بورس و فرابورس، نسبت به یک قیمت مرجع که در ادامه معرفی می‌گردد، تعیین می‌شود. بر این اساس، به سقف دامنه نوسان روزانه قیمت یک سهم در یک روز معاملاتی، آستانه بالای قیمت و به کف دامنه نوسان روزانه قیمت یک سهم در یک روز معاملاتی، آستانه پایین قیمت آن سهم می‌گوییم. برخی از مهم‌ترین قیمت‌هایی که جهت تصمیم‌گیری، گزارش‌دهی و تحلیل، بیشترین کاربرد را دارند عبارتند از:

- ✓ **قیمت آغازین:** قیمتی است که در شروع جلسه رسمی معاملاتی برای هر ورقه بهادار در تابلوی بورس اعلام می‌شود.
- ✓ **بالاترین قیمت:** بیشترین قیمتی است که یک ورقه بهادار در درون دامنه نوسان روزانه خود، در طول یک روز معاملاتی، در آن قیمت معامله می‌شود.
- ✓ **پایین‌ترین قیمت:** کمترین قیمتی است که یک ورقه بهادار در درون دامنه نوسان روزانه خود، در طول یک روز معاملاتی، در آن قیمت معامله می‌شود.
- ✓ **قیمت پایانی:** قیمتی است که در پایان جلسه رسمی معاملاتی برای هر ورقه بهادار در تابلوی بورس اعلام می‌شود. قیمت پایانی بدست آمده برای هر سهم در پایان جلسه معاملاتی، به عنوان قیمت مرجع، مبنای تعیین دامنه نوسان روزانه قیمت روز بعد آن سهم به حساب می‌آید.

۴- حجم و ارزش معاملات و ارزش بازار

ارزش معاملات روزانه از حاصل ضرب تعداد سهام و حق تقدمی که در طی آن روز معامله شده (حجم معاملات روزانه) در قیمت معامله بدست می‌آید.

ارزش بازار سهام هر شرکت از ضرب قیمت سهام آن شرکت در تعداد سهام آن به دست می‌آید.

ارزش کل بازار، از مجموع حاصل ضرب قیمت کل سهام شرکت‌ها در تعداد سهام آن‌ها محاسبه می‌گردد.

۵- نحوه محاسبه قیمت پایانی سهام در بورس و فرابورس و تعریف حجم مبنا

۱-۵ در بورس اوراق بهادار:

قیمت پایانی سهام یک شرکت برابر با قیمت میانگین موزون معاملات انجام شده آن سهم طی جلسه معاملاتی در بازار خواهد بود. از سال ۸۲ و با هدف کنترل معاملات و جلوگیری از نوسان‌های کاذب و افت و خیز بی‌مورد قیمت سهام هنگام محاسبه قیمت پایانی سهام هر شرکت، از اهرمی به نام حجم مبنا استفاده شد.

طبق تعریف، حجم مبنای یک شرکت، تعدادی از سهام آن شرکت است که در یک روز باید معامله شود تا قیمت پایانی، برابر میانگین موزون قیمت سهم در آن روز شود. در صورتی که حجم معاملات انجام شده در بازار عادی سهم، مساوی یا بیشتر از حجم مبنای شرکت باشد، قیمت پایانی سهم برابر با میانگین موزون قیمت معاملات انجام شده نماد طی جلسه معاملاتی در بازار عادی خواهد بود، در غیر این صورت طبق فرمولی مشخص محاسبه می‌گردد.

قیمت پایانی نمادهای معاملاتی اوراق مشارکت و حق تقدم سهام، برابر با میانگین موزون قیمت معاملات انجام شده نماد طی جلسه معاملاتی در بازار عادی خواهد بود و در این موارد، حجم مبنا تعیین و اعمال نمی‌گردد.

۲-۵ در فرابورس:

قیمت پایانی نمادهای معاملاتی در بازار اول، دوم و اوراق مشارکت فرابورس برابر با قیمت میانگین موزون معاملات انجام شده نماد طی جلسه معاملاتی در بازار عادی خواهد بود.

۶- افزایش سرمایه

یکی از تصمیماتی که در مجمع فوق‌العاده شرکت اتخاذ می‌شود، افزایش سرمایه است که جهت تأمین مالی شرکت صورت می‌گیرد. به طور کلی پیشنهاد تغییر در سرمایه شرکت به همراه طرح توجیهی افزایش سرمایه، توسط هیأت مدیره به مجمع فوق‌العاده شرکت ارائه می‌شود. همچنین هیأت مدیره روش افزایش سرمایه و محلی که مبلغ افزایش سرمایه قرار است از آنجا تأمین شود را نیز مشخص ساخته و به مجمع پیشنهاد می‌کند. در صورت تصویب مجمع

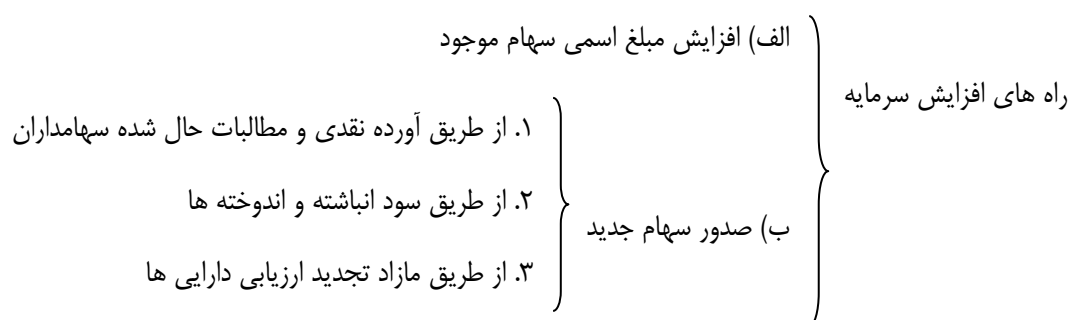
فوق العاده، اجازه افزایش سرمایه شرکت صادر شده و هیأت مدیره پس از طی مراحل قانونی و جلب رضایت سازمان بورس، اقدام به ثبت افزایش سرمایه می نماید.

سرمایه یک شرکت سهامی از ضرب تعداد سهام در ارزش اسمی سهام شرکت بدست می آید. هر چند طبق ماده ۲۹ قانون تجارت، سقف ارزش اسمی هر سهم شرکت های سهامی عام، ۱۰,۰۰۰ ریال تعیین شده است ولی ارزش اسمی هر سهم شرکت های پذیرفته شده در بورس کشور ما، ۱,۰۰۰ ریال می باشد.

$$\text{ارزش اسمی سهام} \times \text{تعداد سهام} = \text{سرمایه شرکت}$$

با توجه به رابطه فوق، سرمایه یک شرکت را می توان با افزایش ارزش اسمی سهام و یا افزایش تعداد سهام شرکت، افزایش داد. در کشور ما، شرکت های پذیرفته شده در بورس، معمولاً افزایش سرمایه را از طریق افزایش تعداد سهام خود (صدور سهام جدید) انجام می دهند.

به طور کلی راه های افزایش سرمایه شرکت ها عبارتند از:

۶-۱ روش های افزایش سرمایه از طریق صدور سهام جدید:

در افزایش سرمایه از طریق صدور سهام جدید، به سهامدارانی که تا تاریخ مجمع فوق العاده ای که جهت تصویب افزایش سرمایه برگزار می شود، سهامدار شرکت بوده باشند، بر حسب مورد سهام جایزه یا حق تقدم یا هر دوی آن ها تعلق می گیرد. البته چون در ایران نماد شرکت ها در بورس، یک روز کاری پیش از برگزاری مجمع فوق العاده افزایش سرمایه، بسته می شوند و قابلیت معامله آن سهم ها دیگر وجود نخواهد داشت، به کسانی که تا یک روز کاری پیش از مجمع فوق العاده افزایش سرمایه، سهامدار شرکت بوده باشند، سهام جایزه یا حق تقدم تعلق می گیرد. به این تاریخ یعنی یک روز کاری پیش از مجمع، تاریخ مؤثر نیز گفته می شود.

روش های افزایش سرمایه از طریق صدور سهام جدید عبارتند از:

۶-۱-۱ روش اول: افزایش سرمایه از طریق آورده نقدی و مطالبات حال شده سهامداران

در این روش، ممکن است شرکت برای سهامداران فعلی خود حق تقدمی را جهت مشارکت در افزایش سرمایه، در نظر بگیرد و یا برعکس، حق تقدمی را برای سهامداران فعلی در نظر نگیرد. در واقع در افزایش سرمایه به هنگام صدور حق تقدم برای سهامداران فعلی، سه گزینه پیش روی آن ها قرار دارد:

۱. استفاده از حق تقدم خود در مهلت مقرر و پرداخت مبلغ اسمی آن: در صورتی که سهامداران فعلی شرکت بخواهند از حق تقدم خود استفاده کرده و در افزایش سرمایه شرکت مشارکت کنند، می‌بایست پس از دریافت برگه‌های حق تقدم خود، در مهلت مقرر که حدود دو ماه می‌باشد، مبلغ اسمی سهام جدید تعلق گرفته به خود را که تعداد آن در برگه حق تقدم مشخص شده است را به حساب بانکی شرکت واریز کنند. در این حالت، سهامداران فعلی شرکت از حق تقدم خود استفاده می‌کنند. سهام جدید سهامدارانی که در افزایش سرمایه مشارکت کرده‌اند، پس از چند ماه صادر می‌شود.

۲. فروش حق تقدم خود در بازار تا تاریخ مقرر و به قیمت بازاری حق تقدم: گواهی حق تقدم خرید سهام، نوعی اوراق بهادار است و دارای ارزش محاسباتی و ارزش بازار می‌باشد. در صورتی که سهامداران، نخواهند از حق تقدم خود استفاده کنند، می‌توانند حق تقدم خود را به فرد دیگری واگذار کنند و آن را از طریق کارگزار خود به فروش رسانند. اختلاف قیمت ورقه حق تقدم با قیمت سهام شرکت در بازار، حدود ۱,۰۰۰ ریال (همان مبلغ اسمی سهام) می‌باشد. (یعنی قیمت ورقه حق تقدم، حدوداً ۱,۰۰۰ ریال کمتر از قیمت بازاری سهام شرکت است.) هر چه دیدگاه بازار نسبت به وضعیت آینده سهام شرکت و پیشینه آن در صدور به موقع سهام جدید، مثبت تر باشد، تقاضا برای خرید حق تقدم بیشتر و در نتیجه تفاوت قیمت آن با قیمت بازاری سهام کمتر خواهد بود.

۳. عدم استفاده از حق تقدم (نه استفاده از حق تقدم و نه فروش آن در بازار در مهلت مقرر): در صورتی که سهامداران فعلی شرکت به هر دلیل در مهلت مقرر، از حق تقدم خود استفاده نکنند (یعنی مبلغ اسمی سهام جدید را به حساب شرکت واریز نکنند) و نیز حق تقدم خود را در مهلت مقرر در بازار به فروش نرسانند، حق تقدم آن‌ها در حکم حق تقدم استفاده نشده محسوب می‌شود. در این حالت، شرکت کلیه حق تقدم‌های استفاده نشده را در بازار به فروش رسانده و پس از کسر کارمزد فروش، مابقی را به حساب سهامداران واریز می‌نماید.

۲-۱-۶ روش دوم: افزایش سرمایه از طریق سود انباشته و اندوخته‌ها

در افزایش سرمایه از طریق سود انباشته، به جای این که مبلغ مورد نیاز را از طریق آورده نقدی سهامداران تأمین کنیم، آن را از حساب سود انباشته و یا حساب اندوخته‌های اختیاری تأمین می‌نماییم. یعنی در این روش به اندازه مبلغ افزایش سرمایه موردنظر، از حساب سود انباشته یا حساب اندوخته‌های اختیاری، کسر و به حساب سرمایه شرکت می‌افزاییم. در این حالت به جای انتشار گواهی حق تقدم، به سهامدارانی که تا تاریخ مؤثر، سهامدار شرکت بوده‌اند، سهام جایزه (سود سهمی) داده می‌شود. از آنجا که در این حالت سهامداران وجه نقدی را بابت سهام جدید نمی‌پردازند، به افزایش سرمایه از این طریق، افزایش سرمایه به روش سهام جایزه نیز می‌گویند.

۳-۱-۶ روش سوم: افزایش سرمایه از طریق مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها

بر طبق قانون، بنگاه‌های اقتصادی که طی ۵ سال اخیر اقدام به تجدید ارزیابی دارایی‌های خود ننموده‌اند، می‌توانند پس از کسب مجوزهای لازم، دارایی‌های خود را با رعایت قانون، تجدید ارزیابی نموده و مازاد حاصل از آن را به حساب سرمایه منظور نمایند، بدین ترتیب از شمول مالیات (مالیات بر درآمد مازاد ناشی از تجدید

ارزیابی و حق تمبر) معاف خواهند بود. با توجه به استاندارد حسابداری ایران، هر گاه یک قلم از دارایی های ثابت، تجدید ارزیابی شود، ارزیابی تمام اقلام طبقه ای که دارایی مزبور در آن طبقه قرار دارد، الزامی است. تجدید ارزیابی و تعیین عمر مفید آن ها توسط کارشناسان رسمی دادگستری صورت می پذیرد.

۷- نسبت P/E و EPS و تعدیل آن ها

نسبت قیمت به سود هر سهم: این نسبت نشان می دهد که سرمایه گذاران حاضرند چه مبلغی را برای خرید سهام شرکت با توجه به سود خالص هر سهم شرکت بپردازند.

$$\text{نسبت قیمت به سود هر سهم} = \frac{\text{قیمت هر سهم}}{\text{سود هر سهم}} = \left(\frac{P}{E} \right)$$

نسبت قیمت به سود هر سهم یک شرکت، منعکس کننده عقیده بازار درباره آن شرکت است. با فرض ثابت بودن سایر عوامل، برای شرکت هایی که انتظار رشد چشمگیر سودآوری آن ها در آینده وجود داشته باشد، این نسبت بالا خواهد بود؛ و برای شرکت هایی که عدم اطمینان زیادی در مورد تحقق سود پیش بینی شده آن ها وجود داشته باشد، این نسبت پایین خواهد بود.

کلیه واحدهای تجاری که اوراق سهام آن ها به عموم عرضه شده یا در جریان انتشار عمومی است باید سود هر سهم برای دوره تحت پوشش صورت های مالی را در صورت سود و زیان یا در یادداشت های توضیحی افشا کنند.

$$\text{سود سهام ممتاز - سود خالص} = \frac{\text{سود هر سهم عادی (EPS)}}{\text{تعداد سهام عادی منتشره}}$$

شرکت های پذیرفته شده در بورس موظفند قبل از شروع سال مالی و نیز در مقاطع زمانی معینی در طی سال، اقدام به پیش بینی سود هر سهم خود نمایند. به تغییرات سود هر سهم پیش بینی شده یک شرکت در طی دوره، تعدیل EPS آن می گویند که می تواند در جهت مثبت یا منفی باشد.

۸- نحوه انجام معاملات در بورس و فرابورس

۸-۱ اجرای سفارش مشتریان در سامانه معاملات

معاملات اوراق بهادار، طی یک جلسه معاملاتی در روزهای شنبه تا چهارشنبه هر هفته به استثنای ایام تعطیل رسمی از ساعت نه صبح تا دوازده و نیم و از طریق سامانه معاملات انجام می شود.

سامانه معاملات، سامانه ای است الکترونیکی که عملیات مربوط به معاملات از جمله دریافت سفارش، تطبیق و انجام معامله از طریق آن انجام می شود. سفارشات حضوری، تلفنی و اینترنتی (آفلاین) مشتریان، توسط معامله گران شرکت های کارگزاری و از طریق ایستگاه های معاملاتی، وارد سامانه معاملات می شوند. (ایستگاه معاملاتی، پایانه معاملاتی کارگزار است که از طریق آن با سامانه معاملاتی بورس و یا فرابورس و یا هر دو در ارتباط می باشد).

در سفارشات برخط (آنلاین)، خود مشتری از طریق دسترسی ایجاد شده توسط شرکت کارگزاری، مستقیماً به سامانه معاملات بورس و فرابورس متصل شده و سفارشات خود را وارد سامانه می نماید.

معاملات اوراق بهادار در سامانه معاملات بورس و فرابورس، از طریق ساز و کار حراج انجام می شود. ساز و کار حراج، به معنی انطباق بهینه سفارش های خرید و فروش مشتریان با در نظر گرفتن اولویت قیمت، منشاء و زمان می باشد.

۸-۲ مراحل انجام معاملات

مراحل انجام معاملات به شرح زیر است:

۱. پیش‌گشایش: این مرحله ۳۰ دقیقه قبل از شروع معاملات است (۸:۳۰ تا ۹:۰۰ صبح) که در آن امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود؛
۲. مرحله گشایش: این مرحله بلافاصله پس از مرحله پیش‌گشایش است (راس ساعت ۹:۰۰ صبح) و در آن، سفارش‌های موجود در سامانه معاملات در دامنه نوسان روزانه قیمت، انجام می‌شود؛
۳. مرحله حراج پیوسته: این مرحله پس از انجام مرحله گشایش شروع و در آن معاملات بر اساس حراج پیوسته انجام می‌شود (۹:۰۰ تا ۱۲:۳۰ ظهر)؛

۹- انواع معاملات:

- ۹-۱ معاملات خرد: به معاملاتی که در آن‌ها دامنه نوسان روزانه قیمت و محدودیت حجمی اعمال می‌شود، معاملات خرد می‌گویند.
- ۹-۲ معامله عمده: به معاملاتی که در آن‌ها دامنه نوسان روزانه قیمت و محدودیت حجمی اعمال نمی‌شود، معاملات عمده می‌گویند. این معاملات در نمادی مجزا که به همین منظور در سامانه معاملاتی ایجاد شده، به صورت یکجا و از یک کد معاملاتی انجام می‌شوند.
- ۹-۳ معامله بلوک: معامله‌ای است که حجم سهام آن سفارش، بیش از سقف مجاز در سفارشات عادی و کمتر از تعداد سهام معاملات عمده می‌باشد. این سفارشات با هماهنگی ناظر بازار برای باز نمودن امکان ورود حجم بالای سهم در سفارش خرید یا فروش انجام می‌شود.

۱۰- انواع سفارش‌ها در سامانه معاملاتی

- ۱۰-۱ سفارش محدود (Limit order): سفارش خرید یا فروشی است که در قیمت تعیین شده توسط مشتری، یا بهتر از آن انجام می‌شود؛
- ۱۰-۲ سفارش با قیمت باز (Market order): سفارشی است که بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و با قیمت بهترین سفارش طرف مقابل اجرا می‌شود. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش با قیمت باز در سامانه باقی خواهد ماند؛
- ۱۰-۳ اولویت سفارش‌ها در سامانه معاملات بر حسب نوع سفارش، به ترتیب به شرح زیر می‌باشد
الف) سفارش با قیمت باز   ب) سفارش محدود.
- ۱۰-۴ اعتبار زمانی سفارش‌ها به شرح ذیل می‌باشد:
  - ۱۰-۴-۱ سفارش روز (Day): سفارشی است که اعتبار آن در پایان روز معاملاتی به اتمام می‌رسد و به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود؛
  - ۱۰-۴-۲ سفارش جلسه (Session): سفارشی است که اعتبار آن در پایان جلسه رسمی معاملاتی به اتمام می‌رسد و به صورت خودکار از سامانه معاملاتی حذف می‌شود؛
  - ۱۰-۴-۳ سفارش بدون محدودیت زمانی (Good Till Cancel): این سفارش تا زمانی که توسط کارگزار حذف نشود در سامانه معاملاتی باقی مانده و معتبر می‌باشد؛

۴-۱۰ سفارش مدت‌دار (**Good Till Date**): سفارشی است که اعتبار آن در پایان تاریخی که در زمان ورود سفارش مشخص شده به اتمام می‌رسد و پس از آن به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود؛

۵-۱۰ سفارش زمانی (**Sliding Validity**): کارگزار در زمان ورود سفارش، تعداد روزهای مشخصی (T) را جهت اعتبار سفارش مشخص می‌کند. این سفارش تا تاریخی که معادل تاریخ ورود سفارش به علاوه تعداد روزهای تعیین شده (T) است، معتبر بوده و پس از آن به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود.

۱۱- توقف نماد معاملاتی

۱۱-۱ توقف نماد معاملاتی در بورس اوراق بهادار:

نماد معاملاتی اوراق بهادار پذیرش شده در بورس در موارد زیر توسط بورس متوقف و تا زمان بازگشایی قابل معامله نخواهد بود:

۱. یک روز کاری قبل از برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام براساس اطلاعیه دعوت به مجمع منتشره توسط سازمان؛
۲. یک روز کاری قبل از برگزاری جلسه هیأت مدیره ناشر پذیرفته شده جهت تصمیم‌گیری در خصوص تغییر سرمایه براساس اطلاعیه منتشره توسط سازمان؛
۳. یک روز کاری قبل از سررسید پرداخت سود علی‌الحساب اوراق بهادار در صورت تقاضای ناشر پذیرفته شده.
۴. همچنین بورس نماد معاملاتی ناشران پذیرفته شده را بلافاصله پس از اعلام سازمان مبنی بر دریافت اطلاعات با اهمیت متوقف می‌کند.

۱۱-۲ توقف نماد معاملاتی در فرابورس:

فرابورس موظف است با اعلام سازمان، نماد معاملاتی ورقه بهادار را متوقف نماید. از جمله مواردی که می‌تواند منجر به توقف نماد معاملاتی گردد عبارتند از:

۱. حداقل یک روز قبل از برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام و قبل از برگزاری جلسه هیأت مدیره‌ای که طی آن مقرر است در خصوص اختیارات تفویض شده توسط مجمع عمومی فوق‌العاده در خصوص افزایش سرمایه تصمیم‌گیری شود.
۲. تغییر با اهمیت در اطلاعاتی که قبلاً توسط شرکت یا ناشر اوراق بهادار پذیرفته شده در فرابورس ارائه گردیده است و یا وجود اطلاعات جدید با اهمیت.
۳. عدم اظهار نظر یا اظهار نظر مردود حسابرس نسبت به صورت‌ها و اطلاعات مالی
۴. حداقل یک روز قبل از مواعد پرداخت سود و سررسید نهایی انواع اوراق مشارکت و گواهی سپرده

بخش سوم:

آشنایی با شرکت کارگزاری، واحدها و بخش های آن

۱- کارگزاری

کارگزاری‌ها، بنگاه‌های معاملاتی هستند که خرید و فروش سهام توسط آنان صورت می‌گیرد. کارگزاری‌ها در این خرید و فروش‌ها، به نمایندگی از خریداران یا فروشندگان سهام، معامله انجام می‌دهند و در ازای آن حق‌العمل یا حق کارگزاری دریافت می‌کنند. خرید و فروش در بورس اوراق بهادار، تحت ضوابط خاصی صورت می‌گیرد. تأسیس شرکت کارگزاری یا اشتغال در آن‌ها، مستلزم پذیرفته شدن در آزمون‌های کارگزاری است. کارگزاری‌ها علاوه بر خرید و فروش سهام به نمایندگی از سهامداران می‌توانند وظایف دیگری مانند آموزش سهامداران، مشاوره سرمایه‌گذاری و بازارگردانی را نیز بر عهده بگیرند.

افرادی که در شرکت‌های کارگزاری مشغول به فعالیت می‌باشند، افرادی خبره، با تجربه و آشنا به مسایل مالی هستند که نسبت به شرایط اقتصادی، بازار اوراق بهادار و بازار کالاهای مختلفی که معامله می‌شود شناخت دارند و با تسلط خود بر قوانین و مقررات می‌توانند بهترین اقدام به منظور خرید و فروش اوراق بهادار و کالا در تالار معاملات بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس را برای مشتریان انجام دهند. از آنجائی که فعالیت کارگزاری دارای حساسیت ویژه بوده و کلیه سرمایه‌گذاران از طریق شرکت‌های کارگزاری اقدام به خرید و فروش می‌کنند. لذا شرایط و مقرراتی بر مدیران و پرسنل شرکت‌های کارگزاری حکم فرمات. صلاحیت حرفه‌ای کلیه اعضای هیات مدیره و مدیر عامل شرکت‌های کارگزاری می‌بایست قبل از قبول سمت، به تأیید سازمان بورس برسد که به این منظور صلاحیت‌های علمی، تجربی، عمومی و تحصیلی متقاضیان بررسی می‌شود.

عمده بخش‌ها و واحدهای شرکت کارگزاری به شرح زیر است:

۱-۱ واحد پذیرش اوراق بهادار

مشتری برای شروع خرید و فروش سهام در بورس و انجام هر گونه فعالیت در بورس ابتدا باید توسط بخش پذیرش در کارگزاری احراز هویت شود و پس از طی مراحل ثبت مشتری در کارگزاری و دریافت کد بورسی می‌تواند در بورس فعالیت خود را شروع کند. مشتریانی که قبلاً در کارگزاری‌های دیگر کد بورسی دریافت کرده‌اند پس از انجام مرحله ثبت، طی یک روز کاری جزء مشتریان آن کارگزاری ثبت شده و امکان شروع فعالیت خواهند داشت. ثبت سفارشات مشتریان اعم از خرید و فروش اوراق بهادار و طی مراحل قانونی آن در این واحد صورت می‌گیرد. این واحد پس از اخذ سفارشات خرید یا فروش مشتریان، آن را جهت انجام به واحد معاملات ارائه می‌نماید. اخذ سفارشات از مشتریان می‌تواند به صورت حضوری یا اینترنتی انجام شود. جهت دریافت امکان ثبت سفارش اینترنتی توسط مشتریان، قراردادی جهت این امر توسط واحد پذیرش عقد و نام کاربری و رمز عبور ویژه‌ای جهت دسترسی به سیستم ثبت سفارشات در اختیار مشتری قرار می‌گیرد.

۱-۲ واحد معاملات اوراق بهادار

این واحد پس از دریافت سفارشات از واحد پذیرش، اقدام به ثبت سفارش در سامانه معاملاتی می‌نماید. سفارشات در سیستم معاملاتی بورس (نامک) و در چهارچوب قوانین و مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار توسط معامله‌گران شرکت‌های کارگزاری در روزهای معاملاتی شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۹ الی ۱۲:۳۰ به غیر از ایام تعطیل انجام می‌گیرد.

۱-۳ واحد معاملات آنلاین (Online Trading)

در حال حاضر سیستم معاملات آنلاین امکان دسترسی مستقیم مشتریان به سامانه معاملاتی بورس را فراهم کرده است. تصمیم‌گیری سرمایه‌گذار با توجه به تابلوی معاملات روزانه سهام که در پنل شخصی سرمایه‌گذار قابل مشاهده است و بصورت لحظه‌ای بروزرسانی می‌شود، امکان کنترل بیشتر بر آورده نقدی ایشان را فراهم می‌کند. دریافت

اطلاعات قیمت آخرین معامله، حجم معاملات و درصد تغییرات قیمت سهام از طریق دیده بان بازار، سرمایه گذار را در جریان روند کلی بازار قرار خواهد داد. استفاده از امکان ارسال سفارش در لحظه پیش‌گشایش بازار از مزیت‌های انکارناپذیر سیستم معاملات آنلاین می‌باشد. امکان دریافت اطلاعات آخرین پرتفوی سهام تحت مالکیت هر سرمایه‌گذار و دریافت اطلاعات از میزان سهام افزایش سرمایه موجب پیگیری سریعتر اطلاعات سهام سرمایه‌گذار خواهد شد. معاملات آنلاین با پشتیبانی مستقیم فنی و اطلاعاتی کارشناسان این واحد امکان تسهیل فرایند سرمایه‌گذاری مشتریان را فراهم خواهد کرد.

جهت دریافت امکان استفاده از سامانه معاملات برخط، قراردادی جهت این امر توسط واحد معاملات برخط عقد و نام کاربری و رمز عبور ویژه ای جهت دسترسی به سامانه معاملات برخط در اختیار مشتری قرار می‌گیرد.

۴-۱ واحد حسابداری

کلیه تبادلات مالی و بروز رسانی حسابهای مشتریان در واحد حسابداری انجام می‌شود و نکات زیر در این خصوص حائز اهمیت است:

۱. حسابهای مشتریان در ابتدای هر روز کاری، مابین ساعات ۸ الی ۸:۲۵ دقیقه بروز رسانی می‌شود.
۲. تقاضای وجه مشتریان در هر روز تا پایان همان روز توسط واحد حسابداری بررسی شده و پس از تایید، در صورتیکه مهلت قانونی برای سهام سومین روز کاری و برای اوراق اولین روز کاری بعد از فروش طی شده باشد، به نام مشتریان چک صادر خواهد شد و در اسرع وقت سند بدهکاری ثبت می‌شود. در عمده موارد مشتری نخواهد توانست از مبلغی که درخواست وجه داده است جهت معامله استفاده نماید.
۳. در صورتیکه پس از تقاضای وجه، در اثر فاصله زمانی تا ثبت سند بدهکاری، کاربر از کل موجودی یا بخشی از آن جهت معامله سهام استفاده نماید، کل تقاضای واریز وجه توسط واحد حسابداری لغو خواهد شد.

۵-۱ واحد صندوق سرمایه گذاری

صندوقهای سرمایه‌گذاری یا صندوقهای سرمایه‌گذاری مشترک، واسطه‌های مالی هستند که به عموم مردم، سهام (واحد سرمایه‌گذاری) می‌فروشند و وجوه حاصله را در پرتفوی متنوعی از اوراق بهادار سرمایه‌گذاری می‌نمایند. هر واحد سرمایه‌گذاری که در صندوقهای سرمایه‌گذاری فروخته می‌شود، نماینده نسبتاً متناسبی از پرتفوی اوراق بهاداری است که صندوق سرمایه‌گذاری به وکالت از طرف سهامداران خود اداره می‌نماید.

استفاده از صندوقهای سرمایه‌گذاری به توزیع ریسک کمک می‌کند. با خرید واحدهای سرمایه‌گذاری صندوقها افراد عادی می‌توانند از مدیریت حرفه‌ای صندوقها، کاهش ریسک ناشی از سرمایه‌گذاری مستقیم، تضمین نقد شوندگی در کوتاه‌ترین زمان ممکن، شفافیت اطلاعات در این صندوقها و استفاده از سبد سهام استفاده کنند. تسهیل فرایند سرمایه‌گذاری در این صندوقها و همچنین خروج آسان سرمایه از آن از دیگر مزایای این ابزار نوین مالی است. کارشناسان بازار، صندوقهای سرمایه‌گذاری را بهترین گزینه برای افرادی می‌دانند که تجربه چندانی در بازار سرمایه ندارند و سرمایه‌گذاری مستقیم برای آنان در بازار خالی از ریسک نیست. از آنجایی که این صندوقها تحت نظارت مداوم سازمان بورس و اوراق بهادار قرار دارند و از طرفی، مدیریت حرفه‌ای آنها را هدایت می‌کند، افراد به راحتی می‌توانند با اطمینان در آن سرمایه‌گذاری کرده و با بررسی مداوم اوضاع در جریان امور مربوط به واحدهای سرمایه‌گذاری خود قرار گیرد.

امور عملیاتی صندوق سرمایه‌گذاری در این واحد صورت می‌پذیرد. اموری از جمله بروز رسانی خالص داراییها، صدور و ابطال واحدهای صندوق و .... در این واحد صورت می‌گیرد.

۱-۶ واحد سبد گردانی

سبدگردانی یعنی خرید و فروش اوراق بهادار برای سرمایه‌گذار با بررسی‌های کارشناسانه افراد خیره بطوریکه فرد سرمایه‌گذار از این موضوع منتفع گردد. سبدگردان این فعالیت را در قالب کد معاملاتی مختص کارگزاری و صاحب سبد انجام می‌دهد. از فواید سبد گردانی می‌توان کاهش ریسک سرمایه‌گذار در مقایسه با اقدام توسط خود فرد، استفاده از حداکثر سود و بازده سهام، امکان شرکت در عرضه‌های اولیه و .... را نام برد. امور عملیاتی صندوق سرمایه‌گذاری در این واحد صورت می‌پذیرد. اموری از جمله عقد قرارداد سبدگردانی، محاسبات و گزارش ارزش سبد دارایی مشتریان و .... در این واحد صورت می‌گیرد.

۱-۷ سایر بخش های کارگزاری

کارگزاری همچنین دارای واحد های تحلیل و مطالعه بازار، تامین سرمایه و عرضه و پذیرش، واحد بورس کالا و انرژی، واحد معاملات ابزار مشتقه، واحد اداری و منابع انسانی، فناوری اطلاعات، اعتبارات و .... می‌باشد.

بخش چهارم:

آشنایی با روش‌های انجام معاملات در بورس اوراق بهادار

گام اول: فراهم سازی امکان معامله برای سرمایه گذار در بدو ورود به کارگزاری

سرمایه‌گذار برای شروع خرید و فروش اوراق بهادار و انجام هر گونه فعالیت در بورس، ابتدا باید توسط یکی از شرکت‌های کارگزاری احراز هویت شود و پس از طی مراحل ثبت مشتری و تکمیل فرم مشخصات در کارگزاری و دریافت کد بورسی می‌تواند در بورس فعالیت خود را شروع کند. دارایی هر سهامدار در بورس، با کدی منحصر به فرد تحت عنوان کد سهامداری یا کد بورسی، به سهامدار منتسب می‌شود. این کد، یک کد هشت کاراکتری است که شامل سه حرف به همراه یک عدد پنج رقمی می‌باشد. برای مثال کد بورسی "محمد رضا علی یاری" و "سینا مسعودی" به ترتیب اینگونه خواهد بود: علی ۵۶۵۴۸، مسع ۰۰۲۱۴

الف: احراز هویت اشخاص حقیقی، از طریق اخذ موارد زیر صورت می‌گیرد:

- ۱- اصل مدرک شناسایی مشتری شامل شناسنامه و کارت ملی و در مورد اشخاص خارجی، گذرنامه معتبر و مطابقت آن با فرد مراجعه کننده و نگهداری کپی مصدق تمامی صفحات مدارک مزبور؛
- ۲- اطلاعات در مورد آدرس و کدپستی محل سکونت و کار؛
- ۳- اطلاعات در مورد حساب بانکی مرتبط با معاملات اوراق بهادار مشتری؛
- ۴- اطلاعات در مورد حجم معاملات قبلی مشتری؛
- ۵- اطلاعات در مورد هدف از انجام معاملات اوراق بهادار.

پس از آنکه هویت مشتری حقیقی احراز گردید، می‌بایست جهت دریافت کد معاملاتی (کد بورسی) و ثبت مشتری نزد سازمان بورس، فرم مشخصات اشخاص حقیقی توسط وی تکمیل گردد. تمامی مفاد این فرم باید به دقت تکمیل و امضا و اثر انگشت مشتری در آن اعمال گردد.

برای صدور کد بورسی اشخاص حقیقی، مشخصات شناسنامه‌ای فرد، توسط پرسنل شرکت کارگزاری در سامانه شرکت سپرده گذاری ثبت می‌گردد و صدور کد توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پس از ۲۴ الی ۴۸ ساعت کاری انجام می‌شود. در حالتی که مشتری دارای کد بورسی است، در هنگام ثبت نام در کارگزاری، نیاز به یک روز کاری برای رجیستر یا ثبت مشتری به نام کارگزاری در سامانه متمرکز بورس است که به آن اصطلاحاً RQ شدن مشتری می‌گویند.

شناسایی و پذیرش اولیه مشتریان حقوقی دارای فرایندی نسبتاً متفاوت با اشخاص حقیقی است و حجم بیشتری از مدارک و مراحل را برای مشتری به دنبال دارد. احراز هویت اشخاص حقوقی، از طریق اخذ موارد زیر صورت می‌گیرد:

- ۱- اطلاعات در خصوص اساسنامه، آگهی روزنامه رسمی در خصوص تأسیس و آخرین تغییرات آن، آگهی آخرین تغییرات مدیران و صاحبان امضای مجاز، ترکیب سهامداران، مالکان یا شرکاء بالای ده درصد، مؤسسان، اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل، بازرسان، حسابرسان و نشانی اقامتگاه آنان؛
- ۲- اطلاعات مربوط به حساب بانکی مرتبط با معاملات اوراق بهادار؛
- ۳- اطلاعات در مورد حجم معاملات قبلی؛
- ۴- اصل مدرک شناسایی صاحبان امضای مجاز شامل شناسنامه و کارت ملی و نگهداری کپی مصدق تمامی صفحات مدارک مذکور.

ب) فرآیند شناسایی و احراز هویت اشخاص حقوقی به شرح زیر می‌باشد:

ابتدا شرکت متقاضی باید طی نامه ای با مهر شرکت و امضای مدیر عامل مربوطه به کارگزاری درخواست خود را برای صدور کد سهامداری به کارگزاری، اعلام و به پیوست آن، تصویر مدارک زیر را ارائه نماید:

اساسنامه، آگهی تاسیس، آخرین آگهی تغییرات در روزنامه رسمی (اصل و کپی)، شماره حساب، مهر شرکت و کپی شناسنامه و کارت ملی افراد دارای امضای مجاز سپس فرم مشخصات مشتریان حقوقی توسط نماینده شخص حقوقی، تکمیل شده و با امضای تمامی صاحبان امضای مجاز (هیئت مدیره) و مهر شرکت، تسلیم کارگزاری می‌گردد. کارگزار نیز درخواست کتبی را جهت دریافت کد به همراه مدارک شرکت متقاضی به سازمان بورس ارسال می‌نماید. در صورت کامل بودن مدارک و بی عیب و نقص بودن آن‌ها، کد بورسی مشتری حقوقی از طرف شرکت سپرده گذاری برای کارگزاری ارسال می‌گردد.

ج) تغییر کارگزار ناظر سهام (حسب مورد)

در سامانه معاملات بورس، دارایی سهامداران در هر یک از نمادهای معاملاتی، زیر نظر یک کارگزار ناظر قرار دارد که به آن کارگزار ناظر گفته می‌شود و سهامداران دارایی سهام خود را صرفاً از طریق کارگزار ناظر خود در آن نماد معاملاتی، می‌توانند به فروش برسانند؛ هر چند سهامداران می‌توانند با مراجعه به هر یک از کارگزاران نسبت به خرید سهام اقدام نمایند. ممکن است دارایی سهامدار در یک نماد معاملاتی زیر نظر یک کارگزار ناظر و در نماد معاملاتی دیگر زیر نظر کارگزار ناظر دیگری باشد. سهامداران می‌توانند با مراجعه به سایت شرکت سپرده گذاری مرکزی به نشانی <https://www.csdiran.com> و پس از ثبت نام و دریافت رمز استفاده از سیستم، در هر یک از نمادهای معاملاتی که در آن اوراق بهادار دارند، کارگزار ناظر خود را مشاهده نمایند. لذا سرمایه گذار در هنگام مراجعه به شعبه یک کارگزاری، اگر قبلاً سهامی را تحت تملک داشته و قصد فروش آن را در کارگزاری کنونی را داشته باشد، باید نسبت به تغییر کارگزار ناظر اقدام نماید. مراحل انجام اینکار به شرح موارد زیر است:

۱- تکمیل فرم تغییر کارگزار ناظر (نمونه فرم اشخاص حقیقی و حقوقی در شکل زیر)

۲- ارائه گواهینامه نقل و انتقال اوراق بهادار با مهر شرکت اصلی یا کارگزار قبلی یا شرکت سپرده گذاری مرکزی (نمونه این گواهینامه، جلوتر در بخش تسویه و پایایی ارائه می‌گردد)

نکات مهم در خصوص کارگزار ناظر:

- در صورتی که فردی سهامدار نبوده یا در نماد خاصی سهم نداشته باشد، اولین معامله‌ای که با یک کارگزار انجام دهد، آن کارگزار در آن نماد، کارگزار ناظر وی خواهد شد. (در برخی شرایط خاص، ناظر سهم خود شرکت سپرده گذاری مرکزی و تسویه وجوه است. مورد اخیر ممکن است در زمان افزایش سرمایه شرکت‌ها اتفاق بیافتد و یا هنگام اختصاص سهام ترجیحی از طرف شرکت‌ها صورت گیرد. هرگونه تغییر در مشخصات شناسنامه‌ای و اصلاحات توسط شرکت سپرده گذاری مرکزی نیز ممکن است منجر به تغییر کارگزار ناظر یک فرد بر روی یک نماد شود).
- در صورتی که فردی در کارگزاری دیگری سهامی را خریداری کند و در عین حال که مالک آن سهم است، از کارگزاری دیگری نیز همان سهم را خریداری نماید، اولین کارگزاری که در آن بر روی آن نماد خریداری شده، کارگزار ناظر فرد خواهد بود.
- در صورتی که سهامدار مبادرت به فروش کل دارایی سهام قابل معامله خود در یک نماد معاملاتی نماید و دارایی سهام قابل معامله وی در آن نماد معاملاتی برای حداقل یک روز، صفر باشد، کارگزار خریدار در اولین معامله بعدی، کارگزار ناظر وی در آن نماد معاملاتی خواهد بود.

سهامی خاص

شرکت کارگزاری اردیبهشت ایرانیان
Ordibehesht Iranian Brokerage Co.

تاریخ: .....

شماره: .....

پیوست:

فرم درخواست حضوری تعیین/تغییر کارگزار ناظر
(اشخاص حقیقی)

اینجانب با مشخصات زیر تقاضای تعیین/تغییر کارگزار ناظر دارایی اوراق بهادار خود به شرکت کارگزاری اردیبهشت ایرانیان را دارم.

۱- مشخصات شناسایی متقاضی: به طور کامل و مطابق با شناسنامه تکمیل شود. به درخواست‌های ناقص، ناخوانا یا مخدوش ترتیب اثر داده نخواهد شد.

نام:	۲- نام خانوادگی:
۳- شماره شناسنامه:	۴- محل صدور شناسنامه:
۵- نام پدر:	۶- تاریخ تولد (روز/ماه/سال):
۷- شماره ملی:	۸- کد سهامداری فعال:
۹- کد پستی ده رقمی:	۱۰- نشانی پست الکترونیک:
۱۱- تلفن همراه:	۱۲- تلفن ثابت:
۱۳- نشانی محل سکونت (استان - شهر - کوی - خیابان اصلی - خیابان فرعی - کوچه - پلاک - واحد):	

۲- کارگزار ناظر انتخابی: جهت جلوگیری از تشابه اسمی، نام کامل شرکت ناشر اوراق بهادار و کارگزار انتخابی خود را درج نمایید. در صورتی که تمایل به انتخاب یک کارگزار ناظر برای تمام نمادها دارید، از عبارت «همه نمادها» به جای نام شرکت ناشر اوراق بهادار استفاده نمایید.

ردیف	نام شرکت ناشر اوراق بهادار/نماد	ردیف	نام شرکت ناشر اوراق بهادار/نماد	ردیف	نام شرکت ناشر اوراق بهادار/نماد
۱		۳		۵	
۲		۴		۶	

اینجانب هیچ دستور فروشی نزد کارگزار/کارگزاران دیگر غیر از کارگزار ناظر انتخابی نداشته و مسئولیت این مورد و عواقب احتمالی ناشی از آن را می‌پذیرم.

نام و امضای متقاضی:

۳- مراحل اداری: این قسمت توسط شرکت تکمیل می‌گردد.

- گواهینامه نقل و انتقال (برگه سهام) اوراق بهادار مندرج در جدول فوق از متقاضی دریافت گردید و مهوور به مهر کارگزاری می‌باشد.
- اصالت گواهینامه های نقل و انتقال فوق، شامل تطبیق شماره و تاریخ برگه با سیستم پس از معاملات، بررسی و تأیید می‌گردد.
- امضای متقاضی با نمونه امضای مندرج در فرم مشخصات مشتری تطبیق داده شده و صحت آن تأیید می‌گردد.

مهر و امضا مسئول شعبه

امضای مسئول پذیرش

توجه: تغییر کارگزار ناظر صرفاً در صورت درج هر دو امضاء و مهر شعبه قابل انجام خواهد بود.

تعیین/تغییر کارگزار ناظر انجام شد نشد نیاز به اصلاح مشخصات دارد.
توضیحات:

مهر و امضای مسئول ناظر

تهران - میدان آرژانتین، ابتدای احمدقصر (بخارست)، پلاک ۴۹، ساختمان طلا، طبقه چهارم، کدپستی: ۱۵۱۴۸۴۳۵۵۶
www.oikala.com تلفن: ۸۲۴۴۶ نامبر: ۸۸۲۶۲۶۰
www.oibourse.com

کد مدرک: SR-SA-F02
تاریخ مدرک: ۱۳۹۱/۰۶/۲۱
شماره ویرایش: ..

سیستم مدیریت کیفیت (QMS)
ISO ۹۰۰۱:۲۰۰۸

شرکت کارگزاری اردیبهشت ایرانیان
Ordibehesht Iranian Brokerage Co.

عنوان مدرک: فرم درخواست تعیین/تغییر کارگزار ناظر برای اشخاص حقوقی

این شرکت با مشخصات زیر، ضمن ارائه روزنامه رسمی مؤید صاحبان امضاء مجاز، تقاضای تعیین/تغییر کارگزار ناظر دارایی اوراق بهادار خود را دارد.

۱- مشخصات شناسایی متقاضی: به طور کامل و مطابق با مشخصات ثبتی تکمیل شود (به درخواست های ناقص، ناخوانا یا مخدوش ترتیب اثر داده نخواهد شد).

۱- نام شرکت:	۲- شماره ثبت:
۳- محل ثبت:	۴- کد سهامداری*:

* کد سهامداری در گوشه پایین سمت چپ «گواهینامه نقل و انتقال و سپرده سهام» درج شده است. کد سهامداری باید صحیح و فعال باشد، یعنی بر اساس مشخصات ثبتی شخصیت حقوقی ایجاد شده باشد (برای آگاهی از این امر به سایت اینترنتی شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) به نشانی www.csdiran.com بخش سرویس های الکترونیکی به سهامداران قسمت «سامانه بررسی فعال بودن کد سهامداری» مراجعه نمایید).

۳- کارگزار ناظر انتخابی: برای شرکت های مختلف می توانید کارگزاران ناظر مختلف انتخاب کنید، اما برای هر شرکت تنها یک کارگزار ناظر درج نمایید. جهت جلوگیری از بروز تشابه اسمی، نام کامل شرکت ناشر اوراق بهادار و کارگزار انتخابی خود را درج نمایید. اگر فهرست دارایی شما بیشتر از فضای در نظر گرفته شده است از نسخه دیگری از همین فرم استفاده نمایید.

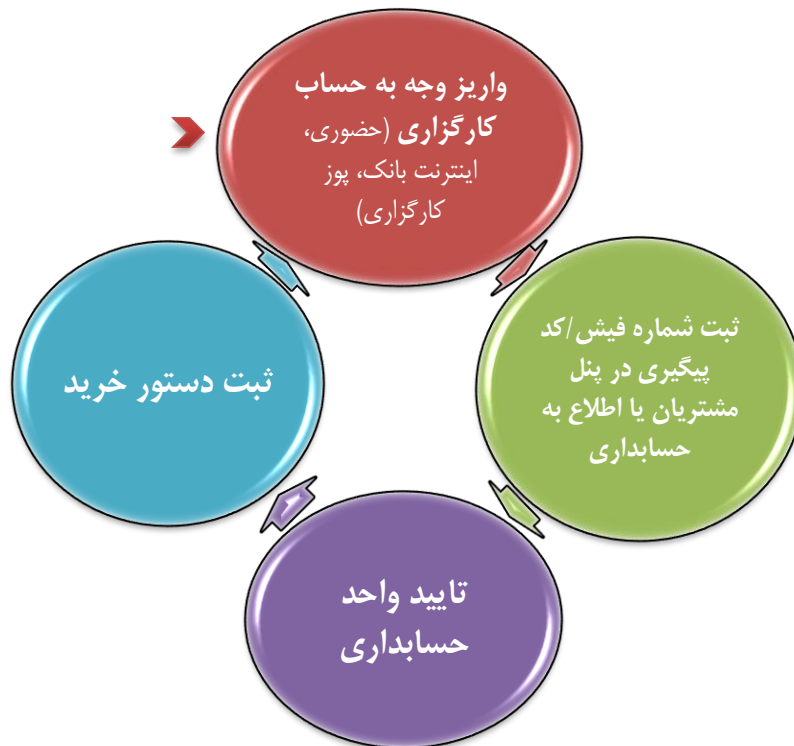
ردیف	نام شرکت ناشر اوراق بهادار / نام نماد	کارگزار ناظر	ردیف	نام شرکت ناشر اوراق بهادار / نام نماد	کارگزار ناظر
۱		اردیبهشت ایرانیان	۱۱		
۲		اردیبهشت ایرانیان	۱۲		
۳			۱۳		
۴			۱۴		
۵			۱۵		
۶			۱۶		
۷			۱۷		
۸			۱۸		
۹			۱۹		
۱۰			۲۰		

امضاء مجاز:

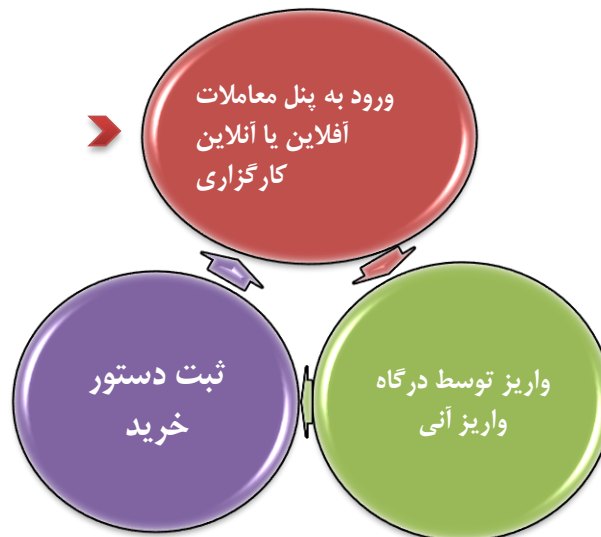
گام دوم: واریز وجه سفارش خرید توسط سرمایه گذار به حساب‌های کارگزاری

۱- روش ثبت فیش واریزی:

۲- روش واریز آنی:

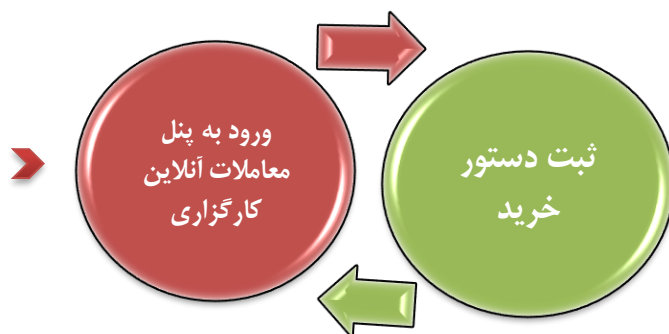
از این روش در پنل ثبت سفارش اینترنتی (آفلاین) و معاملات برخط (آنلاین) می‌توان استفاده نمود.

۳- روش خرید مستقیم از حساب بانکی مشتری:

از این روش در پنل معاملات برخط (آنلاین) می‌توان استفاده نمود. در حال حاضر بانک‌های ملت، سامان، سرمایه، پارسیان، کارآفرین، پاسارگاد و برخی دیگر این سرویس را ارائه می‌نمایند. با اتصال حساب بانکی مشتری به سامانه معاملات برخط کارگزاری اردیبهشت ایرانیان، مشتری می‌تواند بدون نیاز به واریز وجه به حساب کارگزاری، ابتدا سفارش خرید خود

را در سامانه ارسال نماید و در صورت انجام معامله، وجه معامله بطور خودکار از حساب بانکی مشتری به حساب بانکی کارگزاری واریز می‌گردد.

گام سوم: دریافت سفارش از سرمایه‌گذار و انجام آن توسط کارگزاری

کارگزاران پس از ارائه کد بورسی یا RQ مشتریان خود، به سه روش می‌توانند اقدام به دریافت سفارش از آن‌ها کنند:

- ۱- دریافت سفارشات مشتریان به صورت حضوری
- ۲- دریافت سفارشات مشتریان به صورت اینترنتی (آفلاین)
- ۳- دریافت سفارشات مشتریان به صورت برخط (آنلاین)

۱) فرآیند دریافت سفارشات مشتریان به صورت حضوری

مشتریانی که قصد دارند به صورت حضوری برای خرید یا فروش سهم خود اقدام کنند باید ابتدا با مراجعه واحد پذیرش یکی از شعب و بعد از طی کردن مراحل مربوط به احراز هویت و فعال‌سازی کد بورسی خود به منظور خرید سهم مورد نظر فرم دستور خرید و به منظور فروش سهم مورد نظر دستور فروش را تکمیل و امضا نمایند و به کارمند پذیرش تحویل دهند (شکل). در صورتی که مشتری برای فروش سهام مورد نظر خود به کارگزاری مراجعه کند، حتماً باید آخرین برگه سهامی که قصد فروش آن را دارد، به همراه داشته باشد. پس از انجام این مراحل، فرم دستور سفارش خرید یا فروش توسط کارمند پذیرش به معامله‌گر برای انجام خرید یا فروش ارائه می‌گردد. دریافت سفارشات مشتریان به این شیوه، فقط در ساعات کاری روزانه شرکت امکان‌پذیر است. کارگزار در قبال دریافت سفارشات مشتری و به انجام رساندن آن، دارای مسئولیت می‌باشد و موظف است سفارش مشتری را در محدوده قیمت و زمان تعیین شده از سوی مشتری اجرا نماید.

فرم درخواست خرید اوراق بهادار پذیرفته شده / درج شده در بورس تهران / فرابورس ایران		کارگزاری از " " بان شعبه		تاریخ:		
خواهشمند است اوراق بهادار یا مشخصات زیر را برای اینجانب / شخص حقوقی خریداری نمایید:						
نام شخص حقوقی:	نام خانوادگی:	نام پدر:	نشانی:	کد پستی (۰۰ رقمی):		
نام پدر:	تاریخ تولد:	شماره ملی / شناسه ملی:	شماره تماس:	کد مشتری:		
نوع اوراق بهادار	نکته	تعداد	مبلغ سرمایه گذاری - ریال	حداکثر قیمت *	تاریخ اعتبار درخواست **	نوع سفارش
* در صورت عدم درج حداکثر قیمت، سفارش با قیمت باز اعمال خواهد شد. ** در صورت عدم درج تاریخ اعتبار درخواست، اعتبار درخواست تا ۱۵ روز تقویمی یا توقف و یا تعلق نماد معاملاتی هرکدام کمتر باشد، در نظر گرفته خواهد شد.						
مبلغ: ..... ریال از محل پستکاری ☐ / علی فیش بانکی ☐ / رسید کارت خوان ☐ به شماره: ..... به تاریخ: .... به شماره تسلیم گردید. بدینوسیله تعهد می‌نمایم هر مبلغ کسری را بابت خرید و یا کارمزد بپردازم.						
اینجانب ضمن آگاهی و پذیرش کلیه قوانین و مقررات بازار سرمایه، اختیار طی کلیه مراحل و تشریفات قبل، حین و بعد از معامله را در حدود قوانین و مقررات به شرکت کارگزاری اعطا نمودم.						
محل امضای مشتری (شخص حقوقی/ صاحبان امضای مجاز شخص حقوقی)		نام دفتر پذیرش:		نام و نام خانوادگی متصدی پذیرش:		
اصلاً ☐ نام و نام خانوادگی:		اجراز هویت خریدار و دریافت درخواست فوق مورد تأیید است و طبق آن عمل خواهد شد.		به نمایندگی ☐ نام و نام خانوادگی نماینده:		
مهر:		تاریخ تکمیل:		مهر:		
مهر:		ساعت:		مهر:		
مهر:		دقیقه:		مهر:		
مشتري در تاريخ: ..... ساعت: ..... دقیقه: ..... از اجرای سفارش های ..... امضای مشتری						
نوشتن هرگونه مطلبی در ظاهر و حاشیه این فرم، خارج از موارد از پیش تعیین شده، فاقد اعتبار و غیرقابل استناد است.						
این درخواست بدون امضا / مهر و امضای مشتری و مهر و امضای شرکت کارگزاری فاقد اعتبار است.		نسخه اول: کارگزار		نسخه دوم: مشتری		

«واحد معاملات برخط کارگزاری اردیبهشت ایرانیان»

نمونه فرم های درخواست خرید و فروش حضوری

فرم درخواست فروش اوراق بهادار پذیرفته شده / درج شده در بورس تهران / فرابورس ایران		کارگزاری " " بان شعبه		تاریخ:	
خواهشمند است اوراق بهادار متعلق به اینجانب / شخص حقوقی یا مشخصات زیر را به فروش رسانید:					
نام شخص حقوقی/حقوقی:	نام خانوادگی:	نام پدر:	نشانی:	کد پستی (۰۰ رقمی):	
نام پدر:	تاریخ تولد:	شماره ملی / شناسه ملی:	شماره تماس:	کد مشتری:	
نوع اوراق بهادار	نکته	تعداد	حداقل قیمت *	تاریخ اعتبار درخواست **	نوع سفارش
* در صورت عدم درج حداقل قیمت، سفارش با قیمت باز اعمال خواهد شد. ** در صورت عدم درج تاریخ اعتبار درخواست، اعتبار درخواست تا ۱۵ روز تقویمی یا توقف و یا تعلق نماد معاملاتی هرکدام کمتر باشد، در نظر گرفته خواهد شد.					
وجه حاصل از فروش پس از کسر کارمزد و سایر کسور به حساب بانکی شماره: ..... نزد بانک: ..... شعبه کد شعبه: ..... به نام اینجانب واریز شود. / در حساب کارگزار باقی بماند ☐ .					
اینجانب ضمن آگاهی و پذیرش کلیه قوانین و مقررات بازار سرمایه، اختیار طی کلیه مراحل و تشریفات قبل، حین و بعد از معامله را در حدود قوانین و مقررات به شرکت کارگزاری اعطا نمودم.					
محل امضای مشتری (شخص حقوقی/ صاحبان امضای مجاز شخص حقوقی)		نام دفتر پذیرش:		نام و نام خانوادگی متصدی پذیرش:	
اصلاً ☐ نام و نام خانوادگی:		اجراز هویت فروشنده و دریافت درخواست فوق مورد تأیید است و طبق آن عمل خواهد شد.		به نمایندگی ☐ نام و نام خانوادگی نماینده:	
مهر:		تاریخ تکمیل:		مهر:	
مهر:		ساعت:		مهر:	
مهر:		دقیقه:		مهر:	
مشتري در تاريخ: ..... ساعت: ..... دقیقه: ..... از اجرای سفارش های ..... امضای مشتری					
نوشتن هرگونه مطلبی در ظاهر و حاشیه این فرم، خارج از موارد از پیش تعیین شده، فاقد اعتبار و غیرقابل استناد است.					
این درخواست بدون امضا / مهر و امضای مشتری و مهر و امضای شرکت کارگزاری فاقد اعتبار است.		نسخه اول: کارگزار		نسخه دوم: مشتری	

مشتریان می‌توانند در فرم درخواست خرید و یا فروش خود، قیمت موردنظر خود را به سه شیوه تعیین نمایند:

- درخواست خرید یا فروش به قیمت باز: در این روش، سرمایه‌گذار در ستون حداکثر قیمت در فرم درخواست، عبارت **قیمت باز** را ثبت می‌کند که بدان معناست که سرمایه‌گذار به کارگزار این اختیار را می‌دهد که به تشخیص خود، اوراق بهادار موردنظر را در مناسب‌ترین قیمت روز بازار خریداری کرده و یا به فروش رساند.
  - درخواست خرید یا فروش به قیمت معین: در این نوع درخواست، سرمایه‌گذار قیمت موردنظر خود را برای خرید یا فروش سهام، به طور مشخص در فرم درخواست خرید یا فروش درج می‌کند.
  - درخواست خرید یا فروش محدود: در این نوع درخواست، سرمایه‌گذار حداکثر یا حداقل قیمت موردنظر خود برای خرید یا فروش اوراق بهادار را در ستون حداکثر قیمت، در فرم درخواست خرید یا فروش وارد می‌کند.
- چنانچه مشتری، قیمت مشخصی را در فرم درخواست خرید یا فروش، درج نماید و تعیین قیمت را به کارگزار واگذار کند، در هر قیمتی که کارگزاری برای مشتری خرید یا فروش انجام دهد، مشتری نمی‌تواند هیچ‌گونه اعتراضی داشته باشد. همچنین زمان اجرای سفارش نیز می‌تواند توسط مشتری تعیین گردد:
- این زمان می‌تواند پایان روز معاملاتی و یا تا تاریخ معینی تعیین شود. همچنین مشتری می‌تواند درخواست دهد تا سفارش خرید یا فروش او به صورت معتبر تا لغو تا زمان اجرای آن در سامانه معاملات باقی بماند.

۲) فرآیند دریافت سفارشات مشتریان به صورت اینترنتی (آفلاین)

در این روش، مشتری پس امضای قرارداد با شرکت کارگزاری و دریافت رمز عبور، به سایت اینترنتی کارگزار (c.oibourse.com) مراجعه کرده و با تکمیل فرم‌های درخواست خرید یا فروش به صورت اینترنتی، سفارش خود را در سامانه کارگزار ثبت می‌کند. در این روش مشتری می‌تواند در هر ساعتی از شبانه روز با ورود به سامانه ثبت سفارش اینترنتی، سفارش خرید یا فروش خود را وارد نماید. الزامات ثبت‌نام و انجام معامله به این روش به همراه فرآیند ثبت‌نام آن به شرح موارد زیر است:

- ارایه اصل شناسنامه و کارت ملی
- دارا بودن حداقل ۱۸ سال تمام
- تکمیل و ارایه فرم توافقتنامه (قرارداد معاملات اینترنتی)
- واریز مبلغ به حساب کارگزار قبل از ثبت سفارشات خرید
- ارائه آخرین گواهینامه سهام به کارگزار قبل از ثبت سفارش فروش

https://c.oibourse.com/Admin/Default.aspx

کارگزاری اردیبهشت ایرانیان

اصفهان، ۰۳۳۷۷۷۴۵۱۱ | مشهد، ۰۵۱ ۳۸۴۷۲۷۰۹
 زنجان، ۰۳۴۳۳۵۴۴۰۴ | شیراز، ۰۷۱۱ ۷۶۸۴۵۵۱
 قم، ۰۲۵ ۳۷۷۰۴۷۴۳ | کرج، ۰۷۷ ۴۴۴۳۷۵۷

کاربر: ob008925 خوش آمدید خروج

صفحه اول | لیست درخواست تغییر ناظر | سرمایه گذاری | وجه | کاربر | تماس با ما

صفحه اول

مشخصات کارگزاری

نام	اسماد	شماره حساب	215-308060	کدهای بورسی	047:	مانده حساب	-425,344	مانده تأیید نشده	0	مانده بلوکه شده	0	مانده اعتبار
-----	-------	------------	------------	-------------	------	------------	----------	------------------	---	-----------------	---	--------------

طریقه واریز وجه به کارگزاری:

واریز عادی | واریز آنی

سید سهام | مشاهده حساب | خرید / فروش | مشاهده مشخصات | واریز وجه | تقاضای وجه

سید در یک نگاه

مبلغ کل خرید	6,006,000	سرمایه فعلی	8,762,500
میراث تغییر نسبت به خرید			2,756,500

بنج گردش آخر

تاریخ	توضیحات	مانده
1396/05/18	خرید 122 سهم مبین وان کیش به نرخ 3470 طی اعلامیه ZMOB45891_AV	-425,344
1396/05/16	پرداخت طی فیش 999167 بانک ملت 4667239948	0
1396/05/11	فروش 730 سهم به پرداخت ملت به نرخ 23150 طی اعلامیه ZPRK02109_3W	16,728,612
1396/05/07	پرداخت طی فیش 092873 بانک ملت 4667239948	3,000
1396/05/05	دریافت طی فیش 126029981807 بانک ملت - واریز آنلاین :-	11,493,916

Copyright © 2010 Ordibehesht Iranian Brokerage
 Powered By Tadbir

Monday, August 28, 2017

(تصویری از سامانه معاملات اینترنتی یا آفلاین)

«واحد معاملات برخط کارگزاری اردیبهشت ایرانیان»

۳) فرآیند دریافت سفارشات مشتریان به صورت برخط (آنلاین)

مهم‌ترین تفاوت روش خرید و فروش برخط اوراق بهادار با سایر روش‌ها در این است که به سرمایه‌گذار اجازه می‌دهد مستقیماً و بدون واسطه کارگزار، اقدام به خرید و فروش اوراق بهادار نماید. افزایش سرعت عمل در خرید و فروش، حذف محدودیت زمانی و مکانی در سرمایه‌گذاری، کاهش اختلافات احتمالی بین مشتری و کارگزار، استقلال کامل در تصمیم‌گیری سرمایه‌گذار و نقل و انتقال وجوه لازم برای سرمایه‌گذاری به صورت الکترونیک از جمله مزایای استفاده از سیستم معاملات برخط می‌باشد. یکی از پیش‌شرط‌های اساسی که سازمان بورس برای استفاده سرمایه‌گذاران از سامانه معاملات برخط تعیین کرده است، آشنایی کافی سرمایه‌گذار با اصول خرید و فروش اوراق بهادار در بورس می‌باشد؛ زیرا همانطور که گفته شد، در این شیوه، سرمایه‌گذار مستقیماً نسبت به معامله اوراق بهادار اقدام می‌کند و کارگزار صرفاً امکان دسترسی به سامانه معاملاتی را برای سرمایه‌گذار فراهم می‌نماید؛ لذا پیش از امضای قرارداد مربوط به فعال‌سازی سامانه معاملات برخط، از طریق برگزاری یک آزمون، صلاحیت سرمایه‌گذار مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. مشتری پس از عقد قرارداد و دریافت رمز عبور می‌تواند با ورود به سایت سامانه معاملات برخط (online.oibourse.com) در ساعت معاملات، سفارشات خود را به سامانه معاملات ارسال نماید. سرمایه‌گذار با استفاده از همین نام کاربری و رمز عبور معاملات برخط می‌تواند از طریق اپلیکیشن "همراه تریدر" بر روی موبایل خود، در هر مکانی معاملات خود را انجام دهد. داندلود اپلیکیشن همراه تریدر از طریق سایت سامانه معاملات برخط و هم‌چنین کارگزاری به آدرس (www.oibourse.com) امکانپذیر خواهد بود.

❖ مزایای معاملات آنلاین نسبت به سایر شیوه‌ها:

۱. سرمایه‌گذار با یکبار مراجعه و ثبت نام، دیگر نیازی به مراجعه یا تماس با کارگزاری جهت انجام فرایند رایج معاملات نخواهد داشت.
۲. استفاده از سیستم بر روی موبایل و تبلت به صورت اپلیکیشن اندروید و IOS (همراه تریدر)
۳. نقل و انتقال وجوه بدون نیاز به مراجعه به بانک صورت می‌گیرد و به صورت لحظه‌ای انجام می‌شود و سرمایه‌گذاران می‌توانند اطلاعات صورت‌حساب خود را در لحظه مشاهده نمایند.
۴. این سیستم بلافاصله به‌روزرسانی می‌شود و در مقایسه با سایت‌های اطلاع‌رسانی دیگر به روزتر است.
۵. سرعت انجام معاملات به شدت افزایش یافته و فاصله زمانی تصمیم به خرید یا فروش، تا انجام معامله به چند ثانیه محدود می‌شود.
۶. چون تمام کنترل‌های لازم قبل از ارسال سفارش به سیستم معاملات انجام می‌شود، ریسک انجام نشدن معامله در سیستم معاملات، بسیار کم می‌شود.

❖ حداقل الزامات برای اخذ کاربری معاملات آنلاین:

- داشتن ۱۸ سال تمام
- ارائه کپی مدرک تحصیلی (حداقل دیپلم)
- احراز هویت مشتری توسط پذیرش و دریافت کد بورسی
- مطالعه جزوه آمادگی آزمون و قبولی در آزمون حضوری یا الکترونیک
- تکمیل و امضای فرم "قرارداد استفاده از خدمات عضو جهت انجام معاملات برخط اوراق بهادار"
- ارائه شماره حساب متمرکز بانک برای اتصال حساب بانکی به نرم افزار معاملات (این مورد اختیاری می‌باشد)

آنلاین

با طرحی متفاوت، امکاناتی جدید و رابط کاربری منحصر به فرد، تجربه‌ی متفاوتی از معاملات برخط

ورود به نسخه آزمایشی

کارگزاری اردیبهشت ایرانیان

کارگزار رسمی بورس اوراق بهادار و کالا

The screenshot shows a laptop displaying the Ardibehst Online Trading Platform. The interface includes a top navigation bar with the company logo and name. Below it, there are several data tables and charts. A prominent yellow box highlights a section with text in Persian, likely providing information about the platform's features or a specific transaction. The background of the laptop screen shows a stylized map of Iran.

ورود به سامانه آنلاین
ورود به سامانه آنلاین پلاس

سامانه معاملات آنلاین بورس

نام کاربری

رمز عبور

862725
انعداد تصویر را وارد نمایید

ورود به سیستم

کلمه عبور خود را فراموش کرده‌اید؟

Download Team Viewer
راهنمای سامانه آنلاین پلاس
پرتال شرکت کارگزاری اردیبهشت

Mobile Trader
Download Chrome
Download Firefox

کلیه حقوق این سایت متعلق به شرکت کارگزاری اردیبهشت ایران می‌باشد.

Powered By Tadbir®

(تصویری از صفحه ورود به سامانه معاملات برخط یا آنلاین)

14:52:22 34 15,468,113 مانده کل: 15,468,113 بلوکه شده: 0 قابل برداشت: 15,468,113

شاخص ها 83,012.1 127.1 0.15% فرابورس 947.6 0.6 0.06% 50 شرکت فعال 3,248.3 3.8 0.12% 30 شرکت بزرگ 3,374.2 12.2 0.36% قیمت اوزنی- ارزشی 13,512.1 51.2 0.38%

نام نماد مورد نظر را وارد نمایید

نماد	حذف	حجم	تعداد	ارزش معامله	قیمت دیروز	اولین قیمت	آخرین معامله	درصد	قیمت پایانی	% پایانی	ح بهترین تقاضا	ق بهترین تقاضا	ق بهترین عرضه	ح بهترین عرضه	کدال	پیام
برداشت 1	×	550,621	540	11,695,588,484	21,319	21,460	21,111	0.97	21,241	0.37	1,833	21,121	21,121	1,656		
حسیر 1	×	2,533,334	986	7,772,907,463	2,993	3,000	3,048	1.83	3,068	2.51	5,849	3,048	3,075	20,000		
خسای 1	×	0	0	0	1,407	1,395	1,390	0.00	1,407	0.00	1,013	1,370	1,419	10,000		
خصدرا 1	×	0	0	0	8,248	8,390	8,120	0.00	8,248	0.00	940	7,397	8,200	300		
رکش 1	×	356,120	94	1,337,101,175	3,710	3,834	3,712	0.05	3,730	0.54	40,350	3,711	3,770	17,850		

فروش			خرید		
تعداد	حجم	قیمت	قیمت	حجم	تعداد
1	1,656	21,121	21,121	1,833	1
2	3,330	21,220	21,111	6,860	3
1	730	21,234	21,105	100	1
1	700	21,260	21,101	321	1
1	4,055	21,270	21,100	23,524	7

فروش		خرید	
تعداد	قیمت سر به سر	تعداد	قیمت
--	هزینه معامله	0	0
--	جمع کل		
--	تعداد دارایی فعلی		

حساب نزد کارگزار

خرید 14:52:22

بیشترفته

برداشت (به برداشت ملت)

21,111 208 (0.97%)

20,254 21,319 22,384

قیمت پایانی	21,241 78 (0.37%)	حجم معاملات	550,621
قیمت دیروز	21,319	ارزش معاملات	11,695,588,484
بیشترین - کمترین	21,111 - 21,480	تعداد معاملات	540
آستانه فردا	20,179 - 22,303	آستانه سفارش	1 - 50,000
نوع بازار	سهام بورس	حجم مینا	380,000
وضعیت نماد	مجاز	آخرین معامله	1396/06/06 - 12:29:59
P/E	7.93	EPS	2689

ردیف سفارش	نماد	نوع	تعداد	حجم انجام شده	حجم مانده	قیمت	آخرین معامله	حساب	زمان	وضعیت	کپی	ویرایش	حذف	اعتبار	مبدل
------------	------	-----	-------	---------------	-----------	------	--------------	------	------	-------	-----	--------	-----	--------	------

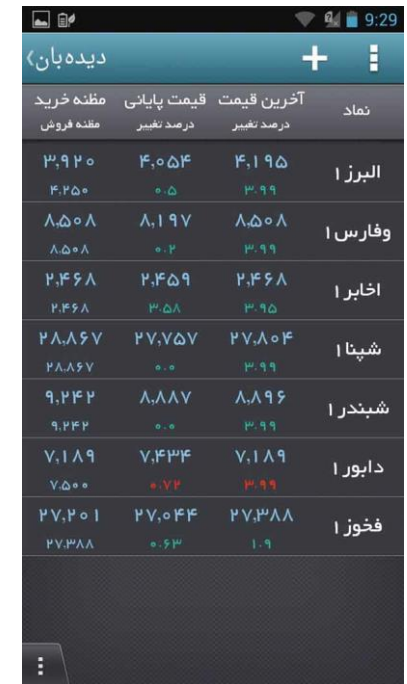
تصویری از صفحه اول سامانه معاملات برخط یا آنلاین

تصاویری از اپلیکیشن همراه تریدر اندروید بر روی موبایل و تبلت

۴. تسویه و مبادله پایایی

۴-۱ صدور اعلامیه خرید و فروش:

بعد از انجام هر معامله برای مشتریان یک سری فعالیت پشتیبانی و نهایی معامله انجام می شود که صدور اعلامیه های خرید و فروش سهام نمونه ای از آن می باشد. اعلامیه های خرید و فروش اسنادی هستند که اطلاعات مربوط به وضعیت سهام یک مشتری را نشان می دهند. این اعلامیه ها در گذشته توسط شرکت سپرده گذاری صادر می شد؛ ولی در حال حاضر، چاپ آن با کمک نرم افزار در اختیار کارگزار است. (شکل زیر نمونه اعلامیه خرید و فروش سهام است)

سپرده گذاری

MC

نام شرکت: میارس 712
 اعلامیه خرید - تابلو اصلی
 بدینوسیله تایید می نماید که سهام مشروح ذیل در این تاریخ بوسیله امضاکنندگان زیر در جلسه رسمی بورس اوراق بهادار تهران معامله شده است.

تاریخ: ۱۳۹۶.۰۶.۰۵
 شماره: RU170031

کد خریدار: [Redacted]
 نام خریدار: [Redacted]
 محل صدور: [Redacted]
 نام پدر: [Redacted]
 شماره شناسنامه: [Redacted]

نام شرکت	تعداد	نرخ	جمع کل
اوراق مشارکت ملی نفت ایران	۱	۱۰۱۰۰۰۰۰۰۰	IRR ۱۰۱۰۰۰۰۰

عنوان	مبلغ
ارزش معامله (تسویه):	IRR ۱۰۱۰۰۰۰۰
سود علی الحساب:	IRR ۴۱۰۴۰۷
پرداختی از صندوق:	IRR ۰
جمع:	۱۰۵۱۰۴۰۷

مبلغ تسویه نهایی: IRR ۱۰۵۲۰۱۳۹

کارگزار عامل: مشتری الکترونیکی اردیبهشت ایرانیان

نرخ تسعیر: IRR - IRR = ۱۰۰
 پیام نماد: ۳W
 کد کارگزار خریدار: ۳W

شناسه پرداخت: [Redacted]

Powered by : www.sanayco.ir

سپرده گذاری

MC

نام شرکت: صایتل 902
 اعلامیه فروش - تابلو اصلی
 بدینوسیله تایید می نماید که سهام مشروح ذیل در این تاریخ بوسیله امضاکنندگان زیر در جلسه رسمی بورس اوراق بهادار تهران معامله شده است.

تاریخ: ۱۳۹۶.۰۶.۰۵
 شماره: RU158462

کد فروشنده: [Redacted]
 نام فروشنده: [Redacted]
 محل صدور: [Redacted]
 نام پدر: [Redacted]
 شماره شناسنامه: [Redacted]

نام شرکت	تعداد	نرخ	جمع کل
اوراق اجاره شرکت خدمات ارتباطی رایتل	۱۰۰	۱۰۴۹۰۸۹۰	IRR ۱۰۴۹۸۹۰۰۰

عنوان	مبلغ
ارزش معامله (تسویه):	IRR ۱۰۴۹۸۹۰۰۰
سود علی الحساب:	IRR ۱۰۲۵۹۰۱۰۸
جمع:	IRR ۱۰۶۰۱۴۸۰۱۰۸

مبلغ تسویه نهایی: IRR ۱۰۶۰۱۷۱۰۹۹۱

کارگزار عامل: مشتری الکترونیکی اردیبهشت ایرانیان

نرخ تسعیر: IRR - IRR = ۱۰۰
 پیام نماد: ۳W
 کد کارگزار فروشنده: ۳W

شناسه پرداخت: [Redacted]

Powered by : www.sanayco.ir

۲-۴ گواهینامه نقل و انتقال اوراق بهادار:

در گواهینامه نقل و انتقال و سپرده سهام، اطلاعاتی همچون نام شرکت، ارزش اسمی و میزان سرمایه شرکت، مشخصات شناسنامه ای مالک سهم، سهامدار و کارگزار معامله کننده درج شده است. این گواهی نامه، نشان دهنده مالکیت فرد در سهام شرکت می باشد و در حال حاضر، چاپ آن با کمک نرم افزار در اختیار کارگزار است. (شکل زیر نمونه گواهینامه نقل و انتقال اوراق بهادار است)

شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام)
گواهینامه نقل و انتقال و سپرده اوراق بهادار در قراپورس

شماره ۱۴۸۰۲۷۴

گواهی می شود دارای سهام اوراق سپرده شده شرکت
متعلق به آقای / خانم
کاشی صدف سرام استقلال آباده
به ارزش اسمی هر ورقه ۱۰۰۰ ریال و با سرمایه تعداد کلی سهام
در پایان روز: ۱۳۹۲/۰۲/۲۲

به شماره شناسنامه: ۱۲۰۰۰۰۰۰
و محل صدور / ثبت:
به شرح زیر به تأیید شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) رسیده است.

سهام / اوراق:
کارگزار خریدار: CSD
کد سهامدار:
کارگزار ناظر:
توضیحات خاص تمامه:

سهام / اوراق سپرده شده و قابل معامله:
کارگزار فروشنده:
کد شرکت:
ذکهدف:

توضیحات

۱- کلیه گواهینامه های صادر شده در تاریخ های گذشته از درجه اعتبار ساقط است.
۲- گواهینامه نقل و انتقال و سپرده ی سهام صرفاً جهت اطلاع صادر گردیده و در هر صورت از نظر قانونی اطلاعاتی که به صورت داده پیام در سامانه پس از معاملات نگهداری می گردد، معتبر و قابل استناد می باشد.
۳- دارایی مذکور در این گواهینامه تنها از طریق قراپورس قابل معامله می باشد.

(نمونه گواهینامه نقل و انتقال اوراق بهادار)

۳-۴ کارمزد و هزینه معاملات:

به طور کلی، کارمزد معاملات اینترنتی، تلفنی و یا آنلاین با معاملات عادی هیچ گونه تفاوتی ندارد و مشتریان در هر روش معامله یک مقدار کارمزد خواهند پرداخت. با توجه به موارد مذکور کارمزدهای معاملات مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار برای معاملات اوراق بهادار به شرح جداول زیر است:

شرح کارمزد	خرید	فروش	جمع	حداکثر کارمزد خرید (میلیون ریال)	حداکثر کارمزد فروش (میلیون ریال)	جمع / سقف کارمزدها
کارمزد کارگزاران	۰/۰۰۴	۰/۰۰۴	۰/۰۰۸	۲۰۰	۲۰۰	۴۰۰
کارمزد بورس	۰/۰۰۰۳۲	۰/۰۰۰۴۸	۰/۰۰۰۸	۱۶۰	۲۴۰	۴۰۰
کارمزد شرکت سپرده گذاری	۰/۰۰۰۱۲	۰/۰۰۰۱۸	۰/۰۰۰۳	۱۶۰	۲۴۰	۴۰۰
کارمزد شرکت مدیریت فناوری	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱۵	۰/۰۰۰۲۵	۸۰	۱۲۰	۲۰۰
حق نظارت سازمان بورس	۰/۰۰۰۳۲	۰/۰۰۰۴۸	۰/۰۰۰۸	۸۰	۱۲۰	۲۰۰
مالیات	۰	۰/۰۰۵	۰/۰۰۵	فاقد سقف	فاقد سقف	-
جمع کل	۰/۰۰۴۸۶	۰/۰۱۰۲۹	۰/۰۱۵۱۵			

جدول ۱: کارمزد معاملات سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران

شرح کارمزد	خرید	فروش	جمع	حداکثر کارمزد خرید (میلیون ریال)	حداکثر کارمزد فروش (میلیون ریال)	جمع/اسقف کارمزدها
کارمزد کارگزاران	۰/۰۰۴	۰/۰۰۴	۰/۰۰۸	۲۰۰	۲۰۰	۴۰۰
کارمزد فرابورس	۰/۰۰۰۳۲	۰/۰۰۰۴۸	۰/۰۰۰۸	۱۶۰	۲۴۰	۴۰۰
کارمزد شرکت سپرده گذاری	۰/۰۰۰۱۲	۰/۰۰۰۱۸	۰/۰۰۰۳	۱۶۰	۲۴۰	۴۰۰
کارمزد شرکت مدیریت فناوری	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱۵	۰/۰۰۰۲۵	۱۲۰	۱۸۰	۳۰۰
حق نظارت سازمان بورس	۰/۰۰۰۲	۰/۰۰۰۳	۰/۰۰۰۵	۸۰	۱۲۰	۲۰۰
مالیات	۰	۰/۰۰۵	۰/۰۰۵	فاقد سقف	فاقد سقف	-
جمع کل	۰/۰۰۴۷۴	۰/۰۱۰۱۱	۰/۰۱۴۸۵			

(جدول ۲: کارمزد معاملات سهام و حق تقدم سهام در بازارهای اول و دوم و سوم فرابورس ایران)

شرح کارمزد	خرید	فروش	جمع	حداکثر کارمزد خرید (میلیون ریال)	حداکثر کارمزد فروش (میلیون ریال)	جمع/اسقف کارمزدها
کارمزد کارگزاران	۰/۰۰۴	۰/۰۰۱۵	۰/۰۰۵۵	۱۰۰	۱۰۰	۲۰۰
کارمزد فرابورس	۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۰۸	۵۰	۵۰	۱۰۰
کارمزد شرکت سپرده گذاری	۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۰۸	۵۰	۵۰	۱۰۰
حق نظارت سازمان بورس	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۲	۵۰	۵۰	۱۰۰
جمع کل	۰/۰۰۴۹	۰/۰۰۲۴	۰/۰۰۷۳			

(جدول ۳: کارمزد معاملات اوراق حق تقدم استفاده از تسهیلات مسکن)

شرح کارمزد	خرید	فروش	جمع	حداکثر کارمزد خرید (میلیون ریال)	حداکثر کارمزد فروش (میلیون ریال)	جمع/اسقف کارمزدها
کارمزد کارگزاران	۰/۰۰۰۶۳	۰/۰۰۰۶۳	۰/۰۰۱۲۶	۱۲/۶	۱۲/۶	۲۵/۲
کارمزد فرابورس	۰/۰۰۰۰۹۶	۰/۰۰۰۱۴۴	۰/۰۰۰۲۴	۲	۳	۵
جمع کل	۰/۰۰۰۷۲۶	۰/۰۰۰۷۷۴	۰/۰۰۱۵			

(جدول ۴: کارمزد معاملات اوراق مشارکت و صکوک اجاره در بورس اوراق بهادار و فرابورس)

شرح کارمزد	خرید	فروش	جمع	حداکثر کارمزد خرید (میلیون ریال)	حداکثر کارمزد فروش (میلیون ریال)	جمع/اسقف کارمزدها
کارمزد کارگزاران	۰/۰۰۴	۰/۰۰۴	۰/۰۰۸	۲۰۰	۲۰۰	۴۰۰
کارمزد بورس	۰/۰۰۰۳۲	۰/۰۰۰۴۸	۰/۰۰۰۸	۱۶۰	۲۴۰	۴۰۰
کارمزد شرکت سپرده گذاری	۰/۰۰۰۱۲	۰/۰۰۰۱۸	۰/۰۰۰۳	۱۶۰	۲۴۰	۴۰۰
کارمزد شرکت مدیریت فناوری	۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰۱۵	۰/۰۰۰۲۵	۸۰	۱۲۰	۲۰۰
حق نظارت سازمان بورس	۰/۰۰۰۳۲	۰/۰۰۰۴۸	۰/۰۰۰۸	۸۰	۱۲۰	۲۰۰
مالیات	۰	۰	۰	۰	۰	-
جمع کل	۰/۰۰۴۸۶	۰/۰۰۵۲۹	۰/۰۱۰۱۵			

(جدول ۵: واحدهای صندوق های سرمایه گذاری در سهام، قابل معامله در بورس (ETF))

شرح کارمزد	خرید	فروش	جمع	حداکثر کارمزد خرید (میلیون ریال)	حداکثر کارمزد فروش (میلیون ریال)	جمع/اسقف کارمزدها
کارمزد کارگزاران	۰/۰۰۲	۰/۰۰۲	۰/۰۰۴	۲۰۰	۲۰۰	۴۰۰
کارمزد بورس	۰/۰۰۰۱۶	۰/۰۰۰۲۴	۰/۰۰۰۴	۱۶۰	۲۴۰	۴۰۰
کارمزد شرکت سپرده گذاری	۰/۰۰۰۰۶	۰/۰۰۰۰۹	۰/۰۰۰۱۵	۱۶۰	۲۴۰	۴۰۰
کارمزد شرکت مدیریت فناوری	۰/۰۰۰۰۵	۰/۰۰۰۰۷۵	۰/۰۰۰۱۲۵	۸۰	۱۲۰	۲۰۰
حق نظارت سازمان بورس	۰/۰۰۰۱۶	۰/۰۰۰۲۴	۰/۰۰۰۴	۸۰	۱۲۰	۲۰۰
مالیات	۰	۰	۰	۰	۰	-
جمع کل	۰/۰۰۲۴۳	۰/۰۰۲۶۴۵	۰/۰۰۵۰۷۵			

(جدول ۶: واحدهای صندوق های سرمایه گذاری مختلط، قابل معامله در بورس (ETF))

شرح کارمزد	خرید	فروش	جمع	حداکثر کارمزد خرید (میلیون ریال)	حداکثر کارمزد فروش (میلیون ریال)	جمع/اسقف کارمزدها
کارمزد کارگزاران	۰/۰۰۰۰۸	۰/۰۰۰۰۸	۰/۰۰۰۱۶	۲۰۰	۲۰۰	۴۰۰
کارمزد بورس	۰/۰۰۰۰۶۴	۰/۰۰۰۰۹۶	۰/۰۰۰۱۶	۱۶۰	۲۴۰	۴۰۰
کارمزد شرکت سپرده گذاری	۰/۰۰۰۰۲۴	۰/۰۰۰۰۳۶	۰/۰۰۰۰۶	۱۶۰	۲۴۰	۴۰۰
کارمزد شرکت مدیریت فناوری	۰/۰۰۰۰۲	۰/۰۰۰۰۳	۰/۰۰۰۰۵	۸۰	۱۲۰	۲۰۰
حق نظارت سازمان بورس	۰/۰۰۰۰۶۴	۰/۰۰۰۰۹۶	۰/۰۰۰۱۶	۸۰	۱۲۰	۲۰۰
مالیات	۰	۰	۰	۰	۰	-
جمع کل	۰/۰۰۰۹۷۲	۰/۰۰۱۰۵۸	۰/۰۰۲۰۳			

(جدول ۷: واحدهای صندوق های سرمایه گذاری با درآمد ثابت، قابل معامله در بورس (ETF))

شرح کارمزد	خرید	فروش	جمع	حداکثر کارمزد خرید (میلیون ریال)	حداکثر کارمزد فروش (میلیون ریال)	جمع/اسقف کارمزدها
کارمزد کارگزاران	۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۰۸	۲۰۰	۲۰۰	۴۰۰
کارمزد بورس	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کارمزد شرکت سپرده گذاری	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کارمزد شرکت مدیریت فناوری	۰	۰	۰	۰	۰	۰
حق نظارت سازمان بورس	۰	۰	۰	۰	۰	۰
مالیات	۰	۰	۰	۰	۰	۰
جمع کل	۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۰۸			

(جدول ۸: کارمزد معاملات اوراق اختیار فروش تبعی در بورس اوراق بهادار تهران)

نکته در خصوص حداقل کارمزد معاملات: بر اساس مصوبه سازمان بورس، سهم کارگزاران در هرگونه معامله اوراق بهادار (خرید یا فروش) زیر ۵ میلیون ریال، معادل ۲۰ هزار ریال است.

۴-۴ زمان تسویه معاملات

بر طبق دستورالعمل ثبت، سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای، روز تسویه برای معاملات سهام، سه روز کاری پس از انجام معامله ($T+3$) و برای معاملات اوراق با درآمد ثابت (مشارکت، صکوک، گواهی سپرده، اسناد خزانه و...) یک روز کاری بعد از انجام معامله ($T+1$) خواهد بود.

۴-۵ پرداخت وجه به مشتریان (تقاضای وجه)

در صورت تقاضای وجه مشتریان از طریق ثبت در سیستم‌های معاملات اینترنتی (آفلاین)، معاملات برخط (آنلاین) یا مراجعه حضوری یا تماس تلفنی به واحد پذیرش در شعب کارگزاری، کارگزاری پس از طی زمان تسویه و پایاپای (یعنی $T+3$ برای سهام و حق تقدم خرید سهام و $T+1$ برای اوراق با درآمد ثابت) مبلغ را واریز خواهد کرد.

بخش پنجم:

نحوه استفاده از نرم افزار معاملات آنلاین

در این بخش به آموزش کاربردی استفاده از نرم افزار سامانه معاملات برخط کارگزاری اردیبهشت ایرانیان می پردازیم؛ برای استفاده از سامانه معاملات برخط می توانید از سامانه آنلاین کلاسیک و سامانه آنلاین پلاس استفاده کنید؛ در اینجا به توضیح سامانه آنلاین کلاسیک خواهیم پرداخت و در قسمت دوم نرم افزار «همراه تریدر» را معرفی خواهیم کرد. سامانه «آنلاین پلاس» نسخه پیشرفته سامانه معاملات آنلاین کلاسیک است؛ هر دو سامانه اصولی مشابه هم دارند و تنها سامانه آنلاین پلاس امکانات جدیدتری را برای سرمایه گذار فراهم می کند. مشتریان با آشنایی با منوهای مربوط به آنلاین کلاسیک و اندکی آزمون و خطا به راحتی می توانند از طریق سامانه آنلاین پلاس هم اقدام به انجام معامله کنند.

راهنمای کاربری و فیلم آموزشی نرم افزار آنلاین پلاس در سایت ثبت نام غیر حضوری (reg.oibourse.com)، سایت سامانه معاملات برخط online.oibourse.com و سایت اصلی کارگزاری در دسترس می باشد.

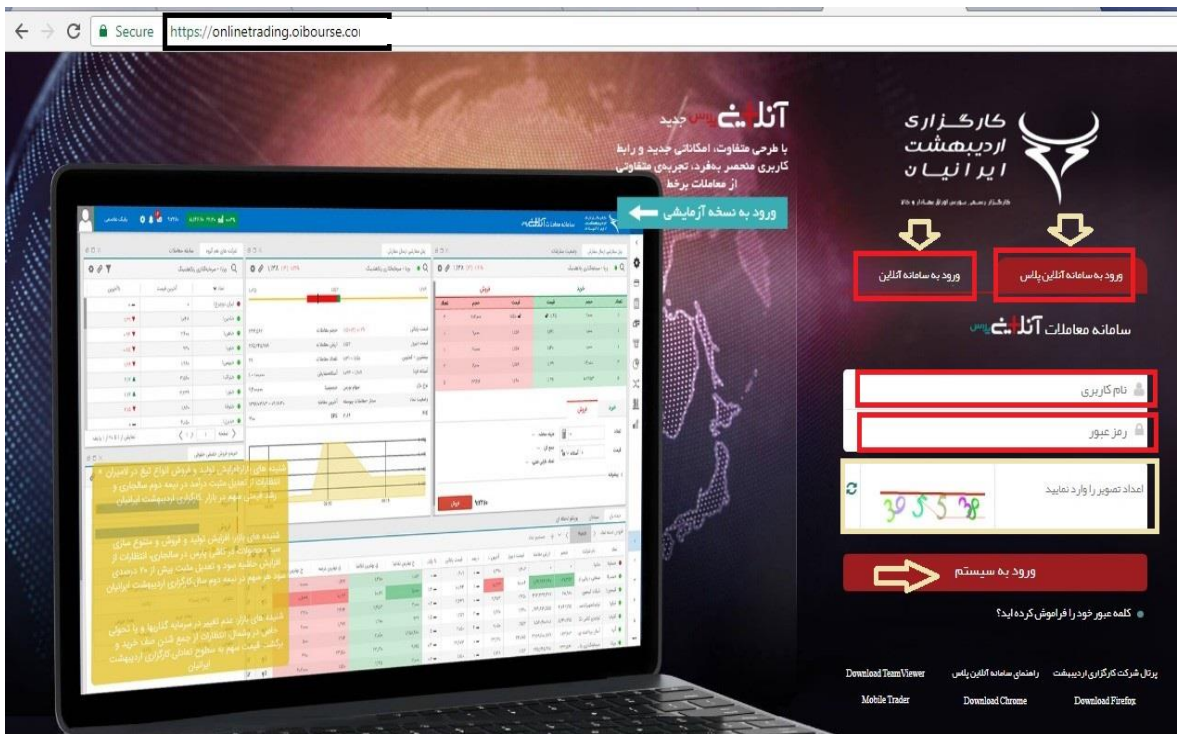
نکته: قبل از ورود به سایت پیشنهاد می کنیم برای سرعت بالاتر از آخرین نسخه مرورگرهای Google Chrome، Mozilla Firefox استفاده کنید.

الف) سامانه معاملات آنلاین کلاسیک:

گام اول:

ابتدا از طریق تایپ آدرس اینترنتی online.oibourse.com در نوار آدرس مرورگر خود وارد سایت سامانه معاملات آنلاین شوید. صفحه زیر که صفحه ورود به سامانه معاملات برخط می باشد به شما نشان داده خواهد شد، جهت ورود به سامانه آنلاین پلاس یا سامانه آنلاین کلاسیک بر روی گزینه موردنظر کلیک کرده، سپس نام کاربری و رمز عبور معاملات برخط که از طریق کارگزاری در اختیار شما گذاشته شده و کد امنیتی خواسته شده را در محل های مشخص شده وارد نمایید و روی گزینه ی ورود به سیستم کلیک کنید.

online.oibourse.com

گام دوم:

پس از اولین بار ورود به سامانه آنلاین کلاسیک با صفحه زیر روبرو خواهید شد؛ در این صفحه نوار منوی اصلی و نوار موجودی را مشاهده می کنید. منوهای موجود در قسمت نوار منوی اصلی را در قسمت بعدی شرح خواهیم داد. در قسمت نوار موجودی عناوین مانده کل، مانده بلوکه شده و مانده قابل برداشت را مشاهده می کنید؛ این عناوین نشان دهنده موجودی حساب شما نزد کارگزاری می باشد.

فروش		خرید		تعداد	قیمت	حجم
1	6,150	5,550	5,487	25,574	1	5,705
2	13,000	5,570	5,471	2,000	1	5,428
2	2,800	5,571	5,451	1,000	1	5,424 - 5,994
1	200	5,572	5,450	7,000	1	1 - 100,000
1	500	5,595	5,440	1,000	1	1396/11/14 - 12:29:51

در قسمت بعد به بیان هر کدام از منوهای سیستم خواهیم پرداخت.

1) منوی ارسال سفارش:

پس از ورود به سایت به صورت پیش فرض روی صفحه ارسال سفارش قرار خواهید گرفت. بخشهای مختلف صفحه ارسال سفارش عبارتند از: دیده بان بازار، اطلاعات معاملاتی سهام و اطلاعات سفارشات مشتری. در قسمت پایین صفحه، نوع سفارش برحسب خرید یا فروش تعیین می گردد. در صورت انتخاب کلید خرید، رنگ زمینه به سبز و برای فروش به رنگ قرمز تغییر می یابد. در قسمت سهام، نام سهم مورد معامله قابل جستجو است. پس از انتخاب نام سهم، در قسمت سمت چپ صفحه نمایش اطلاعات قیمت های مورد معامله سهام در بازار سهام نمایش داده می شود. در قسمت حجم، تعداد سهام مورد معامله و در قسمت قیمت، قیمت خرید یا فروش واحد هر سهم وارد می شود. در صورت وجود موجودی در مانده حساب، بهتر است نوع حساب، حساب نزد کارگزار باشد. در صورتی که فرم قرارداد برداشت از حساب بانک ملت یا سرمایه توسط کاربر به کارگزاری تحویل شده باشد و یا مشتری با ورود به نت بانک سامان، حساب بانکی سامان خود را به حساب کارگزاری متصل کرده باشد می توان از گزینه نوع حساب "بانک ملت"، "بانک سامان" یا "بانک سرمایه" استفاده کرد. در این صورت مبلغ خرید سهام از حساب تعریف شده بانکی مشتری برداشت می گردد. به صورت پیش فرض، اعتبار هر سفارش تا پایان ساعت معاملاتی همان روز می باشد. اعتبار سفارش از طریق کلیک بر روی گزینه پیشرفته قابل تغییر است.

The screenshot displays the 'Order Entry' (خاخن) interface on the OIBourse website. The main table shows the following data:

نوع	تعداد	حجم	قیمت	قیمت	حجم	تعداد
فروش	1	3,262	5,600	5,556	1,470	1
فروش	1	3,500	5,610	5,552	8,952	1
فروش	1	5,400	5,635	5,551	6,853	1
فروش	1	3,500	5,636	5,550	2,179	2
فروش	1	3,000	5,645	5,530	3,500	2

Summary statistics shown in the table:

- قیمت پایانی: 5,600 (0.53%)
- بیشترین قیمت: 5,617 (0.23%)
- کمترین قیمت: 5,630
- آسانه قیمت: 1,315,629,387
- آسانه حجم سفارش: 57
- تاریخ آخرین معامله: 1396/11/17 10:39:53
- حجم مینا: 584,519

The right-hand panel shows the order type set to 'Buy' (خرید) and the account selected as 'Bank of Mellat' (حساب نزد کارگزار).

تنظیمات سفارش:

نوع سفارش: سفارشات در این سامانه به صورت "سفارش محدود" می باشند. سفارش محدود به سفارشی گفته می شود که تعداد و نرخ سفارش معین باشد. در این نوع سفارشات وارد کردن حجم و قیمت سهم الزامی است.

حداقل حجم: پر کردن این قسمت اختیاری می باشد. به عنوان مثال، در صورتی که حجم سهم ۱۰۰۰ عدد سهم وارد شود و نرخ هر سهم هم ۱۰۰۰ ریال باشد. اگر حداقل حجم عدد ۱۰۰۰ تعیین و کلید ارسال سفارش را کلیک کنید، این سفارش تنها در صورتی معامله می شود که در همان لحظه ارسال سفارش، ۱۰۰۰ عدد از سهم را به نرخ تعیین شده بتوان خریداری کرد. اگر در همان لحظه فقط ۷۰۰ سهم برای فروش در سامانه بورس وجود داشته باشد، سفارش ۱۰۰۰ عددی وارد شده از سامانه بورس حذف می شود. عدد قرار گرفته در قسمت حداقل حجم بزرگتر از صفر و کوچکتر از حجم سهم می باشد.

حجم نمایشی: پر کردن این قسمت اختیاری می باشد. به عنوان مثال، در صورتی که حجم سهم ۲۰۰۰ عدد وارد و در قسمت حجم نمایشی عدد ۴۰۰ وارد شود، سفارش در صف های خرید و فروش به صورت ۴۰۰ عددی نمایش داده می شود. در صورتی که ۴۰۰ عدد از سفارش ۲۰۰۰ عددی مورد معامله قرار گرفت، ۴۰۰ سهم بعدی وارد سامانه معاملات می شود. عدد قرار گرفته در قسمت حجم نمایشی بزرگتر از صفر و کوچکتر از حجم سهم می باشد.

اعتبار سفارش

روز: سفارش وارد شده در همان روز در سامانه معاملات فعال می باشد و در صورتی که معامله نشود در انتهای روز از سیستم معاملات بورس حذف می گردد.

معتبر تا تاریخ: تا تاریخ تعیین شده توسط کاربر در سامانه معاملات بورس فعال می ماند و در صورتی که تا پایان ساعت معاملات بورس در تاریخ تعیین شده معامله صورت نگیرد از سیستم معاملات بورس حذف می شود.

معتبر تا لغو: سفارش وارد شده، تا زمانی که کاربر آن را از سیستم حذف نکند در سیستم معاملات بورس فعال باقی می ماند.

انجام و حذف: با وارد شدن سفارش به سیستم معاملات بورس، هر اندازه از سفارش که همان لحظه قابل انجام باشد، انجام می شود و بقیه سفارش از سیستم حذف می شود. به عنوان مثال، اگر تعداد ۲۰۰۰ و نرخ ۱۰۰۰ باشد. در صورتی که سفارش از نوع خرید باشد و فقط ۱۰۰ سهم برای فروش در سیستم در نرخ ۱۰۰۰ وجود داشته باشد، فقط تعداد ۱۰۰ خرید انجام می شود و ۱۹۰۰ سهم دیگر بدون معامله از بخش سفارشات سیستم بورس حذف می شود.

جلسه معاملات: در پایان جلسه معاملاتی جاری بورس، سفارش از سیستم حذف می شود.

دامنه اعتبار: به تعداد روز معین، سفارشات را در سیستم معاملات بورس نگه می دارد و سپس حذف می کند.

اطلاعات سهام:

خاهن (معاملات پیوسته)					
فروش			خرید		
تعداد	حجم	قیمت	قیمت	حجم	تعداد
1	728	5,550	5,530	330	1
1	50,000	5,560	5,521	4,237	1
1	1,000	5,570	5,520	10,260	6
2	6,600	5,580	5,507	1,375	1
4	19,304	5,600	5,501	1,860	1

5,521 (%1.94)	قیمت آخرین معامله:
5,601	قیمت پایانی: 5,610 (%0.36)
5,520	قیمت دیروز: 5,630
5,349 - 5,911	ارزش معاملات: 1,597,787,671
1 - 100,000	تعداد معاملات: 85
1396/11/17 - 11:41:48	حجم معاملات: 285,874
حالت محار	حجم مینا: 584,519
	وضعیت:

در هنگامی که نام سهام را انتخاب نمایید، اطلاعات سهام مانند شکل بالا نمایش داده می شود. قیمت وارد شده در سفارش خرید و فروش باید در بازه آستانه قیمت باشد، در غیر این صورت سفارش به سیستم معاملات بورس ارسال نمی گردد.

مراحل انجام خرید/ فروش:

پس از انتخاب نماد موردنظر و انتخاب گزینه خرید (که به صورت پیش فرض بر روی خرید می باشد) حجم و قیمت در محل های مربوطه وارد شده و پس از فشردن دکمه ی «ارسال سفارش» سفارش در صف انجام سفارشات خرید آن نماد قرار می گیرد.

خرید فروش

نماد:

خاهن:

حجم:

قیمت:

نوع حساب:

پیشرفته +

پس از انتخاب نماد موردنظر و انتخاب گزینه فروش، حجم و قیمت در محل های مربوطه وارد شده و پس از فشردن دکمه ی «ارسال سفارش»، سفارش در صف انجام سفارشات فروش آن نماد قرار می گیرد.

خرید فروش

نماد:

خاهن:

حجم:

قیمت:

ارسال سفارش

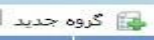
پیشرفته +

دیده بان بازار:

دیده بان بازار						
گروه جدید ▼ %D8%A7%D8%AA%						
		درصد تغییر قیمت	حجم معاملات	آخرین معامله	نماد	
	=	(2.17)	358,063	5,508	خاهن	✖
	=	(0.2)	5,205,743	5,595	فارس	✖
	=	2.9	2,288,558	2,770	کنور	✖

در قسمت دیده بان بازار می توان گروه های دلخواه ایجاد کرد و در هر گروه نمادهای مختلف را اضافه کرد. بدین ترتیب رصد نمادها در کنار هم راحت تر و سریع تر انجام می گیرد. برای تعریف گروه جدید بر روی علامت کلیک کرده و نام دلخواه برای آن گروه نوشته می شود. برای حذف هر گروه بر روی علامت حذف کلیک می شود. برای اضافه کردن نمادهای معاملاتی (سهام) در هر گروه بر روی علامت سهم جدید کلیک کرده و نام سهم موردنظر پس از جستجو و انتخاب اضافه می گردد.

پس از انتخاب نام سهم با کلید ثبت، سهم موردنظر در گروه تعریف شده نمایش داده می شود. برای حذف سهم از لیست شخصی نیز می توانید برای روی علامت ضربدر کنار آن کلیک کنید.

نماد	وضعیت	قیمت	حجم	زمان	تاریخ	ردیف سفارش	نماد
خاهن	✓	5,480	422,504	(2.66)			
فارس	✓	5,599	6,778,222	(0.12)			

ارسال سفارش:

سفارشات باز		سفارشات باز نماد: خاهن	سفارشات امروز	حساب امروز	موقعیت های مشتریان در وضعیت اخطار	
نماد	ردیف سفارش	تاریخ	زمان	حجم	قیمت	حجم انجام شده
شونده1	67236637	1396/11/17	10:02:51	1500	2730	0
						خرید (روز)
						ثبت در سیستم معاملات

وضعیت سفارشات ارسالی به سامانه معاملات در این قسمت مشاهده می شود.

نماد: نام سهم یا نماد مورد معامله را نشان می دهد.

زمان: زمان ارسال سفارش (خرید/ فروش) می باشد.

حجم: تعداد سفارش می باشد.

قیمت: قیمتی که برای انجام سفارش تعیین شده است.

حجم انجام شده: تعداد سهامی را که از سفارش شما مورد معامله شده است، نمایش می دهد.

وضعیت سفارش: وضعیت سفارش ارسال شده در هر لحظه را نمایش می دهد.

عملیات: برای حذف یا ویرایش سفارش از گزینه های این قسمت استفاده می شود.

سفارشات باز	سفارشات باز نماد: خاهن	سفارشات امروز	حساب امروز	موقعیت های مشتریان در وضعیت اخطار
تاریخ	توضیحات	بدهکار	بستانکار	مانده
1396/11/17 08:09	مانده از قبل تا تاریخ 1396/11/17 08:08:46 ق.ظ	133,077	133,077	133,077
1396/11/17 10:02		10,000,000	10,133,077	10,133,077

در صورت خرید و یا فروش اسناد آن در این قسمت نمایش داده می شود.

۲) لیست خرید و فروش ها:

در این قسمت می توانید کلیه سفارشات را براساس تاریخ، نام سهم، نوع معامله، وضعیت سفارش فیلتر کرده و همچنین امکان ساختن فایل خروجی به فرمت اکسل نیز وجود دارد.

ردیف	شماره سفارش	زمان	تاریخ	سمت	نماد	حجم	قیمت	حجم انجام شده	وضعیت	نوع حساب	نرم افزار
1	2018020600000492	10:02:51	1396/11/17	خرید (سفارش محدود/روز)	شونیده1	1,500	2,730	0	ثبت در سیستم معاملات	حساب نزد کارگزار	
2	2018012400000763	11:03:05	1396/11/04	خرید (سفارش محدود/روز)	فارس1	1,712	5,810	1,712	سفارش به صورت کامل انجام شد.	حساب نزد کارگزار	
3	2018012400000448	09:41:20	1396/11/04	خرید (سفارش محدود/روز)	کنور1	1,080	2,836	1,080	سفارش به صورت کامل انجام شد.	حساب نزد کارگزار	
4	2018012400000166	09:03:51	1396/11/04	فروش (سفارش محدود/روز)	پتاور1	3,980	580	3,980	سفارش به صورت کامل انجام شد.	حساب نزد کارگزار	
5	2018012300000547	10:20:14	1396/11/03	فروش (سفارش محدود/روز)	رشگر1	130	4,600	130	سفارش به صورت کامل انجام شد.	حساب نزد کارگزار	
6	2018012300000410	09:33:55	1396/11/03	خرید (سفارش محدود/روز)	خاهن	800	5,150	800	سفارش به صورت کامل انجام شد.	حساب نزد کارگزار	
7	2018012300000404	09:33:10	1396/11/03	خرید (سفارش محدود/روز)	خاهن	850	5,146	0	ویرایش	حساب نزد کارگزار	
8	2018012100000782	10:57:03	1396/11/01	فروش (سفارش محدود/روز)	چهرمح1	10,433	110	10,433	سفارش به صورت کامل انجام شد.	حساب نزد کارگزار	
9	2018012100000273	09:18:39	1396/11/01	فروش (سفارش محدود/روز)	شلرد	2,581	1,380	2,581	سفارش به صورت کامل انجام شد.	حساب نزد کارگزار	

۳) تقاضای وجه:

پس از انتخاب گزینه "تقاضای وجه" و گزینه "افزودن"، فرم درخواست وجه نمایش داده می شود.

افزودن	نمایش	افزودن
ردیف	مبلغ درخواستی	مبلغ واریز شده
	شعبه بانک	

در فرم نمایان شده، پس از انتخاب روز واریز، مبلغ درخواستی و تلفن در دسترس جهت برقراری ارتباط در شرایط خاص وارد شده و دکمه تایید فشرده می شود.

انتخاب بانک

حساب بانکی شما: حساب قرض الحسنه به شماره نزد بانک تجارت شعبه

انتخاب روز پرداخت

چهارشنبه به تاریخ 1396/11/18 قابل پرداخت تا سقف 133,077 ریال
 شنبه به تاریخ 1396/11/21 قابل پرداخت تا سقف 133,077 ریال

مبلغ درخواستی: ریال *
 تلفن ضروری مشتری: *
 شرح:

- طبق مقررات بورس، وجه فروش سه روز کاری پس از معامله (T+3) توسط کارگزاری قابل پرداخت می‌باشد.
- کلیه درخواست‌های واریز وجه که تا ساعت 14 وارد شوند، روز کاری بعد انجام خواهند گرفت.
- در صورت تأخیر در واریز وجه توسط بانک مربوطه، هیچ مسئولیتی متوجه اردیبهشت نخواهد بود.

۴) واریز وجه:

برای انتقال وجه به حساب کارگزاری جهت انجام خرید می‌توانید از گزینه "انتقال آئی وجه" استفاده کنید؛ پس از کلیک بر روی گزینه انتقال آئی وجه با انتخاب درگاه پرداخت به صفحه بانک هدایت شده و با داشتن رمز دوم کارت بانکی مربوطه می‌توانید اقدام به انتقال آئی وجه به حساب کارگزاری کنید. بعد از انجام انتقال آئی وجه مبلغ موردنظر به مانده کل شما افزوده می‌شود.

01:05:39 سه شنبه، 17 بهمن سال 1396

ارسال سفارش   معاملات   حسابداری   آنلاین من   اطلاعات بازار   تماس با ما   خروج

مشاهده حساب   نقاضای وجه   انتقال آئی وجه   گردش حساب اینترنتی

کارت‌نصرف حقیقت (حقن) 02807
حساب: اوراق
مانده کل: 10,133,077
بانکه شده: 4,118,438
قابل برداشت: 6,014,639

پرداخت آئی وجه

میزان

انتخاب درگاه

انتخاب درگاه

درگاه به پرداخت ملت - حساب بانک ملت - دروازه پرداخت پارسیان - حساب بانک پارسیان

مشتریان گرامی،

لطفاً جهت بالا رفتن ضرب اطمینان انجام تراکنش و جلوگیری از بروز اجالات در سیستم گزارشگیری، هنگام استفاده از قابلیت واریز آئی، نکات زیر را اکیداً رعایت فرمایید:

- 1- در هنگام انجام تراکنش به هیچ عنوان از نرم افزارهای فیلترشکن و یا VPN استفاده نفرمایید، زیرا بانک به دلیل ملاحظات امنیتی تراکنش را بپذیرفته و شما با خطا مواجه خواهید شد.
- 2- قبل از انجام تراکنش، از کافی بودن موجودی حساب خود اطمینان حاصل فرمایید.
- 3- در صورتی که پس از انتقال به صفحه بانک به هر دلیل از انجام تراکنش منصرف شده اید و یا با خطاهای بانکی نظیر کافی نبودن موجودی، مسدود بودن کارت و... مواجه شده اید، "حتماً و حتماً" روی دکمه **انصراف** کلیک نموده تا تراکنش به صورت نامعام و بلاکلیف باقی نماند.
- 4- در صورتی که پس از انجام تراکنش و کسر مبلغ آن از حساب شما با خطا مواجه شدید، مبلغ تراکنش در اسرع وقت به صورت خودکار (توسط سیستم بانکی) به حساب شما بازگردانده خواهد شد. در غیر این صورت لطفاً با کارگزاری تماس حاصل فرمایید.

۵) صندوق پیام:

با کلیک بر روی منوی آنلاین من و سپس انتخاب صندوق پیام می‌توانید پیغام‌های را که روزانه و در طول ساعت معاملات از طرف واحد معاملات برخط کارگزاری برای مشتریان ارسال می‌شود مشاهده کنید. ضمناً از همین قسمت و با انتخاب گزینه تغییر رمز عبور می‌توانید اقدام به تغییر رمز عبور خود جهت ورود به سامانه معاملات بر خط کنید.

«واحد معاملات برخط کارگزاری اردیبهشت ایرانیان»

۶) پیغام های ناظر بازار:

با انتخاب منوی اطلاعات بازار و سپس گزینه "پیغام های ناظر بازار" مشتریان می توانند پیغام های ارسال شده توسط ناظر بازار را در طول ساعت معاملات مشاهده کنند.

ردیف عنوان پیغام	متن پیغام	تاریخ	ساعت
1	توقف نماد (زاگرس) کارگزاران محترم عضو فرابورس، به اطلاع می‌رساند: نماد معاملاتی (زاگرس) به دلیل افشای اطلاعات با اهمیت مصادیق گروه (الف) برای شرکت پتروشیمی زاگرس متوقف شد. بدیهی است نماد مذکور تا ساعت 10:00 جلسه گروه الف - اطلاعات با اهمیت	1396/11/17	12:14:47
2	توقف نماد (کی بی سی) کارگزاران محترم عضو فرابورس و اوراق بهادار بورس و اوراق بهادار را مد نظر قرار دهند. مدیر عملیات بازار و اعضا فرابورس ایران	1396/11/17	11:45:11
3	توقف نماد (کی بی سی) کارگزاران محترم عضو فرابورس ایران، به اطلاع می‌رساند: نماد معاملاتی حق تقدم خرید سهام شرکت کی بی سی (سهامی عام) در نماد (کی بی سی) با محدودیت دامنه نوسان، امروز سه شنبه مورخ 17/11/1396 آماده انجام معامله می‌باشد. لازم به ذکر است در صورت کشف قیمت پس از انجام جراج نایبوسه و حذف سفارشات باقیمانده، انجام معاملات در نماد مذکور به صورت جراج بیوسه در دامنه مجاز قیمتی امکان پذیر است. لازم به ذکر است، محدودیت حجمی خرید در هر سفارش (بلوک) در نماد معاملاتی (کی بی سی) 1، به تعداد 50,000 سهم تعیین می‌گردد. همچنین مهلت استفاده از حق تقدم خرید سهام شرکت بخش البرز (سهامی عام) در نماد (کی بی سی) 1 تا تاریخ 18/11/1396 می‌باشد لذا نماد معاملاتی مذکور (کی بی سی) 1 در پایان معاملات روز چهارشنبه مورخ 18/11/1396 متوقف می‌گردد. خریداران نهایی حق تقدم سهام جدید، می‌بایست مفاد اطلاعیه شماره I-DPM-TOP-90 مورخ 18/05/1390 اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بهادار سرمایه ای سازمان بورس و اوراق بهادار را مطالعه نمایند.	1396/11/17	11:45:11
4	توقف نماد (کی بی سی) کارگزاران محترم عضو فرابورس ایران، به اطلاع می‌رساند: نماد معاملاتی شرکت کی بی سی 1 (کی بی سی) 1 پس از برگزاری مجمع عمومی فوق العاده از طریق انجام جراج نایبوسه با محدودیت دامنه نوسان قیمت و با اعمال یک مرحله پیش گشایش 30 دقیقه اک، امروز سه شنبه مورخ 17/11/1396 آماده انجام معامله می‌باشد. لازم به ذکر است در صورت کشف قیمت پس از انجام جراج نایبوسه و حذف سفارشات باقیمانده، انجام معاملات در نماد مذکور به صورت جراج بیوسه در دامنه مجاز قیمتی امکان پذیر است. مدیر عملیات بازار و اعضا فرابورس ایران	1396/11/17	11:44:26
5	توقف نماد (تولید) کارگزاران محترم عضو فرابورس، به اطلاع می‌رساند: نماد معاملاتی (تولید) با توجه به افشای اطلاعات با اهمیت گروه ب، متوقف گردید. نماد مذکور حداکثر تا ساعت 10 روز معاملاتی بعد بصورت جراج نایبوسه و با محدودیت دامنه نوسان قیمت بازگشایی خواهد شد. مدیریت عملیات بازار شرکت بورس اوراق بهادار تهران	1396/11/17	11:40:07
6	توقف نماد (تولید) کارگزاران محترم عضو فرابورس، به اطلاع می‌رساند: نماد معاملاتی (تولید) به دلیل افشای اطلاعات با اهمیت مصادیق گروه (ب) برای شرکت داروسازی تولید دارو متوقف شد. بدیهی است نماد مذکور تا ساعت 10:00 جلسه گروه ب - اطلاعات با اهمیت	1396/11/17	11:14:13
7	توقف نماد (تولید) کارگزاران محترم عضو فرابورس ایران، به اطلاع می‌رساند: نماد معاملاتی شرکت بیمه حکمت صا (50٪ پرداخت شده) در نماد (تولید) فردا چهارشنبه مورخ 18/11/1396 در تابلو "پایه ج" بازار پایه فرابورس ایران گشایش می‌یابد. در این خصوص توجه به موارد زیر ضروری است: 1. معاملات نامادها درج شده در تابلو "پایه ج"، صرفاً در روزهای شنبه، دوشنبه، چهارشنبه هر هفته قابل انجام است. 2. محدودیت حجمی (حداکثر تعداد اوراق بهادار در هر سفارش) در این خصوص توجه به موارد زیر ضروری است: 1. معاملات نامادها درج شده در تابلو "پایه ج"، صرفاً در روزهای شنبه، دوشنبه، چهارشنبه هر هفته قابل انجام است. 2. محدودیت حجمی (حداکثر تعداد اوراق بهادار در هر سفارش) در تابلو "پایه ج" بازار پایه فرابورس ایران گشایش خواهد شد. همچنین خواهشمند است نسبت به تعیین کارگزار ناظر برای مشتریان خود در سامانه معاملاتی در نماد "تولید"، در اسرع وقت اقدام فرمائید. مدیر عملیات بازار و اعضا فرابورس ایران	1396/11/17	10:58:04

۷) خروج:

جهت خروج از سامانه معاملات برخط مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ب) نرم افزار همراه تریدر:

با گسترش روز افزون دستگاه های هو شمند شخصی (موبایل و تبلت)، علاقمندی فعالان بازار سرمایه به کسب اطلاع از وضعیت بازار حین انجام فعالیت های روزانه و انجام عملیات خرید و فروش از راه دور بدون

نیاز به مراجعه حضوری نیز افزایش می یابد. همراه تریدر جدیدترین ابزار معامله در بورس است که امکان ارتباطی مطمئن در زمان انجام معاملات و دریافت اطلاعات بازار را برای مشتریان فراهم می سازد. کلیه دستگاه های هوشمند که از سیستم عامل اندروید یا iOS استفاده می کنند امکان نصب و استفاده از این اپلیکیشن را دارا هستند. [دانلود](#) اپلیکیشن «همراه تریدر» در سایت ثبت نام غیر حضوری (reg.oibourse.com)، سایت سامانه معاملات برخط online.oibourse.com و سایت اصلی کارگزاری یا از [اینجا](#) در دسترس می باشد.

(۱) ورود به نرم افزار همراه تریدر:

در صفحه ورود، نام کارگزاری خود را انتخاب کنید. اگر نام کارگزاری خود را در لیست مشاهده نمی کنید روی آیکون کلیک نمایید تا مجدداً لیست کارگزاری ها فراخوانی شود. پس از انتخاب نام کارگزاری، با نام کاربری و رمز عبور معاملات آنلاین خود، وارد نرم افزار شوید.

(۲) نحوه کار با نرم افزار:

پس از ورود به نرم افزار وارد صفحه «اطلاعات بازار» می شوید که می توانید نمای کلی بازار و وضعیت شاخص های اصلی را مشاهده نمایید. با انتخاب هر شاخص، نمودار تغییرات روزانه آن نیز قابل مشاهده خواهد بود. برای دسترسی به امکانات مختلف نرم افزار، بر روی آیکون منو در گوشه سمت راست صفحه کلیک شود.

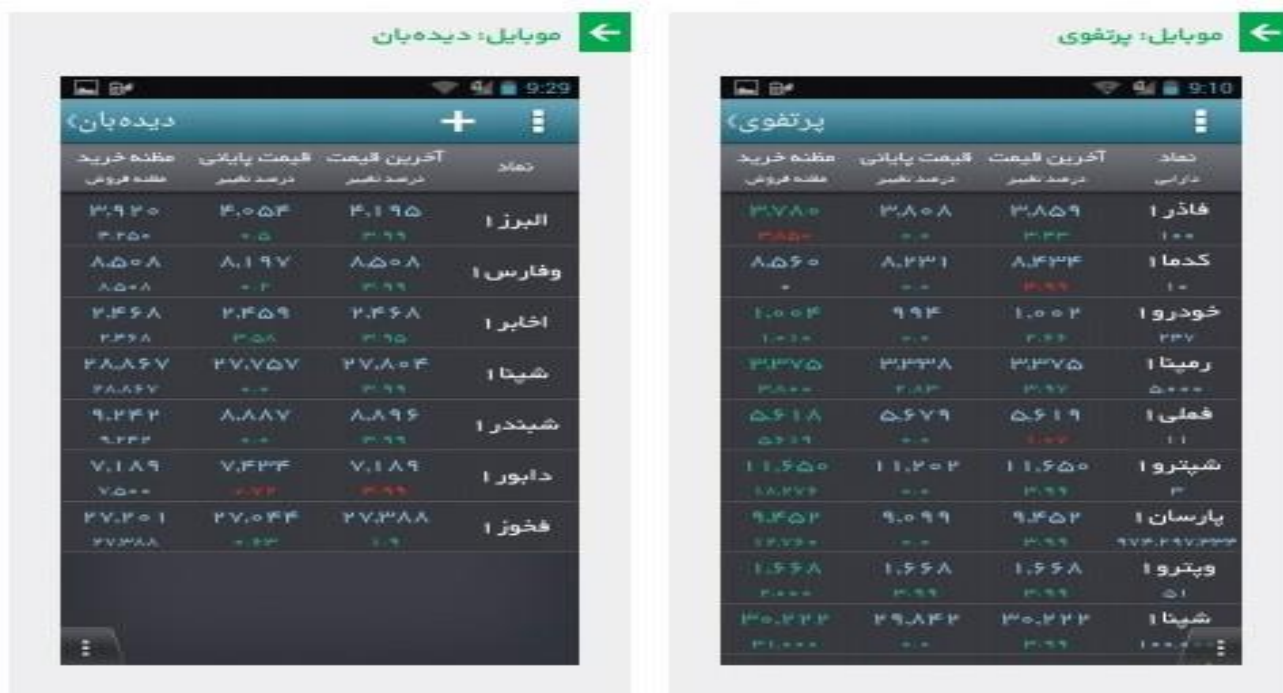

(۳) معرفی منوهای نرم افزار:

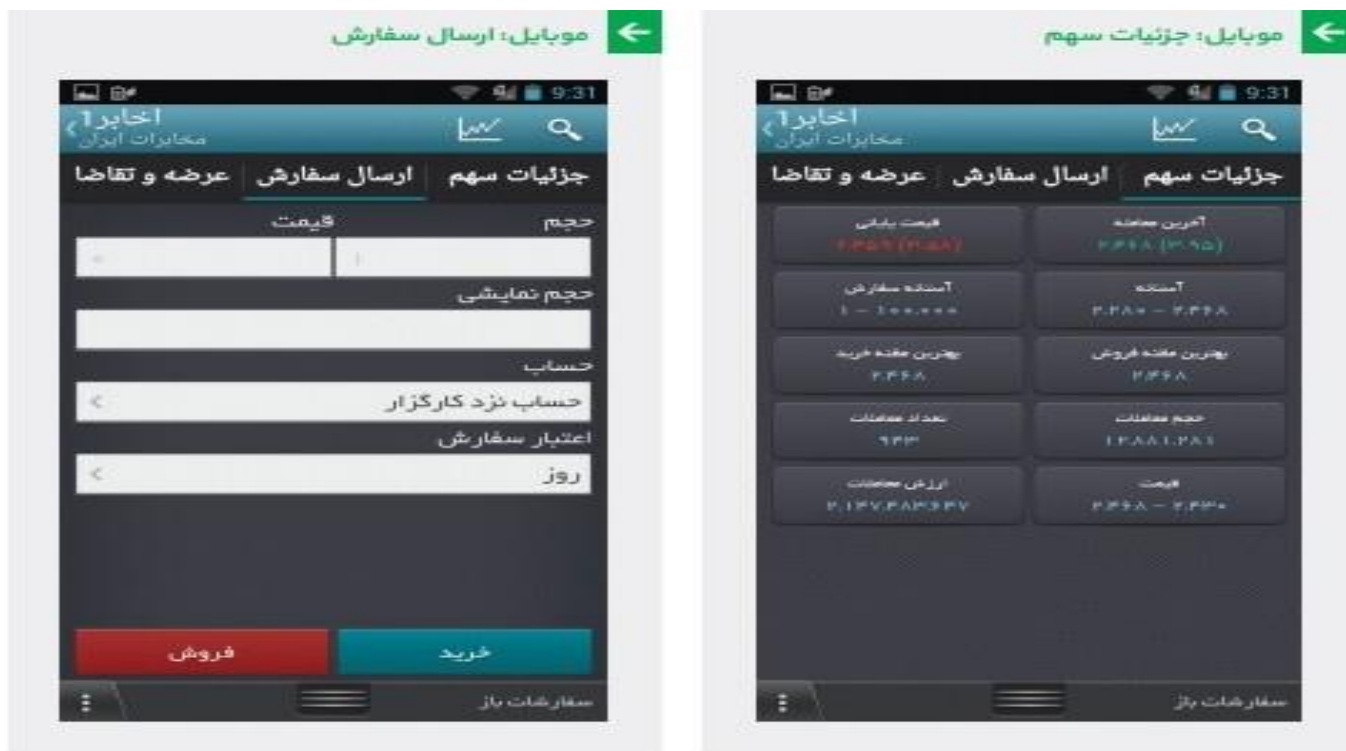
پرتفوی: در این صفحه می توانید پرتفوی سهام شخصی خود را مشاهده کنید. همچنین میزان دارایی شما در هر نماد نیز در زیر نام آن نماد نمایش داده می شود.

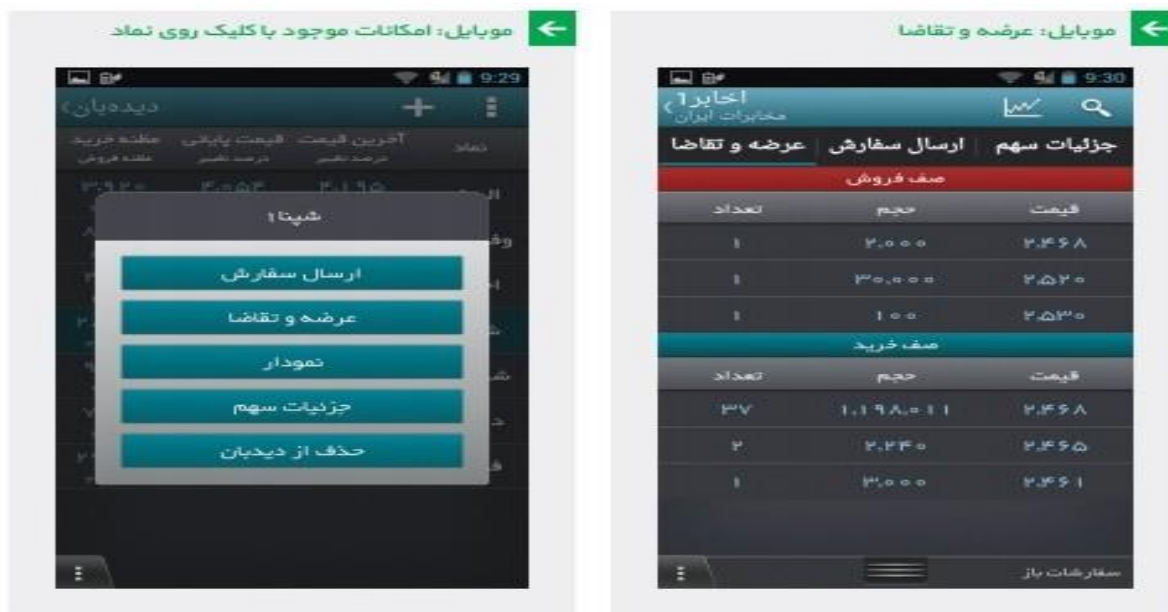
دیده بان: مانند پنل معاملات آنلاین در این قسمت امکان ایجاد دیده بان وجود دارد. برای اضافه نمودن سهام مورد نظر به دیده بان با کلیک روی علامت + می توانید نماد یا نام شرکت را جستجو نمایید. در نسخه موبایل با کلیک بر روی هر سهم امکان ارسال سفارش، مشاهده عرضه و تقاضا، نمودار و جزئیات آن سهم فراهم می شود.

جزئیات سهم شامل موارد زیر است: آستانه قیمت برای نشان دادن قیمت مجاز روزانه، آستانه سفارش برای نشان دادن حجم سفارش مجاز، بهترین مظنه خرید و فروش، حجم، تعداد و ارزش معاملات، وضعیت نماد. در نسخه تبلت با کلیک روی هر سهم در دیده بان، امکان «حذف سهم» و «ارسال سفارش» در بالای صفحه ایجاد می گردد.

۴) **ارسال سفارش:** در این صفحه امکان جستجوی نماد و سپس ارسال سفارش وجود دارد. روش دیگر ارسال سفارش این است که در صفحه «دیده بان»، «پرتفوی» یا «ترین های بازار» روی یک نماد کلیک نموده و گزینه «ارسال سفارش» را انتخاب نمایید. برای ارسال سفارش وارد نمودن «حجم نمایشی» و «اعتبار سفارشی» اختیاری می باشد. همچنین حساب پیش فرض شما برای خرید سهام «حساب نزد کارگزار» است که در صورت تمایل می توانید از طریق حساب های بانکی تعریف شده در نرم افزار نیز اقدام به خرید نمایید. در نسخه موبایل در کنار سربرگ «ارسال سفارش» دو سربرگ «جزئیات سهم» و «عمق بازار» نیز وجود دارد و همچنین در پایین هر کدام از این سربرگ ها دسترسی مستقیم به مشاهده لیست سفارش های باز وجود دارد.

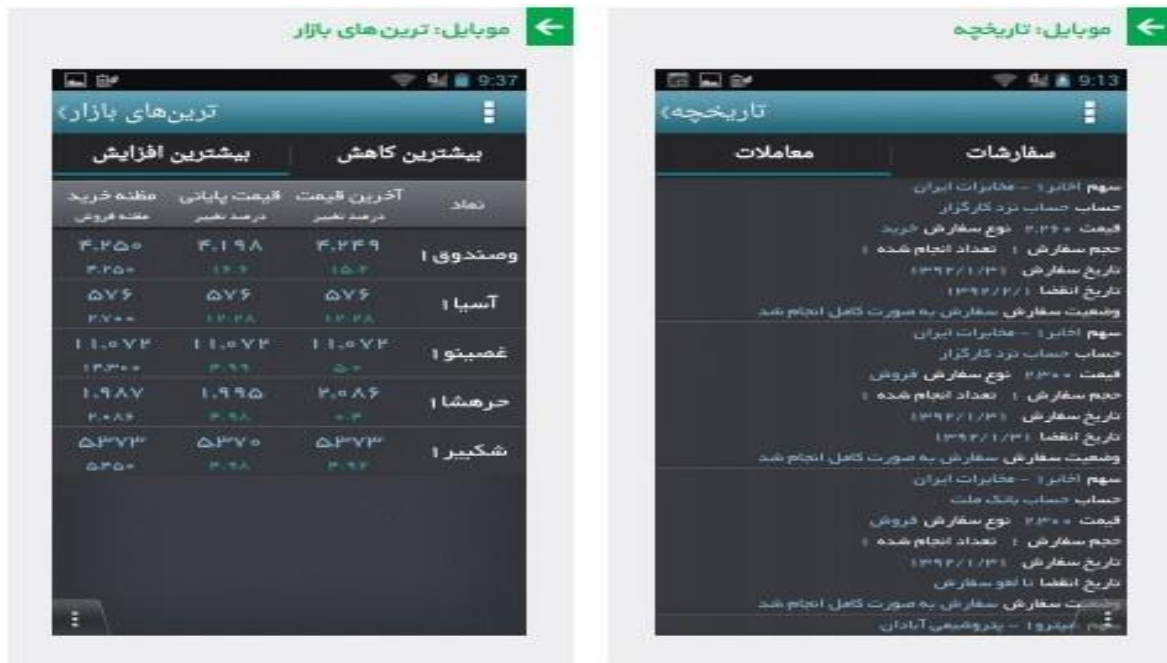

سفارشات باز: در این صفحه سفارش های در حال انجام قابل مشاهده است که با کلیک روی هر سفارش، امکان ویرایش یا حذف آن ایجاد می گردد.

تاریخچه: در قسمت تاریخچه دو سربرگ وجود دارد:

الف) سفارشات: لیست کلیه سفارش های ارسال شده را نشان می دهد که ممکن است برخی از آنها ویرایش و یا از لیست حذف شده باشند.

ب) معاملات: فقط آن دسته از سفارش هایی که منجر به معامله شده اند را نمایش می دهد.

- ۵) **گردش حساب:** این صفحه وضعیت «حساب نزد کارگزار» شما را نشان می دهد که شامل موارد زیر می باشد: مانده حساب، لیست خرید و فروش ها، درخواست وجه، دریافت و پرداخت وجه
- ۶) **ترین های بازار:** در این صفحه نمادهایی که بیشترین افزایش و کاهش قیمت روزانه را داشته اند قابل مشاهده است. با انتخاب هر نماد جزئیات سهم، عمق بازار و نمودار آن نیز قابل مشاهده خواهد بود. توجه کنید که در این قسمت نمادهای بورسی و فرابورسی به صورت یکجا نمایش داده می شوند.
- ۷) **پیام های ناظر:** اطلاعات ارائه شده توسط ناظر بازار به صورت لحظه ای در این قسمت قابل مشاهده است.
- ۸) **خروج از حساب:** با کلیک بر روی این گزینه به طور کامل از نرم افزار خارج می شوید و برای ورود مجدد لازم است فرآیند Log in را انجام دهید. در صورتی که با استفاده از کلید بازگشت موبایل یا تبلت خود از نرم افزار خارج شوید، جهت ورود مجدد به نرم افزار نیازی به Log in نخواهید داشت.
- ۹) **تنظیمات:** در این صفحه امکان تنظیم زبان برنامه، کارگزاری پیش فرض و ورود سریع وجود دارد. در قسمت «کارگزاری پیش فرض»، با کلیک بر روی آیکن بالای صفحه نام کارگزاری های جدیدی که این سرویس را به مشتریان خود می دهند، به لیست اضافه می شود. در قسمت «ورود سریع» می توانید برای ورود به صفحه شخصی خود در چندین کارگزاری، نام کاربری و کلمه عبور خود را ذخیره نمایید. برای استفاده از این امکان ابتدا لازم است تیک کنار آن فعال بشود. پس از تکمیل اطلاعات «ورود سریع»، ضرورت دارد روی آیکن ذخیره در بالای صفحه کلیک نمایید. توجه داشته باشید برای افزایش امنیت موبایل یا تبلت خود در شرایط خاص، می توانید تیک ورود سریع را بردارید. این کار باعث می شود که برای ورود به نرم افزار نیاز به وارد نمودن